

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 150/2011), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja iz Izvješća o radu pučkog pravobranitelja za 2012. godinu, Izvješća o pojavama diskriminacije za 2012. godinu i Godišnjeg izvješća o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma za 2012. godinu, u tekstu koji je dostavio Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina aktom, klase: 900-01/14-01/02, urbroja: 50450-02/01-14-13, od 1. travnja 2014. godine.

2. Zadužuje se Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da o Izvješću iz točke 1. ovoga Zaključka, na odgovarajući način, izvijesti pučkog pravobranitelja.

3. Zadužuje se Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da o ovom Zaključku izvijesti nadležna tijela, nositelje provedbe preporuka iz Izvješća iz točke 1. ovoga Zaključka.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

OBRAZLOŽENJE

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske je nadležno tijelo zaduženo za praćenje preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja te za izradu godišnjih izvješća o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja.

Izvještavanje o provedbi preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja je obveza Republike Hrvatske koja je proizašla iz prepristupnih pregovora s Europskom unijom, kao jedno od mjerila za zatvaranje Poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava. Ova mjera usmjerena je na jačanje institucije Pučkog pravobranitelja, ali posredno i na jačanje sustava zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Ovo Izvješće bavi se aktivnostima po preporukama iz:

- Izvješća o radu pučkog pravobranitelja za 2012. godinu, koje sadrži pregled podataka Ureda pučkog pravobranitelja po pritužbama građana i pojavama ugrožavanja i kršenja njihovih ustavnih i zakonskih prava u određenim upravnim područjima te ocjene i prijedloge Hrvatskom saboru;
- Izvješća o pojavama diskriminacije u 2012. godini koje sadrži prikaz rada institucije i ocjene stanja na područjima koje obuhvaća i uređuje Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12);
- te po prvi puta obuhvaća i aktivnosti po preporukama iz Godišnjeg izvješća o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma, koje obuhvaća preporuke po redovitim obilascima mjesta gdje se nalaze ili bi se mogle nalaziti osobe lišene slobode, radi jačanja njihove zaštite od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja.

Hrvatski sabor je na 9. sjednici dana 18. listopada 2013. godine prihvatio sva tri naprijed navedena Izvješća pučkog pravobranitelja za 2012. godinu. Slijedom navedenog sva tijela državne i javne vlasti zadužena su za poduzimanje mjera i aktivnosti s ciljem otklanjanja nedostataka koje je pučki pravobranitelj naznačio u svojim Izvješćima.

Pučki pravobranitelj u svojim Izvješćima daje ocjenu stanja i preporuke vezano uz poglavlja kako slijedi: Stambeno zbrinjavanje - obnova - povrat privremeno zauzete imovine; Osobe lišene slobode; Građenje; Stanovanje; Radni i službenički odnosi; Primjena Zakona o općem upravnom postupku; Socijalna skrb-Obiteljsko-pravna zaštita i skrbništvo-Rodiljne i roditeljske potpore; Imovinsko-pravni odnosi; Suzbijanje diskriminacije; Nacionalni preventivni mehanizam.

Posljedično, usvajanje predloženog dokumenta omogućit će sustavno praćenje provedbe preporuka iz godišnjeg izvješća pučkog pravobranitelja.

Prijedlog

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA LJUDSKA PRAVA
I PRAVA NACIONALNIH MANJINA**

Izvešće o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja iz Izvešća o radu pučkog pravobranitelja za 2012. godinu, Izvešća o pojavama diskriminacije za 2012. godinu i Godišnjeg izvješća o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma za 2012. godinu

Zagreb, ožujak 2014.

Sadržaj:	Str.
Uvod	3
<i>Poduzete i planirane aktivnosti po preporukama pučkog pravobranitelja</i>	5
Stambeno zbrinjavanje – obnova - povrat privremeno zauzete imovine	5
Osobe lišene slobode	5
Građenje	7
Stanovanje	7
Radni i službenički odnosi	8
Primjena Zakon o općem upravnom postupku	9
Socijalna skrb-Obiteljsko-pravna zaštita i skrbništvo-Rodiljne i roditeljske potpore	9
Imovinsko-pravni odnosi	15
Suzbijanje diskriminacije	15
Nacionalni preventivni mehanizam	59

Uvod

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske je nadležno tijelo zaduženo za praćenje preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja te za izradu godišnjih izvješća o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja.

Izveštavanje o provedbi preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja je obveza Republike Hrvatske koja je proizašla iz pretpristupnih pregovora s Europskom unijom, kao jedno od mjerila za zatvaranje Poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava. Ova mjera usmjerena je na jačanje institucije Pučkog pravobranitelja, ali posredno i na jačanje sustava zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Ovo Izvješće bavi se aktivnostima po preporukama iz:

- Izvješća o radu pučkog pravobranitelja za 2012. godinu, koje sadrži pregled podataka Ureda pučkog pravobranitelja po pritužbama građana i pojavama ugrožavanja i kršenja njihovih ustavnih i zakonskih prava u određenim upravnim područjima te ocjene i prijedloge Hrvatskom saboru;
- Izvješća o pojavama diskriminacije u 2012. godini koje sadrži prikaz rada institucije i ocjene stanja na područjima koje obuhvaća i uređuje Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12);
- te po prvi puta obuhvaća i aktivnosti po preporukama iz Godišnjeg izvješća o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma, koje obuhvaća preporuke po redovitim obilascima mjesta gdje se nalaze ili bi se mogle nalaziti osobe lišene slobode, radi jačanja njihove zaštite od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja.

Hrvatski sabor je na 9. sjednici dana 18. listopada 2013. godine prihvatio sva tri naprijed navedena Izvješća pučkog pravobranitelja za 2012. godinu. Slijedom navedenog sva tijela državne i javne vlasti zadužena su za poduzimanje mjera i aktivnosti s ciljem otklanjanja nedostataka koje je pučki pravobranitelj naznačio u svojim Izvješćima.

Pučki pravobranitelj u svojim Izvješćima daje ocjenu stanja i preporuke vezano uz poglavlja kako slijedi:

Stambeno zbrinjavanje – obnova - povrat privremeno zauzete imovine
Osobe lišene slobode
Građenje
Stanovanje
Radni i službenički odnosi
Primjena Zakona o općem upravnom postupku
Socijalna skrb-Obiteljsko-pravna zaštita i skrbništvo-Rodiljne i roditeljske potpore
Imovinsko-pravni odnosi
Suzbijanje diskriminacije
Nacionalni preventivni mehanizam

Ovo Izvješće izrađeno je na temelju podataka dostavljenih od tijela državne i javne vlasti, kao i drugih nadležnih institucija, i to: Ministarstva pravosuđa, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva uprave, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva financija, Ministarstva kulture, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstva zdravlja, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva branitelja, Ministarstva poljoprivrede, Ureda za ravnopravnost spolova, Ureda za udruge, Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Hrvatskog zavoda za

zapošljavanje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Pravosudne akademije i Državne škole za javnu upravu.

Slijedom navedenog, nastavak izvješća baviti će se poduzetim i planiranim aktivnostima po preporukama pučkog pravobranitelja unutar svakog poglavlja.

Poduzete i planirane aktivnosti vezano uz preporuke pučkog pravobranitelja iz njegovog Izvješća o radu, Izvješća o pojavama diskriminacije i Godišnjeg izvješća o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma za 2012. godinu po pojedinim područjima

1. Stambeno zbrinjavanje - Obnova - Povrat privremeno zauzete imovine

Preporuka 1: Provesti reviziju propisa koji reguliraju stambeno zbrinjavanje, kako bi se ujednačio postupak ostvarivanja ovog prava za sve podnositelje zahtjeva, bez obzira radi li se o područjima od posebne državne skrbi ili izvan njih

Nadležno tijelo: **Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje**

Poduzete aktivnosti: Stambeno zbrinjavanje regulirano je Zakonom o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08, 57/11) te je u 2013. godini donesen i Zakon o izmjenama Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 148/13).

Planirane aktivnosti: U Planu zakonodavnih aktivnosti za 2014. godinu je donošenje novog Zakona kojim će biti uređena materija stambenog zbrinjavanja.

Preporuka 2: Razmotriti mogućnost djelomičnog ukidanja čl. 9. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 57/11), u dijelu kojim se vlasnika nekretnine stavlja u položaj dužnika prema Republici Hrvatskoj, imajući u vidu svrhu donošenja Zakona i praktične posljedice primjene sporne odredbe

Nadležno tijelo: **Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje**

Poduzete aktivnosti: U posljednjim izmjenama Zakona o područjima posebne državne skrbi članak 9. nije izmijenjen.

Planirane aktivnosti: U Planu zakonodavnih aktivnosti za 2014. godinu je donošenje novog Zakona te će se razmotriti navedena preporuka.

Preporuka 3: Pri izradi nacrtu zakona ili donošenju propisa iz svoje nadležnosti MRRFEU treba postupati i sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata

Nadležno tijelo: **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije izvještava da prilikom izrade nacrtu zakona i propisa iz svoje nadležnosti postupaju u skladu s Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.

2. Osobe lišene slobode

Preporuka 4: Uložiti dodatne napore u smanjenju negativnih učinaka prenapučenosti zatvorskih sustava, sukladno Preporuci Vijeća Europe R (99) 22

Nadležno tijelo: **Središnji ured Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa**

Poduzete aktivnosti: Temeljem Zakona o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe odobrena su sredstva za Projekt dogradnje i obnove Zatvora u Zagrebu; istodobno je obnovljen još jedan objekt za potrebe prijama posjeta zatvorenika u Kaznionici u Glini.

U Zatvoru u Bjelovaru u tijeku su aktivnosti za potrebe rekonstrukcije dijela objekta za smještaj petnaest zatvorenika kao i rekonstrukcije dijela kuhinje.

Povećan je broj raznovrsnih tretmanskih sadržaja i broja zatvorenika koje su obuhvaćeni tim aktivnostima, obavlja se premještanje zatvorenika u blaže uvjete te se intenzivnije održavaju svi prostori u kojima borave i rade zatvorenici.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju nastavit će se provedba aktivnosti u Zatvoru u Bjelovaru za potrebe rekonstrukcije dijela objekta za smještaj petnaest zatvorenika kao i rekonstrukcije dijela kuhinje ;

- Uprava za zatvorski sustav uvrštena je u IPA TAIB 2012/2013. projekt pod nazivom "Podrška zatvorskom sustavu RH s ciljem povećanja profesionalnih i upravljačkih vještina zaposlenika zatvorskog sustava, kroz unapređenje infrastrukturnih uvjeta, unapređenja životnog okruženja i cjelokupnom informatizacijom" te se očekuje provedba navedenog projekta.

Kad god je moguće, dozvoljavat će se što dulji boravak zatvorenika izvan soba za smještaj odnosno ćelija, korištenje većih prostora hodnika i dnevnih boravaka, uz omogućavanje primjerenih sadržaja te organizirano korištenje slobodnog vremena, sukladno procjeni rizičnosti.

Preporuka 5: Osigurati 24-satnu pokrivenost dežurstva zdravstvenih radnika u svim zatvorima, odnosno kaznionicama

Nadležno tijelo: **Središnji ured Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa**

Poduzete aktivnosti: Na temelju dopune Plana prijama u državnu službu odobren je prijam 29 službenika s visokom stručnom spremom.

Zaposlena su dva liječnika opće medicine i jedna medicinska sestra u Zatvoru u Zagrebu te jedan liječnik u Kaznionici u Lepoglavi.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo planira zapošljavanje još 5 liječnika opće medicine, 4 liječnika specijalista i 4 medicinskih tehničara/sestara, a Natječaji će se ponavljati do popune nepopunjenih radnih mjesta.

Temeljem članka 7. stavka 28. Zakona o obveznom osiguranju pravo na zdravstvenu zaštitu od 1. srpnja 2013. godine imaju i osobe kojima je odlukom nadležnog suda oduzeta sloboda i nalaze se u kaznenim tijelima Ministarstva pravosuđa čime će se značajno unaprijediti i olakšati dostupnost zdravstvene skrbi za zatvorenike u cijelom zatvorskom sustavu.

Preporuka 6: Osigurati uvjete smještaja sukladne standardima Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) u svim policijskim postajama i policijskim upravama u prostorijama u kojima se nalaze osobe lišene slobode (prostorije za zadržavanje i pritvorske policijske jedinice)

Nadležno tijelo: **Ministarstvo unutarnjih poslova**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo unutarnjih poslova izvještava kako su za sve prostorije u koje se smještavaju osobe lišene slobode određeni standardi koji osiguravaju uvjete smještaja sukladne standardima Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT-a), koji su dostavljeni policijskim upravama, od kojih je zatraženo da se odrede strategija i prioriteta uređenja. Od strane pomoćnika voditelja-pritvorskih nadzornika Operativno komunikacijskog centra policije vrši se sustavno i kontinuirano praćenje postupanja policijskih službenika prema osobama koje su lišene slobode te se tom prilikom provjeravaju uvjeti prostorija, gdje se smještavaju osobe lišene slobode. Uzevši u obzir pravila i smjernice CPT-a, kod uvjeta smještaja, voditeljima i pomoćnicima voditelja Operativno komunikacijskog centra policije, putem dva specijalistička tečaja skrenuta je pozornost te zatraženo da sukladno svojim mogućnostima urede i prilagode prostorije za zadržavanje i pritvorske prostorije.

Nadalje, temeljem naloga glavnog ravnatelja policije od 19. listopada 2012. godine (br: 511-01/51-6-50575/12), izvršena je dodatna edukacija policijskih službenika, a vezano za neposredno postupanje prema osobama kojima je oduzeta sloboda te su ponovo razmotrene mogućnosti otklanjanja postojećih nedostataka u prostorijama za zadržavanje.

Također, Uprava policije je dopisom od 21. studenoga 2012. godine (br: 51-01/51/6-50575/2-12) izvijestila Ured glavnog ravnatelja policije o poduzetim aktivnostima na otklanjanju utvrđenih nedostataka u prostorijama za zadržavanje slijedećih policijskih uprava: PU istarska, PU dubrovačko-neretvanska, PU splitsko-dalmatinska, PU požeško-slavonska i PU brodsko-posavska.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju nastavit će se praćenje, kontinuirani nadzor te pružanje potrebne pomoći policijskim upravama u vezi uređenja prostorija koje nemaju uvjete smještaja sukladno standardima CPT-a. Početkom 2014. godine stupit će na snagu izmijenjeni Pravilnik o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o Evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici koji je usklađen s odredbama Zakona o kaznenom postupku (NN 145/13) u kojem će u članku 53. biti zadani tehnički i sanitarni standardi opremanja pritvorskih policijskih jedinica.

Tijekom 2014. godine održat će se specijalizirani tečaj za rukovoditelje pritvorskih policijskih jedinica, gdje će ciljana skupina biti načelnici i voditelji Operativno komunikacijskog centra policije, kada će se educirati vezano za uvjete smještaja koji su sukladni standardima CPT-a.

Također, planira se poduzimanje potrebnih aktivnosti na poboljšanju uvjeta smještaja zadržanih osoba sukladno preporukama CPT-a i financijskim mogućnostima u onim ustrojstvenim jedinicama koje raspolažu nedovoljno zadovoljavajućim prostorijama za zadržavanje.

3. Građenje

Preporuka 7: Preporučuje se MGIPU da izda obvezni naputak kojim tijela nadležna za izdavanje rješenja o izvedenom stanju prema Zakonu o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama, upućuje da se u slučajevima nezakonite gradnje koja je nedopušteno blizu susjedne zgrade ili se naslanja na susjednu zgradu (puluugrađena zgrada), u postupku izdavanja rješenja za zgradu koja se ozakonjuje, mora raspraviti pitanje stabilnosti i utjecaja na postojeću zgradu izgrađenu na parceli koja neposredno graniči s parcelom za koju se izdaje rješenje o izvedenom stanju

Nadležno tijelo: **Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja**

*Poduzete aktivnosti:*Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja izvještava da je Zakonom o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12 i 143/13) propisan obvezan sadržaj zahtjeva koji je vlasnik nezakonito izgrađene zgrade dužan dostaviti tijelu graditeljstva nadležnom za izdavanje rješenja o izvedenom stanju, a kojem je člankom 11. Zakona propisana obvezna izjava ovlaštenog inženjera građevinarstva da nezakonito izgrađena zgrada ispunjava bitni zahtjev mehaničke otpornosti i stabilnosti prema propisima koji su važili u vrijeme kada je zgrada građena ili prema važećim propisima, ako se radi o završenoj zgradi, odnosno njezinom dijelu, a za ozakonjenje nezakonito izgrađenu zgradu javne namjene bez obzira na njezinu površinu podnositelj zahtjeva, uz ostale dokumente prilaže i izjavu ovlaštenog arhitekta te ovlaštenih inženjera građevinarstva, elektrotehnike i strojarstva da nezakonito izgrađena zgrada ispunjava bitni zahtjev sigurnosti u korištenju i bitni zahtjev zaštite od požara prema propisima koji su važili u vrijeme kada je zgrada građena ili prema važećim propisima, ako se radi o završenoj zgradi, odnosno njezinom dijelu.

Stoga je Ministarstvo procijenilo da dodatno propisivanje posebnih uvjeta za izdavanjem rješenja o izvedenom stanju u slučaju opisanom u prijedlogu pučkog pravobranitelja ne bi postiglo drukčiju svrhu od one koja je postignuta donesenim propisom.

4. Stanovanje

Preporuka 8: Predložiti rješenja kojima bi se uredili uvjeti za otkaz ugovora o najmu stana zaštićenom najmoprimcu te da se pitanje zaštićene najamnine uredi na način da njen iznos dovede na razinu postizanja pravične ravnoteže između interesa najmodavca za pokrivanje gubitaka nastalih u vezi s održavanjem stana i općeg interesa osiguravanja stana zaštićenim stanarima pod jednakim uvjetima pod kojima su stan koristili kao nositelji stanarskog prava

Nadležno tijelo: **Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja je izradilo Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najmu stanova kojim će se urediti uvjeti za otkaz ugovora o najmu stana i na primjeren način riješiti pitanje zaštićenih najmoprimaca.

Planirane aktivnosti: Navedeni Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najmu stanova će se nakon provedenog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću pripremiti i putem Vlade Republike Hrvatske podnijeti Hrvatskom saboru u daljnju proceduru, radi usvajanja tijekom prvog tromjesečja 2014. godine.

5. Radni i službenički odnosi

Preporuka 9: Preispitati odredbe Zakona o državnim službenicima koje ugrožavaju pravo na pravni lijek, odnosno pravo na žalbu i upravni spor, propisano st. 1. i 2. čl. 12 ZUP-a temeljne odredbe i svrha ZUP-a, propisane st. 1. čl. 3. ZUP-a te ustavnopravno jamstvo na žalbu (čl. 18 Ustava RH), budući da je ovim odredbama ZDS, osim prava na žalbu, isključeno i pravo na sudsku zaštitu

Nadležno tijelo: **Ministarstvo uprave**

Planirane aktivnosti: Ministarstvo uprave izvještava da je u planu donošenje novog Zakona o državnim službenicima te će se kod pripreme prijedloga navedenog Zakona razmotriti preporuke pučkog pravobranitelja.

Preporuka 10: Preispitati odredbu st.2 čl. 1 Uredbe o raspisivanju i provedbi javnog natječaja i internog oglasa za prijam u državnu službu (NN 74/10, 142/11 i 23/12), zbog nezakonitog načina ocjene urednosti prijave te prikraćivanja prijavljenim kandidatima prava na sudjelovanje u natječajnom postupku i zaštitu prava protiv obavijesti o toj formalnoj neispravnosti podnesenih prijava, kako tijekom, tako i nakon provedenog natječajnog postupka prijema

Nadležno tijelo: **Ministarstvo uprave**

Planirane aktivnosti: Ministarstvo uprave izvještava da je u planu donošenje novog Zakona o državnim službenicima te će se kod pripreme prijedloga navedenog Zakona razmotriti preporuke pučkog pravobranitelja.

Preporuka 11: Odredbe službeničkih zakona, zahtijevaju temeljito preispitivanje, kako bi se uklonile uočene nepravilnosti i prema pravilima struke ujednačili temeljni instituti i pravila postupka u službeničkim odnosima državnih i lokalnih službenika i namještenika, po mogućnosti i jedinstvenim zakonom, uz propisivanje potrebnih posebnosti. Ujedno, daje se preporuka Ministarstvu uprave da inicira usklađivanje službeničkih zakona i Uredbe o raspisivanju i provedbi natječaja i oglasa za prijam u državnu službu, s Ustavom RH i ZUP-om

Nadležno tijelo: **Ministarstvo uprave**

Planirane aktivnosti: Planira se donošenje novog Zakona o državnim službenicima te će se kod pripreme prijedloga Zakona razmotriti preporuke pučkog pravobranitelja.

Planira se usklađivanje službeničkog zakonodavstva državnih i lokalnih službenika i namještenika u cilju ujednačavanja temeljnih instituta i pravila postupka u službeničkim odnosima.

6. Primjena Zakona o općem upravnom postupku

Preporuka 12: Preispitati odredbu st.3 čl. 129 ZUP-a i inicirati postupak izmjena i dopuna ZUP-a, na način da se osiguraju jednaka prava strankama koje su u postupku ostvarile neko pravo, kao i onima koje to nisu uspjele

Nadležno tijelo: **Ministarstvo uprave**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave navodi kako ostaje pri mišljenju danom na preporuke iz Izvješća o radu pučkog pravobranitelja za 2012. godinu da nije potrebno mijenjati navedenu odredbu članka 129. stavka 3. ZUP-a, jer je istu potrebno promatrati u kontekstu čitavog članka 129. ZUP-a, te u vezi s temeljenim odredbama i načelima ZUP-a. Odredbom članka 129. stavka 1. ZUP-a propisano je da se nezakonito rješenje može poništiti ili ukinuti u cijelosti ili djelomično i nakon isteka roka za žalbu, dakle svako rješenje, ali su odredbama stavka 2. i 3. propisani razlozi iz kojih se, u interesu zaštite stranke stečenog prava, mogu poništiti odnosno ukinuti rješenja kojima je stranka stekla neko pravo.

Preporuka 13: Propisati obrasce temeljem sadržaja odredbe čl. 85. ZUP-a, a pri eventualnim promjenama ZUP-a, to je potrebno ugraditi u odredbe tog Zakona te otkloniti ove i druge pravne praznine koje su uočene u primjeni i utječu na povrede prava stranaka u odnosu na javni interes, zbog pravnih praznina u postupku osobne dostave

Nadležno tijelo: **Ministarstvo uprave**

Poduzete aktivnosti: U odnosu na probleme koji se javljaju u praksi, a odnose se na osobnu dostavu sukladno članku 85. ZUP-a, Ministarstvo uprave je mišljenja da iste ne treba rješavati izmjenama ZUP-a.

Planirane aktivnosti: Vezano za propisivanja obrazaca obavijesti i dostavnice koje bi bile u skladu s odredbama Zakona o općem upravnom postupku o dostavi, a obzirom na to da isti moraju biti u skladu i sa propisima o poštanskim uslugama, Ministarstvo uprave će uspostaviti suradnju s Hrvatskom poštom d.d., u svrhu pronalaženja najboljeg rješenja vezanog u izgled navedenih obrazaca, a s ciljem otklanjanja uočenih problema.

7. Socijalna skrb – Obiteljsko-pravna zaštita i skrbništvo – Rodiljne i roditeljske potpore

Preporuka 14: Provesti analizu rada službe nadležne za inspekcijski i upravni nadzor te poduzeti mjere koje bi dovele do veće učinkovitosti, posebice u provođenju nadzora nad radom i općim aktima JLS u području socijalne srbi. Osigurati kadrovske i druge uvjete koji bi omogućili rješavanje žalbi u zakonskom roku

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da je izvršena analiza svih poslovnih procesa u Ministarstvu što je dovelo do novog ustroja. Nadzori (inspekcijski i upravni) su ustrojeni u službu koja djeluje unutar Uprave za provedbu socijalne politike, nadzor i organizaciju ustanova. Navedeno omogućava bolju komunikaciju, koordinaciju i planiranje nadzora te provedbu mjera naređenih u djelatnosti. Služba je bitno kadrovski pojačana tako da se nadzori provode redovno i planski. Nadzor nad JLS je započeo u siječnju 2014. godine.

Nadalje, Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva socijalne politike i mladih NN 102/13) ustrojen je Samostalni sektor za pravne poslove kao unutarnja ustrojstvena jedinica Ministarstva u kojoj je, prema okvirnom broju, povećan broj državnih službenika sa nekadašnjih 11 na ukupno 17.

Na temelju oglasa za prijam u državnu službu na određeno vrijeme raspisanog u studenom 2013. u Službi za drugostupanjski postupak i vještačenje primljena su tri državna službenika za obavljanje poslova čiji se opseg privremeno povećao, a na temelju Javnog poziva za prijam osoba na stručno

osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa raspisanog također u studenom 2013. u Službu za drugostupanjski postupak i vještačenje primljene su tri osobe.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju planira se provođenje redovnih cjelovitih nadzora u centrima za socijalnu skrb (2 mjesečno), a pojedinačnih nadzora odmah po ukazanoj potrebi.

Nadzori u JLS provodit će se kontinuirano po mjesečnom i godišnjem planu koji bi se provodili paralelno s upravnim nadzorima u centrima za socijalnu skrb u gradovima i općinama pokrivenim nadležnostima pojedinog centra (1 centar-2 ili 3 grada ili općina). Nadalje, inspekcijski nadzori će se i dalje redovito provoditi kod pružatelja usluga jednom u 3 godine (za djecu) ili jednom u 5 godina (za odrasle); inspekcijski nadzori nad pružanjem usluga bez pravnog temelja u roku od mjesec dana od saznanja; izvanredni inspekcijski nadzori odmah po saznanju o propustu/ nezakonitom ponašanju; te inspekcijski nadzori nad obavljanjem djelatnosti dadilje - 3 mjeseca nakon upisa dadilje u registar.

Preporuka 15: Donijeti strategiju socijalnog stanovanja i Zakona o socijalnom stanovanju kojim bi se razvio sustav socijalnog stanovanja i omogućio jednak pristup svima, odnosno ublažile regionalne nejednakosti

Nadležna tijela: **Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja kontinuirano i aktivno prati i analizira stambeno tržište kao i utjecaj gospodarskih trendova na sektor graditeljstva sve u cilju stvaranja preduvjeta za donošenje Strategije socijalnog stanovanja. Tijekom 2013. godine Ministarstvo je prikupljalo podatke o mjerama stambene politike iz nadležnosti jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave. Nadalje, Ministarstvo također putem Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) kontinuirano provodi niz aktivnosti vezanih uz programe stambene izgradnje (Program stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata, Program društveno poticajne stanogradnje) kojima se zadovoljavaju stambene potrebe specifičnih skupina stanovništva koje nisu nužno i socijalno ugrožene, ali su izložene riziku socijalnog isključivanja. Država kroz navedene programe subvencionira stambenu izgradnju te omogućava stjecanje vlasništva ili najma nad stanovima pod povoljnijim uvjetima od tržišnih, budući je cijena kvadratnog metra niža od tržišne.

Nadalje, Ministarstvo ocjenjuje da bi u ovom trenutku usvajanje dokumenta trebalo odgoditi do trenutka kada se stvore financijski i gospodarski uvjeti kako na razini države tako i jedinica lokalne samouprave.

Dana 29. studenoga 2012. godine Vlada Republike Hrvatske je usvojila dokument Apolitika u kojem se navodi kako „država treba putem cjelovito osmišljene stambene politike osigurati dostupnost stambenog prostora adekvatnog standarda, pristojnog i sanitarno prihvatljivog, uključujući osnovne infrastrukturne usluge koje su potrebne za normalan život, jer je dom potreba svakog pojedinca. Stambena politika treba ponuditi i regulirati različite modele rješavanja stambenog pitanja koje ovisi o materijalnom statusu, dobi i brojnosti članova obitelji“.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja će i nadalje kontinuirano pratiti i analizirati stambeno tržište te nastaviti s provedbom Programa stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata i Programa društveno poticajne stanogradnje.

Preporuka 16: Poticati rad prihvatilišta ili skloništa za beskućnike u velikim gradovima zbog kvalitetnijeg privremenog prijvata beskućnika te osigurati preduvjete za njihovo brže uključivanje u lokalnu zajednicu u kojoj žive

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Paralelno sa izradom novog Zakona o socijalnoj skrbi, izrađeni su provedbeni propisi kojima će se normativno i sadržajno urediti pružanje usluge smještaja beskućnika u prihvatilištu/prenočištu.

U nadležnosti jedinica lokalne samouprave, osnovana su dva nova prihvatilišta za beskućnike u Rijeci (kapacitet 12-15 osoba) te u Kaštel Gomilici (kapacitet 12 osoba); te su organizirani radni posjeti predstavnika Ministarstva prihvatilištima u Rijeci, Splitu, Osijeku i Kosnici. Nadalje, predstavnici

Ministarstva sudjelovali su na stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu vezanima uz unaprjeđenje skrbi o beskućnicima.

Od većih gradova i gradova sjedišta županija zatraženi su planovi zbrinjavanja beskućnika u ekstremnim zimskim uvjetima u 2013./2014. te izvješća o realizaciji planova tijekom zime 2012./2013. Također, u tu je svrhu zatražena i suradnja domova za psihički bolesne odrasle osobe te domova za starije i nemoćne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska.

Zaprimljeni planovi i izvješća objedinjeni su po županijama te poslani svim dionicima, uključujući centre za socijalnu skrb, u cilju osiguravanja dostupnosti i razmjene informacija o postojećim mogućnostima zbrinjavanja beskućnika u ekstremnim zimskim uvjetima. Temeljem podataka zaprimljenih od prihvatilišta, izrađena je analiza o korisnicima prihvatilišta u Republici Hrvatskoj.

Planirane aktivnosti: Donesena je Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.) u kojoj su predviđene strateške aktivnosti koje se odnose na unaprjeđivanje skrbi o beskućnicima, uključujući i podršku programima prihvatilišta i programima nužnog smještaja. Po donesenoj Strategiji, izradit će se trogodišnji Provedbeni program kojim će se detaljnije razraditi navedene aktivnosti.

Preporuka 17: Stvoriti preduvjete radi uvođenja novog instituta „državne potpore starijim osobama bez mirovine“, tzv. socijalnu mirovinu

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Reforma sustava socijalne skrbi i nadalje je usmjerena u pravcu boljeg ciljanja socijalnih naknada prema najugroženijim korisnicima, transparentnosti sustava, pravednosti u ostvarivanju naknada, sprečavanju zlouporabe prava i ostvarivanju jednake socijalne zaštite na cijelom području Republike Hrvatske.

Planirane aktivnosti: Novim Zakonom o socijalnoj skrbi redefinirane su novčane naknade što će racionalizirati cjelokupni sustav socijalnih novčanih naknada te će se povećati njihova učinkovitost, čime će biti obuhvaćena i šira skupina starijih osoba.

Preporuka 18: Ubrzati deinstitutionalizaciju, posebice osoba s mentalnim oštećenjem, uz prethodno osiguranje kvalitetne mreže usluga i podrške u lokalnoj zajednici kako bi im osigurale ravnopravan život u zajednici

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih je pokrenulo intenziviranje procesa deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi, posebice osoba s intelektualnim teškoćama i osobama s mentalnim oštećenjima koji su u institucijama i najbrojniji, pružanjem stručne podrške domovima te pripremom projekta za osiguravanjem dodatnih sredstava potrebnih za ovaj proces. U travnju 2013. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Zaklade Institut Otvoreno Društvo Budimpešta i Ministarstva na temelju kojeg je započet intenzivan proces transformacije i deinstitutionalizacije Centra za rehabilitaciju Stančić i Centra za rehabilitaciju Zagreb kojim su osigurana sredstva u iznosu od 3.347.200,00 USD za petogodišnje razdoblje procesa koji će rezultirati deinstitutionalizacijom 440 korisnika iz navedenih domova. Uz navedeni sporazum, Institut Otvoreno Društvo osigurao je sredstva Udruzi za promicanje inkluzije kako bi se osigurala stručna podrška projektu. Udruga za promicanje inkluzije u suradnji s Ministarstvom ovaj proces stanovanja uz podršku provodi od 1997. godine. Od potpisivanja ugovora u travnju do listopada 2013. godine deinstitutionalizirano je 85 korisnika koji uz stručnu službu podrške žive u 20 stambenih zajednica na području grada Zagreba i Dugog Sela. Započeta je i regionalizacija korisnika iz Centra za rehabilitaciju Stančić. Dosadašnja provedba projekta pridonosi smanjenju broja korisnika u instituciji i povećanju broja korisnika u izvaninstitucionalnim oblicima skrbi, odnosno programu organiziranog stanovanja uz podršku: 85 deinstitutionaliziranih korisnika izmještenih u 20 stambenih zajednica ostvarilo je pravo na život u zajednici. Zaposlenici oba Centra koji pružaju podršku u organiziranom stanovanju su stručno osposobljeni i zadovoljni novim oblikom rada; kreira se model po kojem će proces transformacije i deinstitutionalizacije Centra za rehabilitaciju Stančić i Centra za rehabilitaciju Zagreb biti primjenjiv i

na druge ustanove u Republici Hrvatskoj i regiji. Iz Centra za odgoj i obrazovanje Šubićevac, podružnica Maslina, u program stanovanja uz podršku izmješteno je 14 korisnika.

Usporedno s ovim procesom započeta je i deinstitutionalizacija domova za psihički bolesne odrasle osobe te je u programu stanovanja uz podršku uključeno 35 korisnika iz Doma za psihički bolesne odrasle osobe Lobor Grad, Doma za psihički bolesne odrasle osobe Osijek te 2 korisnika iz zatvorenog Doma za psihički bolesne odrasle osobe Breznica Đakovačka. 21 korisnik Doma za psihički bolesne odrasle osobe Breznica Đakovačka smješten je u udomiteljske obitelji. Ministarstvo socijalne politike i mladih u svrhu osiguravanja stambenih prostora za korisnike koji se izmiještaju iz domova socijalne skrbi i uključuju u program organiziranog stanovanja u zajednici uspostavilo je suradnju s Državnim uredom za upravljanjem državnom imovinom te je u tu svrhu do listopada 2013. godine preuzelo 17 stanova. Na taj način smanjit će se i troškovi za korisnike u navedenom programu.

Također je tijekom 2012. godine provedena analiza planova transformacije i deinstitutionalizacije domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i domova za djecu s poremećajima u ponašanju, nakon čega je izrađen pregled stanja u navedenim domovima. Uočeno je da je dio ustanova započeo proces transformacije u čemu im je nadalje neophodna financijska i stručna podrška i smjernice. Dom za djecu i mlade punoljetne osobe *Svitanje* iz Koprivnice je do 2012. godine pružao institucionalne usluge smještaja za do 30-tak djece, a nakon donošenja ranije navedene Odluke, Dom pruža usluge smještaja za do 8 djece na smještaju u iznajmljenoj obiteljskoj kući, te je tijekom 2013. godine dodatnih 9 djece smješteno u udomiteljske obitelji. Dom pruža izvaninstitucionalne usluge (boravak, organizirano stanovanje, savjetovanje i pomaganje obitelji - roditelja i udomitelja te savjetovanje i pomaganje djece i mladih nakon izlaska iz skrbi) u iznajmljenom poslovnom prostoru za sveukupno do 24 djece (78 %), odnosno do 20 djece korisnika usluge poludnevnog boravka i za 4 korisnika usluge organiziranog stanovanja. Dodatno se usluge pružaju za do 30 roditelja, do 35 udomitelja, do 10-ero mladih nakon izlaska iz skrbi, čime Dom svojim uslugama obuhvaća znatno veći broj djece i obitelji u odnosu na ranije (ranije 30-tak djece, sada do 80-tak djece i obitelji). Nadalje, Dječji dom „Klasje“ iz Osijeka je tijekom 2012. godine započeo s pripremnim aktivnostima usmjerenih povećanju broja djece uključenih u izvaninstitucionalne usluge, što je u rujnu 2013. godine rezultiralo realizacijom projekta – širenje mreže socijalnih usluga u zajednici kroz otvaranje objekta i početka rada za skupinu od osmero djece za poludnevni boravak u Bistrincima. Navedeni Dom je do rujna 2013. godine pružao usluge na sveukupno 7 lokacija za sveukupno 143 djece, izvaninstitucionalne usluge za sveukupno 54 djece (37,7%), a od rujna 2013. godine na 8 lokacija za 151 dijete, od kojih 52 korisnika izvaninstitucionalnih usluga (34,43%). Navedeno je realizirano potpisivanjem sporazuma o partnerstvu između Grada Belišća, Centra za socijalnu skrb Valpovo i Doma, odnosno davanja na besplatno korištenje prostora Omladinskog doma u Bistrincima od strane grada Belišća radi pružanja poludnevnog boravka, kao i preuzimanje troškova vezanih uz korištenje prostora. Ministarstvo socijalne politike i mladih osiguralo je financijska sredstva u svrhu adaptacije i opremanja predmetnog prostora te je u navedenu svrhu odobreno sveukupno 96.627,31 kuna.

U svrhu daljnjeg intenziviranja procesa deinstitutionalizacije provode se i sljedeći projekti:

Projekt „*Unaprijeđenje kapaciteta stručnjaka za zaštitu prava i interesa djece i mladih smještenih u domove za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju*“, usmjeren je na jačanje kapaciteta 12 ravnatelja i 36 stručnih radnika domova za djecu s poremećajima u ponašanju, kao i unaprijeđenja koordinacije pružatelja usluga na području poremećaja u ponašanju kroz razvoj protokola suradnje i 5 koordinativnih sastanaka u dva grada u Republici Hrvatskoj, organizaciji studijskog putovanja u Sj. Irsku 11 stručnih radnika iz Republike Hrvatske u svrhu upoznavanja sa uslugama u zajednici za djecu s poremećajima u ponašanju i njihovim obiteljima, te organiziranje završne konferencije za sve dionike. Ukupni iznos projekta je 611.111,11 eura, od kojih je 10%, odnosno 61.111,11 eura nacionalno financiranje, odnosno osigurava ga Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Projekt „*Unaprijeđenje udomiteljstva za djecu i mlade u Republici Hrvatskoj*“, usmjeren je na unaprijeđivanje zaštite i dobrobiti djece i mladih kroz poboljšanje udomiteljstva kao najprimjerenijeg oblika skrbi izvan vlastite obitelji. Svrha projekta je daljnji razvoj udomiteljstva djece i mladih kroz jačanje kapaciteta centara za socijalnu skrb i Ministarstva socijalne politike i mladih, uz informiranje šire javnosti i relevantnih dionika o udomiteljstvu za djecu i mlade. Osnovna zadaća projekta je organizacija treninga za djelatnike centara za socijalnu skrb i izrada programa treninga na temelju procjene potreba. Održane su panel rasprave u Zagrebu i Splitu, edukacija do 50 stručnih radnika

centara za socijalnu skrb, edukacija budućih 12 edukatora i završna konferencija o udomiteljstvu. Ukupni iznos projekta je 210.902,97 Eura, od kojih je 10%, odnosno 21.090,30 Eura nacionalno financiranje, odnosno osigurava ga Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Radi prevencije institucionalizacije Ministarstvo je u okviru tri dodatna programa dodjele bespovratnih sredstava (Operativni program Razvoja ljudskih potencijala IPA IV) ugovorilo 41 projekt koji je započeo s provedbom 2013. godine pod nazivom „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici“, čiji je cilj unaprijediti mogućnosti zapošljavanja i promicati usklađivanje radnog i obiteljskog života kroz razvoj novih usluga i unapređenjem kvalitete već postojećih socijalnih usluga u zajednici. Istoimeni program dodjele bespovratnih sredstava, faza II, nalazi se u završnoj fazi evaluacije te je ugovaranje projekta predviđeno za početak 2014. godine. Ministarstvo je za trogodišnje programe „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva u razdoblju od 2010. do 2013., kao i za 2011. do 2014. godinu“ tijekom 2013. godine odobrilo 34.260.305,00 kuna za sveukupno 119 potpora. U svrhu izrade Operativnog plana deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi, odnosno, revizije postojećih i izradu novih županijskih socijalnih planova u tijeku je provedba projekta „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitutionalizacije socijalnih usluga“ čija I. komponenta obuhvaća aktivnosti izrade socijalnih planova u 10 županija kojima će se utvrditi stvarne potrebe za socijalnim uslugama na županijskoj razini te će se omogućiti definiranje mreže usluga socijalne skrbi, vodeći pritom računa o regionalnoj ravnomjernoj dostupnosti i kvaliteti socijalnih usluga u RH, a II komponenta vezana je uz tehničku pomoć u procesu transformacije i deinstitutionalizacije. S ciljem ostvarivanja bolje kontrole korištenja proračunskih sredstava u odnosu na pruženu uslugu, tijekom 2013. godine su prikupljeni podaci o korisnicima i zaposlenicima u domovima socijalne skrbi, radilo se na nacrtu pravilnika kojim će se urediti normativi i cijena usluga socijalne skrbi te su održani aktivni ravnatelja domova kako bi se dale jasne smjernice daljnjih procesa. Ministarstvo socijalne politike i mladih je u svrhu osiguravanja široke mreže usluga potrebnih za navedeni proces definiralo i prioritetna područja natječaja za prijavu na Europski socijalni fond i Europski regionalni fond u koji će uključiti sve postojeće pružatelje usluga, ali i sve one koji pokazuju interes za pružanje ovih usluga kao potencijalni partneri u provedbi.

Planirane aktivnosti: Nastaviti će se s procesom transformacije i deinstitutionalizacije domova za osobe s invaliditetom sukladno Planu deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba u Republici Hrvatskoj 2011.- 2016. (2018.) i Operativnom planu transformacije i deinstitutionalizacije.

Preporuka 19: Prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama ugradi mogućnost roditeljima da izjave žalbu protiv rješenja HZZO te odgodi učinak žalbe kao što je i propisano Zakonom o općem upravnom postupku

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Planirane aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da će ovu preporuku razmotriti prilikom sljedeće izrade Nacrta prijedloga izmjena i dopuna Zakona o roditeljskim potporama ili izrade novog Zakona o roditeljskim potporama.

Preporuka 20: U tekst Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama uvesti multidisciplinarni pristup u postupku vještačenja radi ostvarivanja prava na dopust, odnosno na rad s polovicom punog radnog vremena zbog njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, ili to vještačenje dati u nadležnost tijela vještačenja u sustavu socijalne skrbi dok se ne ustroji jedinstveno tijelo vještačenja za sve sustave

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Kako je u postupku donošenja Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja čija će se djelatnost odnositi na vještačenje u prvom i drugom stupnju iz područja socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, zdravstva, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata, te drugim područjima u kojima se ostvaruju prava na temelju vještačenja, ocijenjeno je da

nema potrebe mijenjati važeće propise jer je u tijeku donošenje jedinstvenog Zakona kojim će biti obuhvaćeni svi sustavi.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju će se nastaviti s radom na uspostavljanju jedinstvenog tijela vještačenja koje će raditi po istim kriterijima za utvrđivanje invaliditeta za sve sustave.

Preporuka 21: Provesti reformu instituta skrbništva, bez odgađanja, sukladno danim preporukama i rasteretiti centre za socijalnu skrb prenošenjem njihovih ovlasti iz područja skrbništva na sudove

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Pri Ministarstvu socijalne politike i mladih provedeni su postupci javne rasprave i javnog savjetovanja vezanih uz Nacrt prijedloga iskaza, teza Obiteljskog zakona te Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona. Isto tako, Ministarstvo socijalne politike je u razdoblju od svibnja do listopada 2013. godine održalo okrugle stolove sukladno Zakonu o procjeni učinaka propisa.

Nacrtom prijedloga Obiteljskog zakona, koji je u saborskoj proceduri, institut skrbništva primarno se mijenja u odnosu na zaštitu odraslih osoba lišenih poslovne sposobnosti s obzirom na to da Hrvatska ima obvezu ne lišavati osobe s invaliditetom poslovne sposobnosti već poduzimati odgovarajuće mjere usmjerene na osiguravanje potrebne pomoći osobama s invaliditetom za ostvarivanje poslovne sposobnosti. U području skrbništva precizira se sadržaj skrbničke zaštite te određuje da ona mora biti primjerena, individualizirana i u skladu s dobrobiti štíćenika, zatim dodaju se odredbe o zaštiti dostojanstva štíćenika te pravu na zaštitu od nasilja i bilo kojega oblika ponižavajućega postupanja, kao i izričito određuje da skrbnik može biti samo fizička osoba.

Propisana je obveza djelomičnoga lišenja poslovne sposobnosti kao pravilo i to samo u dijelovima u kojima je to doista potrebno za zaštitu prava štíćenika, a institut potpunoga lišenja poslovne sposobnosti potpuno se napušta.

Isključuje se mogućnost da ista osoba (tijelo) predlaže postupak lišenja poslovne sposobnosti i bude imenovana posebnim skrbnikom osobi u postupku lišenja radi mogućih sukoba interesa i sumnji u kvalitetnu zaštitu prava štíćenika u postupku.

Uvodi se mogućnost da za skrbnika bude imenovano i više od jedne osobe, pri čemu se također uređuje sadržaj i opseg njihovih ovlasti s obzirom na to da skrbnička dužnost može biti vrlo složena i zahtijevati posebna znanja pa je korisno da se skrbništvo podijeli između više osoba tako da jedan skrbnik može odlučivati o osobnim stanjima, drugi o imovini, pri čemu neke od važnih odluka mogu, odlukom centra za socijalnu skrb donositi samo zajednički.

Radi praktičnosti obavljanja skrbništva omogućava se imenovanje zamjenika skrbniku čime je moguće spriječiti „zastoj“ u obavljanju poslova skrbnika u slučajevima trenutne spriječenosti ili ako je riječ o radnicima centra za socijalnu skrb u slučaju bolovanja, godišnjih odmora i slično.

Uvodi se zakonska obveza poštivanja prije izraženih stavova i želja štíćenika te omogućava svakoj osobi da u vrijeme postojanja poslovne sposobnosti imenuje osobu koju bi želio imati za skrbnika.

Time se u hrvatski pravni sustav uvodi institut anticipiranih naredba.

Zakonski se precizira: a) koje odluke o osobnim stanjima donosi isključivo štíćenik, b) u kojim slučajevima je potrebno prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb, c) koje važne odluke o zdravlju donosi sud te d) precizno uređuje upravljanje i zastupanje u imovinskim stvarima štíćenika. Stoga se uvodi novi sudski, izvanparnični postupak u kojemu sudsko vijeće županijskih sudova donosi iznimno važne odluke koje se odnose na zdravlje i život štíćenika, s mogućnošću žalbe Vrhovnom sudu, jer je riječ o iznimno važnim, a istodobno i teškim odlukama s nesagledivim posljedicama poput odluke za održavanje na životu, koje prema nedorečenim odredbama važećeg Obiteljskoga zakona danas donose skrbnici, uz neprecizirane ovlasti centara za socijalnu skrb, a često i članovi obitelji koji za takve odluke nisu niti bili ovlašteni.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju će se provesti edukacija za djelatnike centara za socijalnu skrb o primjeni novog Obiteljskog zakona.

Preporuka 22: U izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona urediti i odredbe o troškovima vještačenja u izvanparničnom postupku lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti, na način da terete sredstva suda, a ne sredstva centara za socijalnu skrb

Nadležno tijelo: **Ministarstvo socijalne politike i mladih**

Poduzete aktivnosti: Nacrtom prijedloga Obiteljskog zakona određeno je u st.1. čl. 354. da centar za socijalnu skrb ima položaj stranke u postupcima koje je pokrenuo pred sudom, a u st.2. čl. 354. određeno je da su među navedenim postupcima i postupci radi lišenja i vraćanja poslovne sposobnosti. Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona u čl. 366. određuje da u statusnim stvarima, u koje se ubraja lišenje i vraćanje poslovne sposobnosti sukladno čl. 345. st.3., sud će o troškovima postupka odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i ishodu postupka. Naime, plaćanje troškova vještačenja određuje izrijeком sud u rješenju kojim određuje podmirivanje troškova vještačenja.

8. Imovinskopravni odnosi

Preporuka 23: Radi složenosti imovinskopravnih predmeta i njihove dugotrajnosti, nužno je što prije kadrovski ojačati Ministarstvo pravosuđa i nadležne urede državne uprave po županijama te odsjeke u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu. U rješavanju ovih predmeta trebaju biti zaposleni pravnici s odgovarajućim iskustvom

Nadležno tijelo: **Ministarstvo pravosuđa**

Poduzete aktivnosti: Vlada Republike Hrvatske je na 90. sjednici, održanoj 16. svibnja 2013. godine, donijela Odluku o potrebi zapošljavanja u svrhu jačanja kapaciteta javne uprave za realizaciju investicijskih projekata, te je utvrdila, između ostalog, potrebu za zapošljavanjem u Ministarstvu pravosuđa, i to:

a) Sektora za imovinske propise i upravni nadzor -viši upravni savjetnik na određeno vrijeme (10 izvršitelja); b) Služba za drugostupanjske postupke i upravni nadzor, Odjel za drugostupanjske postupke- viši upravni savjetnik (4 izvršitelja), samostalni upravni referent (3 izvršitelja), upravni referent (1 izvršitelj), administrativni referent (2 izvršitelja), Odjel za upravni nadzor- viši upravni savjetnik (2 izvršitelja); c) Služba za stvarna prava i posebne imovinskopravne poslove -voditelj Odjela za stvarna prava (1 izvršitelj), viši upravni savjetnik (1 izvršitelj), voditelj Odjela za imovinskopravne poslove (1 izvršitelj), viši upravni savjetnik (1 izvršitelj).

Slijedom toga je i ministar uprave dopunio Plan prijma u državnu službu u tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2013. godinu („Narodne novine“, broj 76/13.), između ostalog, i u dijelu koji se odnosi na Ministarstvo pravosuđa.

Ministarstvo pravosuđa je 20. listopada 2013. godine raspisalo javni natječaj za prijam u državnu službu, na neodređeno vrijeme, za sljedeća radna mjesta u Upravi za građansko, trgovačko i upravno pravo, i to u Sektoru za imovinske propise i upravni nadzor, Službi za drugostupanjske postupke i upravni nadzor, Odjelu za drugostupanjske postupke - viši upravni savjetnik (2 izvršitelja), upravni referent (1 izvršitelj), administrativni referent (1 izvršitelj); Odjelu za upravni nadzor - viši upravni savjetnik (2 izvršitelja), Službi za stvarna prava i posebne imovinsko - pravne poslove, Odjelu za stvarna prava-viši upravni savjetnik (1 izvršitelj); Odjelu za posebne imovinskopravne odnose - viši upravni savjetnik (1 izvršitelj).

Natječaj je u tijeku.

9. Suzbijanje diskriminacije

Pravosudni predmeti vezani uz diskriminaciju

Preporuka 24: U cilju poboljšanja statističkog praćenja, nužno je izmijeniti postojeće Obrascе za statističko praćenje sudskih predmeta povezanih s diskriminacijom te ih objaviti u Narodnim novinama, a sudovima kontinuirano pružati upute i potporu u njihovu ispunjavanju

Nadležno tijelo: **Ministarstvo pravosuđa**

Poduzete aktivnosti: Uprava za organizaciju pravosuđa u suradnji s Pučkim pravobraniteljem, a u cilju poboljšanja statističkog praćenja sudskih predmeta vezanih s diskriminacijom izradilo je statističke obrasce za prekršajne predmete, građanske predmete i kaznene predmete (za prekršajne sudove, općinske i županijske sudove) i iste objavilo u „Narodnim novinama“, broj 151/13. Posebno su pripremljene i upute i statistički listovi za prekršajne, općinske i županijske sudove za postupanje sa statističkim obrascima i njihovom dostavom Ministarstvu pravosuđa radi izrade zbirnog izvješća i dostavom izvješća Pučkom pravobranitelju. Statistički listovi su sastavni dio uputa i ulažu se u svaki sudski spis, radi kvalitetnijeg praćenja podataka o predmetu.

Preporuka 25: Ujednačiti praksu postupanja svih policijskih postaja vezano uz različite prekršaje, a pogotovo one povezane s diskriminacijom, kao i intenzivirati rad na jačanju kapaciteta

Nadležno tijelo: **Ministarstvo unutarnjih poslova**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo kontinuirano prati primjenu i provedbu Prekršajnog zakona, a o svim izmjenama i dopunama Policijskim upravama se dodatno dostavljaju upute u cilju ujednačene i pravilne primjene navedenog Zakona. S tim u vezi, od strane Ravnateljstva policije svim policijskim upravama upućena je uputa od 04. prosinca 2013. godine (br: 511-01-51/7-32664/32-13).

Nadalje, u cilju ujednačavanja policijske prakse prilikom postupanja povodom dojave o nasilju u obitelji, kao jednom od najčešćih oblika diskriminacije u obitelji, Ministarstvo je donijelo Standardni operativni postupak policije u slučajevima nasilja u obitelji u kojem je jasno i detaljno razrađeno postupanje policije u slučajevima nasilja u obitelji. Policijskim službenicima koji izravno na terenu pružaju prvu intervenciju povodom nasilja u obitelji podijeljen je plastificirani Podsjetnik o postupanju povodom dojave o istom. Izrađena je i dostavljena policijskim upravama standardizirana Izjava o upoznavanju s pravima žrtve koja se uručuje žrtvama obiteljskog nasilja. U cilju postavljanja nacionalnog standarda policijskog postupanja prilikom pružanja intervencije povodom obiteljskog nasilja kreiran je i uveden u primjenu obrazac Izvješće o pruženoj intervenciji, povodom dojave o nasilju u obitelji, koji kao svojevrsan vodič policijskog službenika vodi kroz samu intervenciju.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo će i nadalje provoditi edukacije policijskih službenika radi zakonitog i ujednačenog postupanja.

Također, u redovnom postupanju policijski službenici će nastaviti koristiti izrađene standardizirane obrasce i postupati sukladno Standardnom operativnom postupku policije u slučajevima nasilja u obitelji. Dosljedna primjena postignutih standarda nadzirati će se kroz nadzorno-usmjerivačku djelatnost.

Nedostatno prijavljivanje diskriminacije

Preporuka 26: Osigurati sredstva za kreiranje i provedbu javnih kampanja s ciljem podizanja javne svijesti o diskriminaciji kao zakonom zabranjenom postupanju te o postojanju sustava zaštite od diskriminacije

Nadležno tijelo: **Ministarstvo financija**

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo financija izvještava da je u Državnom proračunu za 2012. godinu za rad Ureda pučkog pravobranitelja osigurano 12,32% sredstava više u odnosu na 2011. godinu, a izvršeno je ukupno 94,33% ukupnog proračuna. Razlog povećanja je što su u proračunu osigurana sredstva za rad Centra za ljudska prava u 2012. godini.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo financija navodi da će i ubuduće provoditi mjere usmjerene na jačanje institucije pučkog pravobranitelja i na promicanje ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Preporuka 27: U edukativne programe Državne škole za javnu upravu, Instituta za javnu upravu i Pravosudne akademije potrebno je uključiti programe stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika za prepoznavanje diskriminacije

Nadležna tijela: **Državna škola za javnu upravu i Pravosudna akademija**

Poduzete aktivnosti: Pravosudna akademija izvještava kako su održane tri radionice na temu „Provedba Zakona o suzbijanju diskriminacije“, čiji su polaznici bili suci i državni odvjetnici. Navedene radionice održane su dana 17., 18. i 19. travnja 2012. godine. Nadalje, 5. lipnja 2013. godine Pravosudna akademija je održala radionicu na temu „Provedba Zakona o suzbijanju diskriminacije“, čiji su polaznici bili suci. Pri izradi svoga programa cjeloživotnog usavršavanja pravosudnih dužnosnika i savjetnika u svakoj godini vodi računa o obvezama njihove edukacije koje proizlaze iz nacionalnih strategija te preporuka nacionalnih i međunarodnih institucija za promicanje i zaštitu ljudskih prava.

Državna škola za javnu upravu je tijekom 2012. i 2013. godine provela ukupno četiri radionice na temu „Državni službenici u zaštiti ljudskih prava“, pet radionica na temu „Edukacija povjerenika za etiku“ i šest radionica na temu „Ravnopravnost spolova“.

Planirane aktivnosti: Državna škola za javnu upravu izvještava kako će i u narednom razdoblju nastaviti provoditi naprijed navedene programe.

Diskriminacija temeljem rase ili etničke pripadnosti ili boje kože te nacionalnog podrijetla

Preporuka 28: Državna tijela koja su nositelji i sudionici provođenja Migracijske politike RH 2013.-2015. osobitu pozornost trebaju obratiti provođenju slijedećeg:

Osnivanje međuresornog tijela i imenovanje manjih radnih skupina sastavljenih od stručnjaka koji će djelovati na operativnoj razini, radi rješavanja problema integracije stranaca u hrvatsko društvo;

Dodatno jačanje kapaciteta za provedbu postupka azila, uz kontinuirano provođenje dodatnih obuka za sve zaposlene na poslovima azila;

Uspostavljanje odgovarajućeg sustava smještaja azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u RH;

Osiguranje prihvatilišta za tražitelje azila na trajnoj lokaciji;

Jačanje partnerstva s civilnim društvom i privatnim sektorom u njegovanju i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja;

Provođenje proaktivne politike sprečavanja diskriminacije, ksenofobije i rasizma putem medija i javnih kampanja;

Imenovanje Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo;

Omogućavanje učenja hrvatskog jezika za odrasle osobe koje imaju odobrenu zaštitu na razini svih županija

Nadležna tijela: Ministarstvo pravosuđa, Pravosudna akademija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Poduzete aktivnosti: Zbog značaja integracije za uspješno funkcioniranje zajednice, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 4. travnja 2013. godine donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i dijela članova Stalnog Povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo. Radna skupina Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo, imenovana je od strane ravnatelja **Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina**, dana 15. travnja 2013. Spomenuta Radna skupina, koja ima za obvezu baviti se operativnom provedbom planiranih zadaća, izradila je Akcijski plan za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine, kojeg je Vlada usvojila u srpnju 2013. Ovim Akcijskim planom utvrđene su mjere koje se provode kontinuirano s nadležnim tijelima, a koje obuhvaćaju i spomenute preporuke.

Tijekom 2013. godine **Ministarstvo unutarnjih poslova** izvještava da je putem internog i javnog natječaja poduzelo aktivnosti u cilju zapošljavanja dodatnih službenika na poslovima azila. Službenici Ministarstva su u organizaciji Europskog ureda za azil (EASO), čiji je cilj osiguranje istovjetne obuke službenika koji rade na poslovima azila na razini Europske unije, kroz obuku za europski program osposobljavanja na području azila (EAC) sudjelovali na obuci za trenere za područja koja se odnose na tehnike intervjuiranja, pisanja i donošenja odluka u postupku azila te prikupljanja podataka o

zemljama podrijetla tražitelja azila. Osim navedenog, za službenike je od strane UNHCR-a organizirana radionica o supsidijarnoj zaštiti.

U svrhu osiguranja smještaja azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom **Ministarstvo socijalne politike i mladih** dobilo je 10 stanova na korištenje od Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom. Trenutno je u tim stanovima osiguran smještaj za dvije obitelji i tri samca.

Nadalje, Ministarstvo unutarnjih poslova izvještava da je u 2013. osigurana trajna lokacija Prihvatišta za tražitelje azila u Zagrebu s ukupnim kapacitetom za 300 osoba s mogućnošću povećanja za još 300 mjesta. Uz Prihvatište u Kutini (sa kapacitetom za 100 osoba, koje će nakon rekonstrukcije biti namijenjeno za smještaj ranjivih skupina tražitelja azila-obilitelji, maloljetnika bez pratnje itd), navedena Prihvatišta osiguravaju odgovarajuće uvjete smještaja za tražitelje azila. Također, Ministarstvo je tijekom 2013. sklopilo Sporazum o međusobnoj suradnji na području pružanja psihosocijalne pomoći tražiteljima azila te osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita s Centrom za mirovne studije za razdoblje od dvije godine. Također, Ministarstvo je sklopilo Sporazum o međusobnoj suradnji na području poboljšanja kvalitete života tražitelja azila te osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita s Isusovačkom službom za izbjeglice i raseljene osobe jugoistočne Europe za razdoblje od dvije godine. Također sklopljen je Sporazum o međusobnoj suradnji u području međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj s Pravnim fakultetom u Zagrebu kojim se putem Pravne klinike pruža besplatna pravna pomoć azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom te se Pravna klinika uključuje u pružanje pravnih informacija tražiteljima azila tijekom provođenja postupka povodom podnesenog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Vezano za provođenje proaktivnih politika putem medija i kampanja, službenici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su na okruglim stolovima i tribinama u organizaciji Centra za mirovne studije i Hrvatskog crvenog križa koje su bile organizirane u svrhu upoznavanja i senzibiliziranja lokalne zajednice u odnosu na tražitelje azila u lokalnoj zajednici u Zagrebu i Kutini. Također u lipnju je u suradnji s Hrvatskim crvenim križem u UNHCR-a organizirano prigodno obilježavanje Dana izbjeglica u Kutini i Zagrebu.

Nadalje, dana 14. - 15. studenoga 2013. **Pravosudna akademija** je u suradnji s UNHCR-om i Centrom za mirovne studije organizirala seminar „Djelotvorna sudska zaštita u kontekstu izbjegličkog prava: Pregled međunarodnog i europskog zakonodavstva i sudske prakse“, čiji su polaznici bili suci, sudski savjetnici, predstavnici Ministarstva pravosuđa i Hrvatske odvjetničke komore te odvjetnici s popisa Ministarstva unutarnjih poslova koji pružaju besplatnu pravnu pomoć u predmetima azila.

Vezano za učenje hrvatskog jezika, **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta** izvještava da se odredbe čl. 43. i 45. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, izmjene i dopune 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12 i 126/12) primjenjuju na azilante, tražitelje azila, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom. Također, prema istom Zakonu djeca državljana država članica Europske unije imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u školske ustanove u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani; kao i djeca državljana Republike Hrvatske koja su se obrazovala u nekoj državi članici Europske unije, a nastavljaju obrazovanje u Republici Hrvatskoj, imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani koji se obrazuju u školskim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Nadalje, Zakon navodi da su posebnu pomoć škole dužne pružati djeci koja imaju pravo na školovanje u Republici Hrvatskoj, a ne znaju ili neposredno znaju hrvatski jezik, te i djeci za koju je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koja imaju boravak na području Republike Hrvatske, a članovi su obitelji radnika koji je državljanin države članice Europske unije te obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske. Radi učinkovite integracije navedenih učenika, škola organizira individualne i skupne oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada kojima se tim učenicima omogućuje učinkovito svladavanje hrvatskog jezika i nadoknađuje nedovoljno znanje u pojedinim nastavnim predmetima. Pripremna nastava namijenjena je učenicima nedostatnog znanja hrvatskog jezika tijekom najviše jedne nastavne godine te se provodi prema posebnom programu i organizira u školi koju utvrđuje ured državne uprave, odnosno Gradski ured. Količinu pripreme i dopunske nastave planiraju škole sukladno stvarnim potrebama, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, a programe propisuje ministar. Nastava se organizira na temelju Odluke o Programu hrvatskoga jezika za pripremnu nastavu za učenike osnovne i srednje škole koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik (NN. 151/11).

Planirane aktivnosti: Tijekom 2014. godine u **Ministarstvu unutarnjih poslova** započet će se izrada prijedloga Zakona o međunarodnoj zaštiti, koji će zamijeniti postojeći Zakon o azilu, s ciljem daljnjeg usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije. Također, službenici na području azila nastavit će obuku u sklopu EASO-a. Također, planiran je završetak radova na rekonstrukciji Prihvatilišta za tražitelje azila u Kutini, koje bi bilo namijenjeno za smještaj ranjivih skupina tražitelja azila.

Vežano za osiguravanja potrebnog stambenog prostora za smještaj azilanta i stranaca pod supsidijarnom zaštitom **Ministarstvo socijalne politike i mladih** će i nadalje surađivati s Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom.

Preporuka 29: Izmijeniti tumačenje svoje ovlasti pri kontroli djelovanja lokalne i područne (regionalne) samouprave, na način da započne sa sankcioniranjem jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje ne osiguravaju sredstva za rad vijeća nacionalnih manjina

Nadležno tijelo: Ministarstvo uprave

Planirane aktivnosti: Jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uputit će se preporuka o postupanju u skladu s člankom 28. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i zatražiti dostava njihovih izvješća.

Preporuka 30: Uložiti dodatne napore u provođenju edukativnih aktivnosti o ulozi vijeća nacionalnih manjina te službenicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Nadležna tijela: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave navodi da su u 2013. godini održani seminari o ulozi vijeća nacionalnih manjina, i to u Karlovcu (27. ožujka), u Splitu (11. lipnja), u Čakovcu (15. studenoga) i u Karlovcu (6. prosinca). Nadalje, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine tijekom 2013. godine održao je tri seminara za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina te predstavnike lokalnih jedinica i to: 26. ožujka 2013. godine u Karlovcu, 11. lipnja 2013. godine u Splitu i 15. studenoga 2013. godine u Čakovcu. Na seminarima su se analizirala pitanja u vezi s funkcioniranjem vijeća i predstavnika, a posebno problemi nedostatne zastupljenosti manjina u upravnim tijelima na državnoj i lokalnoj razini; problematika obnove u ratu oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća, stambeno zbrinjavanje povratnika te problematika povrata stanova bivšim nositeljima stanarskih prava; problemi u vezi s upisom vijeća i predstavnika u Registar; nedostatno financiranje rada vijeća i predstavnika iz lokalnih proračuna i brojna druga pitanja.

Planirane aktivnosti: Organiziranje seminara za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina kontinuirana je aktivnost Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, ali i mjera koja je utvrđena Akcijskim planom za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2011.-2013. godine. S obzirom da se radi o aktivnostima koje su kontinuirane, Ured će u narednom razdoblju, odnosno i nakon prestanka važenja Akcijskog plana, održavati spomenute seminare.

Preporuka 31: Unaprijediti normativni okvir za reguliranje statusnih pitanja pripadnika romske nacionalne manjine, osobito državljanstva i prebivališta, uvažavajući njihove specifične socijalne i materijalne prilike

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Izmjenama i dopunama Zakona o strancima (NN 74/13), koje su stupile na snagu 01. srpnja 2013. godine uveden je novi institut putne isprave-posebna putna isprava koja se može izdati strancu koji u Republici Hrvatskoj ima odobren privremeni boravak, stalni boravak ili odobrenu supsidijarnu zaštitu sukladno odredbama Zakona o azilu, a koji, bez svoje krivnje, nije u mogućnosti pribaviti nacionalnu putnu ispravu (čl 6). Osim privremenog boravka iz ozbiljnih opravdanih razloga humanitarne prirode kojim su pripadnici romske nacionalne manjine u nemalom broju slučajeva regulirali svoj status u Republici Hrvatskoj (u slučaju kada je riječ o spajanju obitelji ali nisu ispunjeni svi zakonski uvjeti ili je riječ o osobama koji dugi niz godina borave u Republici Hrvatskoj)

Izmjenama Zakona predviđeno je da se strancu, neovisno od pet godina zakonitog boravka, stalni boravak može odobriti ako je rođen i od rođenja živi na području Republike Hrvatske, ali zbog opravdanih razloga na koje nije mogao utjecati, nije imao reguliran boravak (čl. 92. st. 1. tč. 4.)

Planirane aktivnosti: Ministarstvo unutarnjih poslova planira za kraj 2014. godine izraditi prijedlog novog Zakona o strancima. Cilj je pojednostavljenje i smanjenje broja odredbi važećeg Zakona o strancima, koje je potrebno jasnije odrediti u cilju poboljšanja transparentnosti i preglednosti Zakona. Ujedno se novim Zakonom žele ukloniti određeni nedostaci zakonskog teksta uočenih u provedbi važećeg Zakona te izvršiti određena nomotehnička poboljšanja.

Preporuka 32: Državna tijela koja su nositelji i sudionici provođenja Nacionalne strategije za uključivanje Roma 2013.-2020., trebaju osobito dosljedno i ujednačeno provoditi aktivnosti usmjerene ka:

Podizanju udjela zaposlenih i smanjenju udjela nezaposlenih Roma unutar radno sposobne populacije;

Povećanju prosječnog broja godina koje Romi provode u obrazovnom sustavu, s osobitim naglaskom na povećanje udjela Romkinja;

Povećanju broja učenika Roma koji završavaju osnovnu školu;

Jasnom preciziranju i jačanju uloge i odgovornosti nacionalnih i lokalnih vlasti, osobito za mjere financiranja i uključivanja Roma;

Definiranju sustava praćenja primjene mjera;

Poboljšanju uvjeta stanovanja Roma

Nadležna tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Poduzete aktivnosti: **Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja** izvještava da je Odlukom ministrice od 20. prosinca 2012. godine (KL: 023-01/12-01/199) o osiguranju sredstava isto doniralo iznos od 130.000,00 kuna za 2013. godinu Sisačko-moslavačkoj županiji u svrhu pribavljanja dokumentacije za legalizaciju bespravno izgrađenih objekata u romskim naseljima sukladno Nacionalnom programu za Rome, a tijekom 2013. godine Odlukom ministrice od 16. travnja 2013. (KL: 402-01/13-01/1) osigurana su sredstva u iznosu od 100.000,00 kuna u svrhu pribavljanja dokumentacije za legalizaciju nezakonito sagrađenih zgrada u romskom naselju Stalovica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Nadalje, proveden je Natječaj za dodjelu 190.000,00 kuna za izradu arhitektonskih podloga za legalizaciju 85 kuća u Kutini, a u tijeku je izrada Natječaja za izradu geodetskih podloga.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u cilju poboljšanja kvalitete odgoja i obrazovanja romske nacionalne manjine putem natječaja svake godine dodjeljuje stipendije za srednje i visoko obrazovanje pripadnika romske nacionalne manjine. Nadalje, Ministarstvo upućuje da je na temelju Zakona o odgoju i obrazovanju (NN 87/08, izmjene i dopune 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12 i 126/12) čl. 12. st. (1) „Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole, obvezno je za svu djecu, u pravilu od šeste do petnaeste godine života, a za učenike s višestrukim teškoćama u razvoju najdulje do 21. godine života.“ Prema čl. 22. st. (2) „Redoviti učenici upisuju prvi razred srednje škole u dobi do 17 godina, a iznimno do 18 godina uz odobrenje školskog odbora.“ Nadalje, u cilju stvaranja preduvjeta za povećanje zapošljavanja Roma, sve evidentirane nezaposlene osobe romske nacionalne manjine uključuju se u redovite aktivnosti **Hrvatskog zavoda za zapošljavanje** i aktivnosti usmjerene isključivo na osobe romske nacionalne manjine. Aktivnostima se nastoji utjecati na njihovo brže uključivanje na tržište rada.

Aktivnosti koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje su:

- **Grupno informiranje** - cilj aktivnosti je pružiti informacije nezaposlenim osobama o njihovim pravima i obvezama te načinu aktivnog traženja posla.

U 2012. godini u aktivnost grupnog informiranja uključeno je ukupno 1469 osoba romske nacionalne manjine, od toga 664 žena.

- **Individualno savjetovanje** – individualnim savjetovanjem savjetnici za zapošljavanje utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi Profesionalnog

plana zapošljavanja, te pružaju podršku u izvršavanju aktivnosti iz profesionalnog plana te posreduju pri zapošljavanju.

U 2012. godini u aktivnost individualnog savjetovanja uključeno je ukupno 6292 osobe romske nacionalne manjine, od toga 2838 žena.

• **Radionice - grupna savjetovanja** - cilj radionica je stjecanje vještina aktivnog traženja posla. Kroz radionice polaznici stječu vještine pisanja životopisa, zamolbi, uspješnog predstavljanja poslodavcima.

U 2012. godini u aktivnost grupnog savjetovanja uključeno je ukupno 262 osobe romske nacionalne manjine, od toga 107 žena.

• **Uključivanje u aktivnosti u okviru profesionalnog savjetovanja** u svrhu procjene mogućnosti, interesa i motivacije nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine za obrazovanje, osposobljavanje i zapošljavanje.

U 2012. godini u aktivnost profesionalnog savjetovanja uključeno je ukupno 175 osoba romske nacionalne manjine, od toga 38 žena.

• **Aktivnost procjene preostale radne sposobnosti** – pomoć u definiranju poslova osoba sa smanjenom radnom sposobnošću, posebno osoba iznad 45 godina.

U 2012. godini u aktivnost procjene preostale radne sposobnosti uključeno je ukupno 19 osoba romske nacionalne manjine, od toga 4 žene.

• **Ciljane posjete savjetnika za zapošljavanje poslodavcima** s ciljem informiranja o mogućnostima zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine. Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi aktivnosti koje su usmjerene na stvaranje pozitivne klime kod poslodavaca, a u cilju boljeg zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine. Kako bi navedene aktivnosti bile učinkovite, savjetnici za zapošljavanje ciljano su posjećivali poslodavce. Također su održani i sastanci s različitim subjektima radi unapređenja prilika za zapošljavanje i obrazovanje Roma.

U 2012. godini bilo je ukupno 863 posjeta poslodavcima, te je održano 123 sastanaka s udruženjima poslodavaca, sindikata, udrugama Roma na lokalnoj razini.

• **Organiziranje grupnih informiranja o samozapošljavanju** za osobe romske nacionalne manjine koje su pokazale interes za samozapošljavanje tj. registriranje poduzeća ili obrta, (prema podacima iz Profesionalnog plana zapošljavanja).

U 2012. godini ukupno je organizirano 40 informiranja i savjetovanja o samozapošljavanju.

U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je mjere za osposobljavanje i zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005 – 2015.

Mjere iz nadležnosti Zavoda usmjerene su na obrazovanje za podizanje zapošljivosti, spremnosti za samozapošljavanje, sufinanciranje zapošljavanja u realnom sektoru, i sufinanciranje zapošljavanja u javnom radu, te uključivanje mladih osoba bez radnog iskustva radi stjecanja potrebnog radnog iskustva.

Mjera - Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca – cilj mjere je integrirati na tržište rada osobe romske nacionalne manjine, osobito mlade osobe i druge osobe koje imaju stečeno zvanje ili prethodno radno iskustvo. Kroz uključivanje u navedenu mjeru, osobe se dodatno motiviraju za rad i ostanak na tržištu rada, a poslodavci se senzibiliziraju te po pozitivnom iskustvu promiču i potiču zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine.

U 2012. godini kroz mjeru sufinancirano zapošljavanje je zaposleno ukupno 10 osoba, od toga 4 žene.

Mjera – Javni radovi – cilj je društveno korisnim radom potaknuti i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti kroz suradnju jedinica lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu, nevladinih udruga te povećati motiviranost za zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine.

U 2012. godini kroz mjeru javni radovi je zaposleno ukupno 633 osoba, od toga 211 žena.

Mjera – Obrazovanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. Cilj uključivanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u obrazovanje je povećati njihovu zapošljivost. Putem programa obrazovanja osobe mijenjaju zanimanja, stječu nova znanja i stručne vještine te jačaju vlastite kompetencije i položaj na tržištu rada.

U 2012. godini ukupno je obrazovana 21 osoba, od toga 1 žena.

Mjera – Osposobljavanje za samozapošljavanje osoba romske nacionalne manjine ima za cilj kroz redovite aktivnosti u radu s nezaposlenim osobama romske nacionalne manjine informirati, savjetovati

i uključiti ih u programe osposobljavanja za samozapošljavanje. U 2012. godini kroz informativne radionice i savjetovanja osoba romske nacionalne manjine ukupno je uključeno 43 osobe, od toga 7 žena.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine tijekom 2013. godine održao je tri seminara za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina te predstavnike lokalnih jedinica i to: 26. ožujka 2013. godine u Karlovcu, 11. lipnja 2013. godine u Splitu i 15. studenoga 2013. godine u Čakovcu. Na seminarima su se analizirala pitanja u vezi s funkcioniranjem vijeća i predstavnika, a posebno problemi nedostatne zastupljenosti manjina u upravnim tijelima na državnoj i lokalnoj razini; problematika obnove u ratu oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća, stambeno zbrinjavanje povratnika te problematika povrata stanova bivšim nositeljima stanarskih prava; problemi u vezi s upisom vijeća i predstavnika u Registar; nedostatno financiranje rada vijeća i predstavnika iz lokalnih proračuna i brojna druga pitanja.

Planirane aktivnosti: **Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja** je planiralo za 2014. godinu 130.000,00 kuna za pomoć romskim zajednicama za postupak ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada. **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta** navodi da će se mjere koje se odnose na odgoj i obrazovanje Roma provoditi novim Akcijskim planom za provedbu nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2015. godine. **Hrvatski zavod za zapošljavanje** nastaviti će provoditi aktivnosti prema nezaposlenim osobama romske nacionalne manjine, a koje će biti usmjerene na osnaživanje i motiviranje radno sposobnih Roma za uključivanje na tržište rada kroz aktivnosti individualnih savjetovanja u cilju definiranja plana traženja posla te grupnih savjetovanja za stjecanje vještina traženja posla. Aktivnosti će biti posebno usmjerene na mlade osobe romske nacionalne manjine koje napuštaju redovno školovanje, kroz uključivanje u profesionalno savjetovanje u cilju ponovnog uključivanja u obrazovanje, senzibiliziranje poslodavaca za zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine te poticanje i educiranje osoba romske nacionalne manjine za uključivanje u programe samozapošljavanja. Također će se nastaviti kontinuirano uključivanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u mjere za poticanje zapošljavanja i osposobljavanja i to u mjere sufinanciranje zapošljavanja, obrazovanje, osposobljavanje za samozapošljavanje, javne radove te u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Kroz Projekt - Javni radovi za dugotrajno nezaposlene osobe, nezaposlene pripadnike romske nacionalne manjine i mlade osobe do 29 godina, a koji je započeo sa provedbom u 2013. godini nastojati će se kroz programe javnih radova, odnosno društveno korisnim radom potaknuti njihovu socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti. Trajanje provedbe projekta je 20 mjeseci. Kroz Projekt – Poboljšanje pristupa otvorenom tržištu rada osobama u nepovoljnom položaju, čija provedba započinje u 2015. godini, nastojat će se povećati zapošljivost ugroženih skupina s ciljem njihove integracije na tržište rada, te podići razina svijesti šire javnosti o zapošljavanju ugroženih skupina, kao i razina svijesti poslodavaca o prednostima pri zapošljavanju ugroženih skupina s ciljem postizanja njihovog ravnopravnog sudjelovanja na tržištu rada. Predviđeno trajanje projekta je 16 mjeseci.

Preporuka 33: Unaprijediti postupak primitka u hrvatsko državljanstvo osoba koje nisu hrvatske nacionalnosti, a imaju čvrstu poveznicu s RH, budući postoji nerazmjer između pretpostavki koje one trebaju ispuniti za primitak u hrvatsko državljanstvo u odnosu na osobe koje su hrvatske nacionalnosti

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Donošenjem Zakona o strancima (NN 130-11) te Izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu (NN 130/11) koji su stupili na snagu 01. siječnja 2012. godine, stvoreni su zakonski preduvjeti da strancima koji zbog tzv. tranzicijskog razloga nisu regulirali svoja statusna prava u Republici Hrvatskoj, po izrazito povoljnim zakonskim uvjetima, ostvare pravo na stalni boravak u Republici Hrvatskoj, a potom i hrvatsko državljanstvo prirođenjem po privilegiranim uvjetima. Zakonom o strancima omogućeno je uz ispunjenje propisanih zakonskih pretpostavki odobrenje stalnog boravka strancu koji je na dan 08. listopada 1991. godine imao prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i korisnik je programa povratka, obnove ili stambenog zbrinjavanja, što se dokazuje potvrdom nadležnog državnog tijela za izbjeglice i za kojeg je utvrđeno da se vratio s namjerom da stalno živi u Republici Hrvatskoj. Temeljem odredbe čl. 94.st.1.tč.2. Zakona o strancima (NN 130/11), toj kategoriji stranaca omogućeno je da svoj status stranca na stalnom boravku u

Republici Hrvatskoj mogu regulirati po povoljnijim uvjetima u odnosu na druge strance. Uz olakšane uvjete ostvarenja prava na stalni boravak u Republici Hrvatskoj, tim je strancima dana i zakonska mogućnost da odmah po odobrenju stalnog boravka, steknu i hrvatsko državljanstvo prirođenjem po olakšanim uvjetima jer im se u postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva po svim pravnim osnovama koje se vežu uz boravak stranaca u Republici Hrvatskoj, temeljem čl. 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, priznaje zakonom propisana potrebna duljina trajanja boravka.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo unutarnjih poslova izvještava kako ne se ne planira zakonodavna inicijativa koja bi rezultirala promjenom zakonskih uvjeta kojima se uređuje postupak stjecanja hrvatskog državljanstva koji se vežu uz boravak stranaca na teritoriju Republike Hrvatske jer je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu koji je stupio na snagu 01. siječnja 2012. godine, kao i provedbenih Pravilnika koji omogućuju efikasnu primjenu tog Zakona, zaokružen normativni okvir kojim se regulira ta materija.

Preporuka 34: Uložiti dodatne napore radi postizanja:

Bržeg, kvalitetnijeg i ujednačenijeg rješavanja zahtjeva za stambeno zbrinjavanje;

Kvalitetnijeg provođenja programa otkupa stanova koje su povratnici dobili u okviru programa stambenog zbrinjavanja;

Izmjene Odluke o prodaji stanova u vlasništvu RH, a radi uklanjanja učinaka koji neopravdano nepovoljnije djeluju na jednu skupinu građana (povratnike-bivše nositelje stanarskih prava, većinom srpske nacionalnosti), na način koji valorizira u punoj mjeri ili u određenom postotku činjenicu da su i oni bivši nositelji stanarskog prava, odnosno kako je to vrijedilo u prvom valu kada su stanove otkupljivali građani većinom hrvatske nacionalne pripadnosti;

Preispitivanja nejednakog postupanja na području zapadne Slavonije u vidu podnošenja tužbenih zahtjeva isključivo protiv Srba koji su primali pomoć u obliku obnove u ratu oštećenih objekata, no ne prebivaju u ovim objektima ili pak prodaju obnovljene objekte

Nadležno tijelo: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 51A/13), rješavanje o zahtjevima za stambeno zbrinjavanje stavljeno je u nadležnost ureda državne uprave u županijama, a drugi stupanj je u nadležnosti Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Za korisnike organiziranog smještaja i Regionalnog stambenog programa, pravo na stambeno zbrinjavanje utvrđuje se po službenoj dužnosti. Nadalje, donesena je Odluka o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske (NN 144/13) kojom su na povoljniji način definirani kriteriji za otkup stanova.

Također, navedenim Zakonom brisana je odredba članka 14, stavak 4. na kojoj su utemeljeni postupci pokrenuti protiv korisnika obnove koji se nisu vratili u obnovljene objekte ili su iste otuđili prije isteka 10 godina od dana obnove.

Diskriminacija temeljem dobi

Preporuka 35: Osigurati mogućnost telefonskog naručivanja, kroz aktivnosti usmjerene na unapređenje organizacije jedinica za centralno naručivanje pacijenata u bolničkim zdravstvenim ustanovama

Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020. kao jedan od strateških ciljeva ističe razvoj informatizacije i eZdravstva s ciljem unapređenja rada zdravstvenih ustanova i radnika, a kako bi se korisnicima zdravstvenih usluga osigurala dostupna i kvalitetna zdravstvena zaštita. To uključuje i transparentnije vođenje listi čekanja te pojednostavljen postupak naručivanja za bolničke zdravstvene usluge. Stoga je Ministarstvo zdravlja u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje pokrenulo projekt eListe i eNaručivanje kojim se naručivanje pacijenata za bolničke usluge obavlja u ordinaciji primarne zdravstvene zaštite. Time se pacijentima olakšalo naručivanje, posebice u slučajevima teže bolesnih, otežano pokretnih pacijenata, osoba starije životne

dobi te velike udaljenosti od bolnice. Telefonsko naručivanje pacijenata više se ne koristi kako bi se u potpunosti izbjegnulo nepotpuno i netočno, ali i višekratno naručivanje pacijenata za istu zdravstvenu uslugu u više bolnica. U situacijama kada pacijent nije u mogućnosti sam se naručiti na zdravstvenu uslugu to može putem telefona iz ordinacije izvršiti njegov izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite.

Planirane aktivnosti: Potpunom implementacijom projekta eListe i eNaručivanje svim pacijentima biti će omogućeno naručivanje za bolničke zdravstvene usluge u ordinaciji primarne zdravstvene zaštite kod liječnika koji i indicira određenu zdravstvenu uslugu. Pacijentima će i dalje ostati mogućnost, ukoliko to žele, da se sami naručuju za bolničke zdravstvene usluge bilo osobno, putem telefaksa ili elektronskom poštom.

Preporuka 36: Obvezati javnopravna tijela da u radu sa strankama, uz korištenje telefonskih automata, omoguće i neposrednu komunikaciju sa službom informacija u cilju davanja specifične i individualizirane informacije i pomoći strankama

Nadležno tijelo: sva javnopravna tijela

Poduzete aktivnosti: Iz zaprimljenih izvješća nadležnih tijela razvidno je da ista omogućuju i neposrednu komunikaciju sa strankama s ciljem davanja specifičnih informacija i pomoći.

Tako, npr. **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije** navodi da je omogućilo stupanje u kontakt sa osobom – davateljem potrebne informacije putem telefona broj 01/6400-600.

Nadalje, Bijeli telefon” je besplatni telefon **Ministarstva zdravlja** putem kojeg građani mogu iznijeti svoje pritužbe na rad zdravstvenih radnika ili bilo koju pritužbu u svezi nemogućnosti ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu. Od 8 do 16 sati na broj 0800-7999 javit će se dežurni službenik koji će odmah odgovoriti na pitanje, informirati o pravima ili uputiti na nadležne službe Ministarstva, odnosno drugih tijela državne uprave.

Ako je riječ o pritužbi koju nije moguće odmah riješiti, poziv će se zabilježiti u poseban obrazac. Ovisno o vrsti pritužbe, Ministarstvo zdravlja će poduzeti potrebne mjere i pismenim putem stranku izvijestiti o načinu rješavanja predmeta. U slučaju da stranka ne želi ostaviti osobne podatke, prijava može biti i anonimna.

Ministarstvo unutarnjih poslova navodi da ustrojstvene jedinice Ministarstvo (uključujući ustrojstvene jedinice policijskih uprava i postaja) pružaju pojedinačne informacije građanima na konkretne upite. **Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje** i njegovi Regionalni uredi po županijama također su tijekom cijelog radnog vremena na raspolaganju strankama za prijem i informacije. **Ministarstvo socijalne politike i mladih** svakodnevno prima stranke koje osobno, u prostoru Ministarstva, u neposrednom razgovoru sa službenicima iznose svoje primjedbe na rad ustanova socijalne skrbi i dobivaju informacije o načinu ostvarivanja prava. Također, ostvaruje se i svakodnevna komunikacija sa strankama putem telefona i elektroničke pošte obzirom da su brojevi telefona i e-mail adrese svih rukovodećih službenika javno dostupni na web stranici Ministarstva www.msppm.hr.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava uspostavilo je neposrednu komunikaciju sa strankama na način da su svi savjetnici trajno dostupni bilo telefonom, bilo na mail adrese koje su objavljene na web stranicama. Ministarstvo ne koristi telefonske automate. Javnost rada **Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje** je već dugi niz godina osigurana dostupnošću informacija putem izravnog kontakta s korisnicima kao što je: neposredna komunikacija korisnika sa savjetnicima na info telefonima u okviru Korisničkog info centra; komunikacija putem info šaltera koji posluju u Središnjoj službi te svim područnim službama i uredima; otvaranje dodatnih telefonskih linija putem kojih korisnik može dobiti informacija o stanju predmeta, pravnu pomoć te druge tražene informacije; te preko web stranice Zavoda i odgovarajućih web servisa koji omogućuju odgovaranja na e-pitanja te uvid u sve promjene koje na bilo koji način mogu utjecati na prava korisnika usluga Zavoda. Nadalje, **Hrvatski zavod za zapošljavanje** osigurao je svojim korisnicima dobivanje informacija kroz implementaciju Kontaktnog centra. Cilj Kontaktnog centra je pružanje informacija o uslugama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, upućivanje korisnika gdje i kako unutar Zavoda mogu riješiti probleme, te pružanje odgovora na druga pitanja koja su u domeni rada Zavoda.

Planirane aktivnosti: U **Ministarstvu socijalne politike i mladih** je u tijeku postupak pribavljanja posebne besplatne linije na koju će se građani moći obraćati radi postavljanja pitanja prijedloga i

primjedbi. Također, u narednom periodu 2014/2015 godine, planira se nadogradnja Kontaktnog centra **Hrvatskog zavoda za zapošljavanje** kao osnovnog mjesta kontakta s korisnicima (uz objedinjavanje Pozivnog centra, SMS poruka, društvenih mreža i internetskog portala).

U **Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje** planira se usavršavanje i unaprjeđenje svih postojećih usluga i aktivnosti koje su već dostupne korisnicima, a to se osobito odnosi na: povećanje broja savjetnika koji rade na info telefonima i info pultovima; njihovo stručno usavršavanje radi pružanja što točnije informacije; te tehničko unaprjeđenje uvođenjem u rad elektronskog pozivnog centra koji će omogućavati komunikaciju s većim brojem korisnika.

Preporuka 37: Kroz izmjenu Zakona o porezu na dohodak ili razmatranjem mogućnosti sklapanja ugovora sa Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje, pojednostaviti postupak naplate poreza na mirovine rezidenata

Nadležna tijela: Ministarstvo financija i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Poduzete aktivnosti: **Ministarstvo financija** izvještava da porezni obveznici sa statusom rezidenta koji ostvaruju mirovinu u inozemstvu, po utvrđenom rješenju Porezne uprave kojim se utvrđuje predujam poreza na dohodak, nisu dužni podnositi izvješće Poreznoj upravi kao što je propisano Zakonom o porezu na dohodak.

Planirane aktivnosti: U provedbi navedene preporuke utvrdit će se može li i kako **Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje** s državama članicama prema Uredbi EU i državama s kojima ima sklopljene ugovore o socijalnom osiguranju dogovoriti elektroničku ili drugi oblik razmjene podataka o imenu i prezimenu rezidenta, poreznom broju te visini mirovine te tako dobivene podatke pod dogovorenim uvjetima ustupiti Poreznoj upravi. Porezna uprava bi mogla prema tako dobivenim podacima primjenom propisa o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja izravno utvrđivati poreznu obvezu za te rezidente, u kojem slučaju bi u tom dijelu trebalo izmijeniti Zakon o porezu na dohodak.

Preporuka 38: Kroz optimalizaciju sustava institucionalne i izvaninstitucionalne skrbi, potrebno je kroz sustav zdravstva i socijalne politike, osigurati dostatne kapacitete za brigu za stare i nemoćne osobe

Nadležna tijela: Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: **Ministarstvo socijalne politike i mladih** izvještava da u Republici Hrvatskoj postoje kapaciteti za smještaj 2,38 % osoba starih 65 i više godina u institucionalnoj skrbi. Kako bi se osiguralo širenje mreže socijalnih usluga Ministarstvo je pristupilo izradi Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. Ciljevi koji se nastoje postići Strategijom, a proizlaze iz problema uočenih prilikom analize postojećeg stanja, odnose se na unaprjeđenje normativnog okvira i sustava pružanja pomoći i usluga, osiguranje pravodobne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi za starije osobe, te razvijanje različitih oblika socijalnih usluga koje pridonose uključivanju starijih osoba u život zajednice.

Ministarstvo zdravlja izvještava da su u zdravstvenom sustavu osigurani su dostatni kapaciteti za brigu za stare i nemoćne koji se ne izdvajaju iz opće populacije kao posebna kategorija osoba; te ističe da svaka osoba ima pravo na zdravstvenu zaštitu i na mogućnost ostvarenja najviše moguće razine zdravlja, u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

U ostvarivanju zdravstvene zaštite, svaka osoba, neovisno o životnoj dobi, u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i propisima obveznoga zdravstvenog osiguranja ima, između ostalog, pravo na jednakost u cjelokupnom postupku ostvarivanja zdravstvene zaštite te zdravstvenu uslugu standardizirane kvalitete i jednakog sadržaja.

Sveobuhvatnost zdravstvene zaštite uključuje cjelokupno stanovništvo Republike Hrvatske u provedbi odgovarajućih mjera zdravstvene zaštite u skladu sa zakonom.

U okviru mjera zdravstvene zaštite spadaju i posebne mjere zdravstvene zaštite stanovništva starijeg od 65 godina te palijativna skrb za neizlječivo bolesne, odnosno umiruće.

Kontinuiranost zdravstvene zaštite postiže se ukupnom organizacijom zdravstvene djelatnosti, osobito na razini primarne zdravstvene djelatnosti koja pruža neprekidnu zdravstvenu zaštitu stanovništvu kroz sve životne dobi.

Planirane aktivnosti: U cilju osiguranja dostupnosti svih oblika skrbi za starije i nemoćne osobe unutar sustava **socijalne skrbi** u Strategiji socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. predviđena je mjera koja glasi: Razviti socijalne usluge koje pridonose poboljšanju kvalitete života starijih osoba. Također, određene su aktivnosti, nositelji i vremenski rokovi za ispunjenje ove mjere, a Ministarstvo socijalne politike i mladih zaduženo je za koordinaciju i provođenje ove mjere.

Nadlaze, **zdravstvena zaštita** koja sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti obuhvaća sustav društvenih, skupnih i individualnih mjera, usluga i aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja, sprečavanje bolesti, rano otkrivanje bolesti, pravodobno liječenje te zdravstvenu njegu i rehabilitaciju, odnosi se na cjelokupno stanovništvo Republike Hrvatske neovisno o životnoj dobi i kontinuirano će se nastaviti provoditi.

Preporuka 39: Poduzeti aktivnosti usmjerene na osnivanje ustanove za palijativnu skrb

Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti («Narodne novine», broj 84/11) djelatnost palijativne skrbi može se obavljati, osim na primarnoj i na sekundarnoj razini.

U Mreži javne zdravstvene službe predviđene su 206 postelja za palijativnu skrb; i to u općim bolnicama 113 postelja (Opća bolnica «Dr. Ivo Pedišić» u Sisku - 8 postelja, Opća bolnica Dubrovnik - 30 postelja, Opća županijska bolnica Pakrac - 34 postelje, Opća bolnica «Hrvatski ponos» Knin - 36 postelja, Opća bolnica Ogulin - 5 postelja); u specijalnim bolnicama 79 postelja (Specijalna bolnica za kronične bolesti Novi Marof - 37 postelja, Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa - 15 postelja, Specijalna bolnica za ortopediju Biograd na moru - 10 postelja, Psihijatrijska bolnica „Sveti Rafael“ Strmac - 17 postelja); te u Ustanovi za palijativnu zdravstvenu skrb Hospicij „Marija Krucifiksa Kozulić“ - 14 postelja.

Do danas, rješenje Ministarstva zdravlja o obavljanju djelatnosti palijativne skrbi imaju i Specijalna bolnica za kronične bolesti Novi Marof, Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa, Ustanova za palijativnu zdravstvenu skrb Hospicij „Marija Krucifiksa Kozulić“ (za obavljanje djelatnosti stacionarne palijativne skrbi), Psihijatrijska bolnica „Sveti Rafael“.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju planira se donošenje Strateškog plana razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj.

Prema prijedlogu strateškog planiranja razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj, palijativna skrb u Republici Hrvatskoj predstavlja integrirani model skrbi čiji su temeljni nositelji postojeći elementi sustava zdravstvene zaštite (liječnik obiteljske medicine, pedijatar, djelatnost patronaže, zdravstvena njega u kući, ljekarnici, psiholozi, fizioterapeuti, domovi zdravlja, bolnice, lječilišta, stacionari) i socijalne skrbi (ustanove, centri).

Sustav palijativne skrbi primarno se ne uspostavlja kao novi/dodatni sustav već se ustrojava temeljem prenamjene postojećih resursa (smještajni i terapijsko-rehabilitacijski kapaciteti) osnaživanjem i osposobljavanjem profesionalaca te postavljenjem novih procedura i standarda rada.

Diskriminacija temeljem vjere

Preporuka 40: U cilju provedbe presude Europskog suda za ljudska prava, u predmetu Savez crkava „Riječ života“ i ostali protiv Hrvatske, Vlada RH treba poduzeti mjere potrebne i predviđene za izvršenje Presude

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Dana 8. ožujka 2012. Odlukom Vlade Republike Hrvatske osnovana je Međuresorna radna skupina za izradu Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o pravnom položaju

vjerskih zajednica te razmatranje eventualne potrebe izmjene Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 23. prosinca 2004. u svezi s utvrđivanjem uvjeta za sklapanje ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa s vjerskim zajednicama te je stoga prethodna Odluka od 06. listopada 2011. prestala važiti.

Dana 18. svibnja 2012. održan je prvi sastanak Međuresorne radne skupine za izradu Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica i razmatranje eventualne potrebe izmjene Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 23. prosinca 2004. u svezi s utvrđivanjem uvjeta za sklapanje ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa s vjerskim zajednicama.

Prilikom razmatranja prijedloga članova radne skupine vezanih uz promjene Zakona ukazalo se da bi promjena Zakona iziskivala dosta vremena, kao i široku i dugu javnu raspravu te je stoga odlučeno da će se Savezu crkava „Riječ života“, Crkvi cjelovitog evanđelja i Protestantskoj reformiranoj kršćanskoj crkvi u Republici Hrvatskoj ponuditi sklapanje Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa.

Nakon konzultacije s članovima Komisije za odnose s vjerskim zajednicama u vezi sadržaja nacrtu Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa odlučeno je ponuditi sklapanje ugovora kojim su riješena pitanja za koja je utvrđena diskriminacija presudom Europskog suda za ljudska prava od 09. prosinca 2010. godine. Dana 10. srpnja 2013. navedenim vjerskim zajednicama ponuđeni je takav nacrt Ugovora.

Savez crkava „Riječ života“, Crkva cjelovitog evanđelja i Protestantska reformirana kršćanska crkva u Republici Hrvatskoj su se očitovale na ponuđeni nacrt Ugovora te se trenutno vode pregovori oko njegovog sadržaja.

Planirane aktivnosti: U 2014 godini planira se sklopiti Ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa sa Savezom crkava „Riječ života“, Crkvom cjelovitog evanđelja i Protestantskom reformiranoj kršćanskoj crkvi u Republici Hrvatskoj ukoliko se obje strane (Vlada Republike Hrvatske i vjerske zajednice) dogovore oko njegovog sadržaja.

Spol i spolna orijentacija Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova

Područje zapošljavanja i rada

Preporuka 41: Detaljno istražiti uzroke niske stope radne aktivnosti žena u Hrvatskoj i razviti mjere podizanja te stope

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Udio žena u **nezaposlenosti** iznosi 53,1%. Žene se nalaze u opasnosti od dugotrajne nezaposlenosti češće nego muškarci, a uzrok je relativno manja fluktuacija nezaposlenosti kod žena.

Prema podacima HZZ-a za 2012. godinu, gotovo 45 % prijavljenih nezaposlenih žena tražilo je posao duže od godinu dana.

Najveći udio žena u ukupnom broju nezaposlenih osoba zabilježen je krajem 2012. godine u Karlovačkoj, Brodsko posavskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Primorsko-goranskoj županiji.

Najveći udio žena na regionalnoj razini 31. prosinca 2012. godini zastupljen je u Karlovačkoj županiji gdje je od ukupno 11.331 nezaposlene osobe 6.374 žena odnosno 56,3%, zatim u Brodsko posavskoj županiji gdje je udio žena 56,1%. Najmanji udio nezaposlenih žena na regionalnoj razini ima Varaždinska županija gdje je od ukupno 10.447 nezaposlenih 4.893 žena odnosno 46,8%. Na razini Republike Hrvatske na dan 31. prosinca 2012. od ukupno 324.324 nezaposlenih osoba, nezaposlenih žena je bilo 172.245 odnosno 53,1%.

U 2012. godini najveći je broj nezaposlenih žena u dobnoj skupini od 25-29 godina starosti i to njih 28.411 (15%) slijedi skupina žena od 20-24 godine kojih je s krajem prosinca 2012. u nezaposlenosti bilo 24.926 (13%) te skupina žena u dobi od 30-34 godina kojih je bilo 23.165 (12,2%).

Podaci pokazuju da obrazovanje ne štiti žene od nezaposlenosti. Nezaposlene žene bile su 2012. godine bolje obrazovane od nezaposlenih muškaraca. Među nezaposlenima s četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem gotovo 59% prijavljenih čine žene, dok udio žena među visokoobrazovanim osobama iznosi 61,6%. S druge strane, među nezaposlenim osobama koje imaju nezavršenu osnovnu školu žene čine 47,96%.

Najveći udio nezaposlenih žena ima završenu srednju školu za zanimanja u trajanju od 3 godine i škole za KV i VKV radnike 49.885 ili 29%, te srednju školu za zanimanja u trajanju od 4 godine i više te gimnaziju 53.990 ili (31,3%), zatim slijede žene sa završenom osnovnim školom 37.671 ili 21,9%, a najmanje je nezaposlenih žena bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom – njih 8.699 ili 5,1% od ukupnog broja nezaposlenih žena – tablica 2.

U evidenciji nezaposlenih osoba udio žena koje imaju visokoškolsko obrazovanje je 61,6%. Te je 60,3% žena završilo visokoškolsko obrazovanje za razliku od 39,7% nezaposlenih muških osoba. Također, znatno je veći prosječan broj mladih nezaposlenih žena koje su završile višu razinu obrazovanja od muškaraca i to višu školu odnosno prvi stupanj fakulteta.

Krajem 2012. godine podaci prikazuju da najveći broj nezaposlenih žena, njih 48.324, ima kratkotrajnu nezaposlenost do tri mjeseca, međutim odmah nakon toga slijede žene koje su u evidenciji duže od godinu dana, njih 47.074, te 3 i više godina, njih 35.380 (graf 2.). Gotovo 45% prijavljenih nezaposlenih žena tražilo je posao duže od godinu dana.

Tijekom 2012. godine **zapošljavanje** je ostvarilo ukupno 175.535 osoba iz evidencije nezaposlenih osoba, a od toga 91.547 žena (52,2%).

Najveći broj zaposlenih žena ima srednju razinu obrazovanja tj. završenu srednju školu u trajanju od 3 godine. Gledano prema djelatnosti najveći broj žena zaposlio se u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane – 19.098 ili 20,9%, trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala 16.862 ili 18,4%. Podaci pokazuju teži položaj žena na tržištu rada, no ipak neke skupine žena imaju znatno otežan pristup tržištu rada i trebaju snažniju podršku za brže i uspješnije zapošljavanje: žene nižeg obrazovanja (nezavršena ili završena osnovna škola), žene sa suficitarnim zanimanjima (administrativne, upravne škole, gimnazija), mlade žene bez radnog iskustva, žene ruralnog područja, samohrane majke, žene sa višebrojnom obitelji, žene primarne dobi.

Nadalje, Hrvatski zavoda za zapošljavanje provodi niz **aktivnosti** u cilju podizanja zapošljivosti nezaposlenih žena, i to:

Grupna informiranja – informiranje nezaposlenih osoba o njihovim pravima i obvezama te potrebi aktivnog traženja posla, uslugama i aktivnostima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje mogu pomoći nezaposlenim osobama pri traženju posla. U aktivnost grupnog informiranja u 2012. godini ukupno je bilo uključeno 129.512 osoba, od toga 62.338 žena.

Individualna savjetovanja - savjetnici za zapošljavanje na individualnim savjetovanjima utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi plana traženja posla i definiranju aktivnosti koje trebaju pridonijeti bržem zapošljavanju nezaposlenih osoba. U aktivnost individualnog savjetovanja u 2012. godini ukupno je bilo uključeno 467.755 osoba, od toga 245.783 žena.

Radionice za aktivno traženje posla - stjecanje vještina aktivnog traženja posla podrazumijeva nekoliko područja: stjecanje vještine pisanje životopisa i zamolbe za posao - ciljane ili otvorene zamolbe; stjecanje vještine uspješnog predstavljanja poslodavcu, vođenje poslovnog razgovora, postavljanje pitanja i davanja kratkih, ali sadržajnih odgovora; stjecanje vještine traženja posla iz različitih izvora – javni zavod, oglasi, novine, internetski portali, mreža poznanstava i drugo. U radionice za aktivno traženje posla u 2012. godini ukupno je bilo uključeno 22.072 osoba, od toga 12.143 žene.

Aktivna politika zapošljavanja: U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2011. - 2012. (u daljnjem tekstu: NPPZ) s produženom primjenom do 31.12.2013. kao ključni prioritet izdvojeno je: povećanje razine zapošljivosti i stope participacije za žene primarne dobne skupine nižeg ili neadekvatnog obrazovanja (posebice one s niskim ili neodgovarajućim vještinama) na tržištu rada, žene žrtve nasilja, dugotrajno nezaposlene, neaktivne, pripadnice nacionalnih manjina. Da bi se olakšalo njihovo sudjelovanje na tržištu rada, NPPZ sadrži niz aktivnosti kao što su primjerice: programi obrazovanja, poticanje lokalne i područne (regionalne) samouprave da u svojim socijalnim planovima daju prioritete razvoju onih usluga u zajednici koje su podrška obitelji i usklađivanju obiteljskih i profesionalnih obveza žena, sufinanciranje usavršavanja zaposlenih osoba iznad 50 godina starosti kojima prijeti gubitak radnog mjesta zbog prijelaza poslodavaca na nove tehnologije i dr. Mjere iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usmjerene su na poticanje motivacije za zapošljavanje, sufinanciranje i financiranje obrazovanja i sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih skupina nezaposlenih kojima prijeti socijalna isključenost kao i skupinama kojima prijeti dugotrajna nezaposlenost zbog gubitka zaposlenja. Intervencije u smislu

motiviranja, obrazovanja i sufinanciranog zapošljavanja usmjerene su prema: ženama primarne dobi (žene od 25 do 49 godina) nižeg ili neadekvatnog obrazovanja, nezaposlenim osobama (50+) i zaposlenim osobama kojima prijete gubitak zaposlenja, mladim osobama koje su ispale iz sustava srednjoškolskog obrazovanja, mladim osobama bez radnog staža, dugotrajno nezaposlenim, uz posebno isticanje osoba s invaliditetom, žrtvama obiteljskog nasilja, samohranim roditeljima, liječenim ovisnicima, azilantima, žrtvama trgovanja ljudima, hrvatskim braniteljima kao i osobama romske nacionalne manjine.

Mjerama u okviru NPPZ-a u razdoblju od 01.01.-31.12.2012. godine potporama za zapošljavanje i usavršavanje obuhvaćeno je ukupno 4805 osoba, od toga 2039 žena.

U obrazovanje je uključeno ukupno 2334 nezaposlenih osoba, od toga 842 žene.

U okviru EU projekata tijekom 2012. u aktivnosti obrazovanja bilo je uključeno 58 nezaposlenih osoba, od toga 34 žene.

Tijekom 2012. godine u programe zapošljavanja u javnom radu ukupno je bilo uključeno 15.320 nezaposlenih osoba (od toga 8.287 žena),

Kroz mjeru Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa u 2012. godini ukupno je uključeno 5.456 osoba, od toga 3.905 žena.

U sklopu IV komponente Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA) „Razvoj ljudskih potencijala“ projekt Žene na tržištu rada je započeo u rujnu 2010. godine, a završen je u ožujku 2012. godine te su educirane 23 savjetnice za zapošljavanje.

Rezultati projekta su: Studija o položaju žena na hrvatskom tržištu rada, Evaluacija mjera aktivne politike zapošljavanja za žene u nepovoljnom položaju na tržištu rada (2007.-2010.), Vodič za rodno osviještenu politiku, dokumentarni film o položaju žena na tržištu rada „Pravi put“, Paleta novih mjera aktivne politike zapošljavanja za žene u nepovoljnom položaju na tržištu rada, Nove radne metode Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i centara za socijalnu skrb u radu sa ženama u nepovoljnom položaju na tržištu rada, te Priručnik za korištenje alata za savjetnike za zapošljavanje kod primjene novih radnih metoda rada sa ženama u nepovoljnom položaju na tržištu rada. Također, kroz projekt Žene na tržištu rada organizirani su:

- treninzi za savjetnike za zapošljavanje, ali i zaposlenike državne uprave i predstavnike civilnog društva o provedbi rodno osviještene politike u sklopu politike tržišta rada, te je izrađen i Vodič za rodno osviještenu politiku;

- trening za savjetnike za zapošljavanje koji će raditi sa ženama koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada;

- održan je i trening izrade, praćenja i evaluacije mjera aktivne politike zapošljavanja za savjetnike za zapošljavanje i ostale dionike provedbe mjera politike tržišta rada. Na treningu su se sudionici upoznali s principima i tehnikama upravljanja projektnim ciklusom, uz fokusiranje na oblikovanje projekta, alate socijalne analize i tehnike za planiranje, praćenje i evaluaciju projekta, i to uz korištenje studija slučajeva s područja zapošljavanja.

Planirane aktivnosti: Temeljni dokument za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja u Hrvatskoj od 2009. godine bio je Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja, koji je sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske od 6. lipnja 2013. godine u produženoj primjeni do 31. prosinca 2013. godine. Od 01. siječnja 2014. godine na snagu stupaju Smjernice za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja za 2014. godinu (Odluka VRH na sjednici održanoj 28. studenoga 2013. godine) koje predstavljaju osnovu za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja koje će provoditi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Kako bi se potaknulo zapošljavanje žena, a posebno teže zapošljivih skupina žena potrebno je djelovati u nekoliko pravaca, te će Hrvatski zavod za zapošljavanje 01. siječnja 2014. kroz mjere za aktivaciju i osnaživanje neaktivnih žena na tržištu rada usmjeriti svoj rad na sljedeće:

Mjere za aktivaciju i osnaživanje neaktivnih žena na tržištu rada:

- Savjetovanje i pomoć u definiranju individualnog plana traženja posla - kroz postupak savjetovanja prepoznaju se vještine i kompetencije nezaposlene osobe stečene kroz obrazovanje i rad te se definira plan traženja posla i aktivnosti koje bi trebale pridonijeti njegovom bržem nalaženju. Savjetovanje i podrška savjetnika za zapošljavanja od presudne je važnosti za teže zapošljive skupine nezaposlenih žena, žene niže razine obrazovanja, žene koje su dugo bile neaktivne i koje su dugo izbivale sa tržišta rada.
- Radionice za aktivno traženje posla - stjecanje vještina aktivnog traženja posla podrazumijeva nekoliko područja: stjecanje vještine pisanje životopisa i zamolbe za posao. Stjecanje vještine

uspješnog predavljanja poslodavcu, vođenje poslovnog razgovora, stjecanje vještine traženja posla iz različitih izvora – javni zavod, oglasi, novine, internetski portali, mreža poznanstava i drugo.

- Klubovi za zapošljavanje - klubovi za zapošljavanje organiziraju se i provode prema unaprijed utvrđenom programu i u unaprijed utvrđenim terminima grupnog i individualnog rada za grupe polaznica koje kroz podršku savjetnika, ali i razmjenu iskustava stječu vještine aktivnog traženja posla u trajanju do 3 tjedna.
- Javni radovi - javni radovi se organiziraju i provode kako bi se radno aktivirale teže zapošljive skupine na tržištu rada. Radi se o društveno korisnim poslovima koji pozitivno utječu na život u zajednici, ali i omogućavaju radnu aktivaciju osoba koje su uključene u javni rad.
- Stručna praksa - uključivanje žena bez radnog iskustva ili osoba koje su dulje vrijeme bile odsutne s tržišta rada u radno okruženje.

Mjere za jačanje kompetencija i stručnih vještina

- Obrazovanje za deficitarna zanimanja - putem programa obrazovanja žene mijenjaju zanimanja, stječu nova znanja i stručne vještine te jačaju vlastite kompetencije i položaj na tržištu rada. Adekvatnim obrazovanjem dugotrajno nezaposlenih žena, kao i ostalim ranjivim skupinama nezaposlenih žena podiže se razina kvalificiranosti i otklanja rizik od dugotrajne nezaposlenosti te se utječe na razvoj stavova o potrebi cjeloživotnog učenja.
- Opismenjavanje - cilj mjere je žene koje su napustile redovno osnovnoškolsko obrazovanje uključiti u proces završavanja osnovnog obrazovanja kako bi nakon završene osnovne škole mogle steći stručne vještine neophodne za ulazak na tržište rada
- Stručno usavršavanje zaposlenih žena - ova mjera ima za cilj podizanje razine kvalificiranosti zaposlenih žena kako bi im se omogućilo stjecanje potrebnih znanja i vještina kod uvođenja novih proizvodnih programa i novih tehnologija kod poslodavca. Isto tako utječe se na zadržavanje stupnja zaposlenosti žena koje nemaju završeno srednjoškolsko obrazovanje, žena s invaliditetom, žena više životne dobi i drugih žena kojima gubitkom radnog mjesta prijeti dugotrajna nezaposlenost.
- Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa - cilj mjere je nezaposlenim ženama bez radnog iskustva u zvanju za koje su završile školovanje osigurati ulazak na tržište rada kroz stručno osposobljavanje za rad neovisno o tome je li stručni ispit ili radno iskustvo, zakonom ili drugim propisom utvrđeno kao uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta određenog zanimanja.

Preporuka 42: Dodatno ojačati postojeće programe samozapošljavanja žena u svrhu usporavanja rasta broja nezaposlenih žena u Hrvatskoj
--

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Hrvatski zavod za zapošljavanje kao partner na projektima, ali i kroz niz svojih usluga i aktivnosti, informiranjem promiče samozapošljavanje, financijski ga podupire potporama za zapošljavanje – samozapošljavanje, koje se dodjeljuju u obliku subvencija za plaće i iznose 50% godišnjeg troška bruto plaće, odnosno 75% navedenog troška za osobe s invaliditetom.

Kao primjer dobre prakse pokazalo se organiziranje prezentacija o mjerama aktivne politike zapošljavanja lokalnim dionicima na tržištu rada (predstavnicima i članovima Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, poduzetnicima početnicima, i onima koji će to tek postati).

U 2012. godini 22 područna ureda organizirala su 150 prezentacija o mjerama aktivne politike zapošljavanja.

Nezaposlene osobe se već na grupnom informiranju upoznaju s mogućnostima zapošljavanja putem mjera aktivne politike zapošljavanja. Jedan od ciljeva grupnog informiranja je i osvještavanje o poduzetničkim mogućnostima koje se nude kroz samozapošljavanje.

Tijekom 2012. godine grupnim informiranjem obuhvaćeno je 129.571 nezaposlenih osoba od toga 62.859 žena.

Kroz individualna savjetovanja savjetnici za zapošljavanje/savjetnici za samozapošljavanje informiraju nezaposlene osobe o svim aktivnostima i mogućnostima na tržištu rada, pa tako i

poduzetništvu, procesu poduzetničkog pothvata, poslovnom planu, potporama za samozapošljavanje i dr.

U 2012. godini, 7.513 nezaposlenih osoba je iskazalo interes za samozapošljavanje u profesionalnom planu traženja posla, od toga 2.895 žena

Od 2012. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje je počeo pružati novu uslugu kroz specijalizirane savjetnike - savjetnike za samozapošljavanje, a prema nezaposlenim osobama koje su iskazale interes za samozapošljavanje.

Osim stručne pomoći pri izradi poslovnog plana koje pružaju savjetnici za samozapošljavanje i upućivanja na radionice/edukacije za poduzetništvo, te sufinanciranja plaće, Zavod ovom mjerom pruža podršku u prvoj godini poslovanja kako bi se preveniralo rano zatvaranje poduzeća.

Potpora za samozapošljavanje namijenjena je svim osobama bez ograničenja staža osiguranja ili radnog iskustva, zanimanja ili kvalifikacije. Osobama koje iskažu interes za samozapošljavanje osigurava se stručna pomoć Zavoda te na jednom mjestu mogu dobiti sve relevantne informacije o samozapošljavanju, edukaciju i pomoć u razradi poduzetničke ideje i izradi Poslovnog plana, načinu registracije, besplatnim i drugim edukacijama, potporama i subvencijama drugih davatelja.

U 2012. godini potpore za samozapošljavanje dodijeljene su za 938 osoba, od toga za 368 žena.

Aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u suradnji s partnerima

Hrvatski zavod za zapošljavanje ima primjer „dobre prakse“ organiziranja Sajmova poslova. Jedanput godišnje svaki područni ured organizira ovaj događaj, te su upravo Sajmovi poslova usmjereni na poticanje direktnih kontakata između poslodavaca i potencijalnih radnika, tražitelja zaposlenja, poticanje na aktivnosti u traženju posla, poticanje i promicanje poduzetništva - samozapošljavanja, poticanju partnerstva svih dionika na tržištu rada, informiraju o mogućnostima obrazovanja, stipendiranja i cjeloživotnog učenja, te naglašavaju važnost znanja i vještina potrebnih za tržište rada.

Na Sajmovima poslova u 2012. godine organizirano je 28 prezentacija, 25 radionica, 25 okruglih stolova, 6 predavanja i 4 tribine, a teme su obuhvaćale područja od samozapošljavanja, poduzetništva, volontiranja, obrazovanja, lokalnih partnerstava za zapošljavanje, razvoja ljudskih potencijala. Kroz Tjedan cjeloživotnog učenja 22 područna ureda promovirala su programe cjeloživotnog učenja, obrazovanja i samozapošljavanja, profesionalni razvoj i izgradnju karijere, mjere u zapošljavanju, samozapošljavanju i obrazovanju nezaposlenih osoba, prezentaciju programa „Moj izbor“ namijenjenog svima koji su željeli doznati koje im zanimanje najbolje odgovara, te prezentaciju primjera dobre prakse u obrazovanju nezaposlenih osoba.

U cilju promicanja poduzetništva i samozapošljavanja od studenog 2012. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjeluje kao partner na Startup Weekend Zagreb. Startup Weekend Zagreb je događaj koji okuplja kreativne i inovativne ljude s ciljem razmjena ideja, razvoja proizvoda i poslovnih planova te konačnog pokretanja vlastitoga poduzeća.

Tijekom mjeseca studenog 2012. godine Zavod je informirao 969 nezaposlenih žena u dobi od 15-29 godina života o mogućnošću prijavljivanja na Startup Weekend Zagreb

U 2012. godini informirao je 100 nezaposlenih osoba o jedinstvenoj motivacijskoj edukaciji koja doprinosi poduzetništvu mladih i zapošljavanju, stimulirajući nove načine razmišljanja mladih ljudi, podržavajući poslovni rast i razvijajući lokalne inicijative za jačanje kapaciteta poduzetništva. Navedena edukacija organizirana je od strane Hrvatske unije malih poduzetnika.

Planirane aktivnosti: Kako bi se potaknulo uključivanje nezaposlenih žena i pružila im se podrška u pokretanju poduzetničke ideje Hrvatski zavod za zapošljavanje nastavit će provoditi aktivnosti i mjere za poticanje ženskog poduzetništva.

Mjere za poticanje ženskog poduzetništva biti će usmjerene na osposobljavanje potencijalnih mladih poduzetnica za samozapošljavanje i poduzetništvo u konkretnom poduzetničkom okruženju (poduzetničkom inkubatoru i drugim pravnim osobama koje mogu pružiti usluge poduzetničkog inkubatora), a kroz osposobljavanje za samozapošljavanje omogućit će im se stjecanje vještina upravljanja poduzećem uz financijsku potporu Zavoda kroz potpore za zapošljavanje.

Preporuka 43: Razviti mjere poticanja poslodavaca na zapošljavanje žena, posebno ako su žene u strukturi zaposlenih zastupljene sa manje od 30%

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Mjere aktivne politike zapošljavanja unutar Nacionalnoga plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, koje su usklađene s europskim strategijama u području poticanja zapošljavanja, usmjerene su prema sufinanciranju zapošljavanja nezaposlenih, sufinanciranju usavršavanja uz zapošljavanje radi zadržavanja radnog mjesta, financiranju obrazovanja nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada i stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa te sufinanciranju i financiranju zapošljavanja u programima javnih radova.

Sufinanciranjem zapošljavanja i obrazovanja te financiranjem obrazovanja u 2012. godini obuhvaćene su sljedeće skupine nezaposlenih i zaposlenih osoba:

- mlade osobe bez radnog staža do 29 godina prijavljene u evidenciju nezaposlenih;
- nezaposlene osobe prijavljene u evidenciju nezaposlenih duže od 30 dana sa završenim preddiplomskim, diplomskim ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem, odnosno preddiplomskim ili specijalističkim stručnim studijem, osobe sa srednjoškolskim obrazovanjem u obrtničkim zanimanjima u vezanom obrtu i zanimanja u kojima je obavljanje poslova uvjetovano članstvom u strukovnim udrugama osnovanim posebnim propisima, bez obzira da li je radno iskustvo ili polaganje stručnog ispita zakonom propisano, uz uvjet da nemaju više od 12 mjeseci staža u zvanju i bez ograničenja na ukupan staž osiguranja;
- dugotrajno nezaposlene osobe do 25 godina uz uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih najmanje 6 mjeseci, te osobe iznad 25 godina uz uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci;
- nezaposlene osobe iznad 50 godina prijavljene na evidenciju najmanje 6 mjeseci i zaposlene osobe iznad 50 godina kojima prijeti gubitak radnog mjesta zbog godina života, razine obrazovanja, nedostatka stručnih znanja i vještina;
- osobe s invaliditetom;
- posebne skupine nezaposlenih: samohrani roditelji, mlade osobe koje su izašle iz sustava skrbi domova za djecu, žrtve obiteljskog nasilja, hrvatski branitelji, roditelji četvero i više malodobne djece, roditelji djece s posebnim potrebama, azilanti, liječeni ovisnici i druge skupine nezaposlenih kojima prijeti socijalna isključenost i trajna nezaposlenost;
- nezaposlene osobe koje su u evidenciji nezaposlenih najmanje 36 mjeseci, odnosno 12 ili 6 mjeseci kada se radi o područjima posebne skrbi ili otoka za uključivanje u javni rad;
- osobe romske nacionalne manjine prijavljene u evidenciju nezaposlenih;
- zaposleni radnici kojima prijeti gubitak radnog mjesta zbog promjene proizvodnog programa, uvođenja novih tehnologija i viših standarda;
- zaposleni radnici kod poslodavaca koji zbog poslovnih poteškoća rade u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno.

Provedbom mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godine, u 2012. godini ukupno je u mjere uključeno 40.728 osoba, od toga 22.417 žena (55%), i to: u potpore za zapošljavanje uključeno je ukupno 5.903 osoba od toga 2.581 žena, u potpore za samozapošljavanje uključeno je ukupno 1.605 osoba od toga 633 žena, potporom za usavršavanje, obuhvaćena je 661 osoba, od toga 210 žena, u obrazovanje je uključeno ukupno 5.096 osoba, od toga 2.455 žene, u programima javnih radova zaposleno je 17.177 osoba, od toga 9.416 žena, u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa uključeno je 9.583 osobe, od toga 7.021 žena, a potporom za očuvanje radnih mjesta obuhvaćeno je 703 osobe, a od toga 101 žena.

Planirane aktivnosti: Hrvatski zavod za zapošljavanje provodit će niz mjera kojima će poticati poslodavce na zapošljavanje žena čime se nastoji utjecati na njihovu bržu i lakšu integraciju na tržištu rada i to kroz potpore za zapošljavanje mladih žena bez radnog iskustva, žena svih dobničkih skupina i razina obrazovanja. Također će se potporama za zapošljavanje na skraćeno i nepuno radno vrijeme omogućiti uključivanje svih žena na tržište rada, a posebno onih kojima je otežano zapošljavanje. Potporama za očuvanje radnih mjesta omogućit će se sufinanciranje zapošljavanja zaposlenih žena iznad 50 godina, zaposlenih žena s invaliditetom, te pripadnica ranjivih skupina koje ostaju bez radnog mjesta i zaposlenja kod poslodavca koji ima teškoća u poslovanju, a kada prelaze u radni odnos kod drugog poslodavca.

Preporuka 44: Obvezu poduzimanja pozitivnih mjera kako bi se ostvario zakonski cilj ujednačene zastupljenosti žena na upravljačkim pozicijama, proširi i na poslodavce u privatnom sektoru

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Članak 5. stavak 4. Zakona o radu uređuje, odnosno zabranjuje svaku izravnu ili neizravnu diskriminaciju na području rada i radnih uvjeta, uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, napredovanju, profesionalnom usmjeravanju, stručnom osposobljavanju i usavršavanju te prekvalifikaciji, sukladno posebnim zakonima (Zakon o suzbijanju diskriminacije, Zakon o ravnopravnosti spolova). Donošenjem i provedbom ovog temeljnog propisa iz područja radnog zakonodavstva otvorena je mogućnost ujednačene zastupljenosti žena na upravljačkim pozicijama u privatnom sektoru putem podzakonskih akata, odnosno akata poslodavca (npr. kolektivnim ugovorima).

Planirane aktivnosti: U procesu mogućih izmjena i dopuna propisa iz radnog zakonodavstva koji su u nadležnosti Ministarstva rada i mirovinskoga sustava bit će osigurana postojeća razina nacionalnih i europskih standarda u području onemogućavanja spolne diskriminacije u cilju veće zastupljenosti žena na upravljačkim pozicijama u privatnom sektoru.

Preporuka 45: Uspostaviti mehanizam sustavne kontrole postupaka poslodavaca prema trudnicama i ženama koje koriste svoja roditeljska prava

Nadležno tijelo: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Poduzete aktivnosti: U Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Središnjoj službi i svim područnim službama i uredima Zavoda imenovani su povjerenici radi zaštite dostojanstva radnika. U skladu s odredbama Zakona o radu te odredbama Pravilnika o radu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, ravnatelj Zavoda je imenovao u svakoj područnoj službi/uredu te u Središnjoj službi, dva povjerenika (muškarca i ženu) i njihove zamjenike koji su ovlašteni za primanje pritužbi radi zaštite dostojanstva radnika i provođenje ispitnog postupka radi utvrđivanja osnovanosti pritužbe.

Planirane aktivnosti: Planirano povezivanje podataka Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i podataka nadležnih inspektora rada omogućiti će učinkovitiju kontrolu postupanja s posebno zaštićenim skupinama radnika.

Budući da je odredbama Pravilnika o radu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje jasno uređena zaštita dostojanstva radnika, odnosno zaštita radnika od uznemiravanja i spolnog uznemiravanja, svaki radnik pa tako i trudna radnica i radnica koja koristi svoja roditeljska prava, može putem povjerenika zatražiti provođenje postupka radi utvrđivanja činjeničnog stanja ukoliko zaključi da su njena prava kao trudnice ili žene koja koristi roditeljska prava na bilo koji način ugrožena.

Spolno uznemiravanje

Preporuka 46: Izmijeniti sudski poslovnik tako da se parnični postupci za koje je naznačeno da se vode radi diskriminacije, ili kojima je osnova tužbenog zahtjeva diskriminacija jer to proizlazi iz sadržaja tužbenog zahtjeva, iskazuju zasebno

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa izvještava kako izmjene Sudskog poslovnika nije potrebno propisivati jer u uputama koje su naprijed navedene i dostavljene sudovima detaljno je razrađeno koji parnični predmeti su vezani na diskriminaciju i koje su osnove tužbenog zahtjeva

Nasilje u obitelji

Preporuka 47: Osigurati sredstva za psihosocijalni tretman

Nadležna tijela: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: U Državnom proračunu, na stavci Ministarstva pravosuđa pod nazivom „Zaštita od nasilja u obitelji“ (A630065) nalaze se sredstva namijenjena za provođenje psihosocijalnog tretmana odnosno sredstva za isplate provoditeljima tog tretmana izvan zdravstvenog sustava (fizičke i pravne osobe). Državnim proračunom za 2013. godinu na navedenoj aktivnosti bila su osigurana sredstva u iznosu 569.000,00 kuna.

Za 2014. i 2015. godinu predloženo je povećanje iznosa na 1.500.000,00 kuna, i to na aktivnosti A630065 pod nazivom „Zaštita od nasilja u obitelji“. Također, predložena je i izmjena naziva aktivnosti u „Psihosocijalni tretman u kaznenom i prekršajnom postupku“.

Naime, odredbama Kaznenog zakona iz 2011. kao sigurnosna mjera propisan je obvezan psihosocijalni tretman, a kao posebna obveza sudjelovanje ili nastavak sudjelovanja u postupku psihosocijalnog tretmana, koje sud u kaznenom postupku može izreći počinitelju kaznenog djela radi otklanjanja nasilničkog ponašanja. Dakle, u navedenu aktivnost bi pored dosadašnje zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana koju može izreći prekršajni sud u prekršajnom postupku, ulazio i obvezan psihosocijalni tretman kao sigurnosna mjera te kao posebna obveza sudjelovanje ili nastavak sudjelovanja u postupku psihosocijalnog tretmana, koje može odrediti u kaznenom postupku, iz kojeg razloga je predloženo povećanje iznosa iz Državnog proračuna.

Preporuka 48: Daljnje sustavno i kontinuirano bavljenje problematikom financiranja skloništa i savjetovališta uz poticanje otvaranja zasebnih stavki u proračunima JLP(R)S

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih kroz redovite aktivnosti u međuresornoj suradnji i u suradnji s organizacijama civilnog društva potiče ekonomsko osnaživanje žrtava nasilja u obitelji, sukladno mogućnostima i raspoloživim sredstvima iz Državnog proračuna. Nadalje, Ministarstvo osigurava financijsku potporu za pružanje usluge skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji i to kroz dva sustava: ugovaranjem pružanja usluge smještaja djece i odraslih osoba žrtava nasilja u obitelji i putem natječaja za financijsku potporu organizacijama civilnog društva. Osigurano programsko financiranje je na razdoblje od 3 godine. U sustavu ugovaranja pružanja usluge Ministarstvo pruža financijsku potporu za 10 pružatelja usluga kojima su osnivači udruge, vjerske organizacije i druge pravne osobe, dok putem natječaja financijski podupire 7 organizacija civilnog društva koje pružaju uslugu skloništa i savjetovališta za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji. Tijekom 2012. godine uslugu skloništa koristilo 777 žena i djece žrtava nasilja u obitelji.

Preporuka 49: Kontinuirano educirati policijske službenike o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti i obiteljskom nasilju te pravilnoj primjeni Zakona o zaštiti od obiteljskog nasilja i Prekršajnog zakona

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Policijska akademija je kroz svoje programe stručnog usavršavanja i specijalizacije, uključujući i permanentno dopunsko stručno usavršavanje u policijskim upravama, kroz ukupno 415 tečajeva i seminara, u okviru kojih su obrađivane teme iz navedenog područja, educirala preko 4 000 policijskih službenika, kako slijedi.

U 2012. godini realiziran je jedan Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži za 34 policijska službenika, u sklopu kojeg su na temu „Nasilje u obitelji“ u trajanju od 42 nastavnih sata, obrađivane teme o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti te pravilnoj primjeni Zakona o zaštiti nasilja u obitelji i Prekršajnog zakona, a dio nastave realizirale su predstavnice Pravobraniteljstva. Također, održana su dva jednodnevna seminara pod nazivom „Uvjeti predlaganja i izricanja zaštitne mjere psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji“ u trajanju od osam sati, na kojima su sudjelovala ukupno 34 polaznika (šefova smjena policijskih postaja i suci prekršajnih sudova).

Tijekom 2012. godine, kroz projekt IPA 2009 Jačanje kapaciteta u području suzbijanja seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece te pružanja pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta“, održana su 22 seminara, koja je pohađalo 789 polaznika iz različitih sustava, među kojim je 300 policijskih službenika, a na kojima su obrađivane navedene teme. Ministarstvo nadalje izvještava da su u istoj godini održana tri Tečaja granične policije, koja je pohađalo 300 policijskih službenika, na kojima su u okviru kolegija Interkulturalnost, obrađivane nastavne teme iz ovog područja. U okviru dopunskog stručnog usavršavanja u 2012. održano je 165 tjednih seminara, koje je pohađalo 3 300 policijskih službenika svih policijskih uprava, na kojima su se u okviru modula „Nasilje u obitelji“ u

trajanju od pet nastavnih sati, obrađivale teme o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti i obiteljskom nasilju te pravilnoj primjeni Zakona o zaštiti nasilja u obitelji i Prekršajnog zakona.

Također, temeljem potpisanog Memoranduma o suradnji između Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Policijske akademije od 7. prosinca 2012., provedeno je više aktivnosti poput predavanja pravobraniteljice na temu „Rodno osjetljivi pristup u slučajevima obiteljskog nasilja“ za sve nastavnike i odgajatelje Policijske škole „Josip Jović“. Nadalje, u listopadu 2012. pravobraniteljica je održala 12 radionica za sve četvrte razrede Policijske škole na temu zakonodavnog okvira i institucionalnih mehanizama u području ravnopravnosti spolova s naglaskom na postupanje policijskih službenika. Dana 7. prosinca 2012., pravobraniteljica je održala izlaganje na specijalističkom tečaju za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži koji se provodi za policijske službenike kriminalističke policije.

U okviru specijalističkog tečaja za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži održanog od 22. travnja do 12. lipnja 2013., za 33 policijska službenika, obrađena je tema nasilja u obitelji. Na tečaju su predavanja održale predstavnice pravobraniteljstava.

Tijekom svibnja i lipnja 2013. godine, predavačice Visoke policijske škole i voditeljica programa specijalizacije održale su niz radionica za oko 60 polaznika s ciljem prevencije boljeg međuresornog povezivanja nadležnih tijela u postupanju u slučajevima nasilja u obitelji, a u organizaciji Udruge B.aB.e., u okviru projekta Izlazak iz mraka-prevencija i podrška ženama žrtvama nasilja uz potporu UN rust Fund to End Violence against Women. Radionice su provedene za područje Vukovarsko-srijemske županije, a osim predstavnika tijela i organizacija civilnog društva, u njima je sudjelovalo 12 policijskih službenika.

U razdoblju od 17.-18. listopada 2013., u organizaciji Nacionalnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji, Agencije za odgoj i obrazovanje i Službe za stručno usavršavanje i specijalizaciju Policijske akademije, realizirane su dvodnevne radionice županijskih međuresornih timova za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji, na području Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske, Požeško-slavonske i Brodsko-posavske županije u Vinkovcima. Sudjelovalo je 88 sudionika iz svih resora koji se bave nasiljem u obitelji i nasiljem nad ženama (policija, pravosuđe, zdravstvo, socijalna skrb, obrazovanje).

Nadalje, tijekom 2013. godine u Policijskoj akademiji održana su tri Tečaja granične policije za 251 policijskog službenika gdje su u okviru kolegija Interkulturalnost obrađivane teme iz ovog područja. U okviru Tečaja za kontakt policiju, koji se održao od 26. rujna do 04. listopada 2013., za ukupno 26 polaznika, ove teme obrađivane su u sklopu predmeta Etika i Ljudska prava.

U 2013. godini proveden je jedan Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži, za 33 policijska službenika.

U nastavku projekta IPA 2009 „Jačanje kapaciteta u području suzbijanja seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece te pružanja pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta“, realizirano je 11 seminara za 220 polaznika iz različitih resora (od kojih 140 policijskih službenika).

Također, u 2013. godini provedeno je dopunsko stručno usavršavanje policijskih službenika srednje stručne spreme koje se provodi po policijskim upravama na temu „Postupanje policije u slučajevima nasilja u obitelji“, u trajanju od pet nastavnih sati za ukupno 3 282 policijska službenika (u 2012. godini ovom edukacijom bilo je obuhvaćeno 9 000 policijskih službenika).

Planirane aktivnosti: U 2014. godini planira se održavanje Specijalističkog tečaja za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži. Također, u okviru aktivnosti Nacionalnog tima i Županijskih timova za suzbijanje nasilja u obitelji, provodit će se nadzor rada službi uključenih u suzbijanje nasilja u obitelji.

U okviru pilot projekta Stručnog povjerenstva za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršenja sankcija vezanih uz zaštitu nasilja u obitelji, razmatra se mogućnost osnivanja Intervencijskog centra za koordinirano postupanje u slučajevima nasilja u obitelji.

Isto tako, u okviru aktivnosti pilot projekta Grada Zagreba u sprečavanju nasilja u obitelji planiraju se zajedničke edukacije za policijske službenike o međuresornoj suradnji s naglaskom zaštite žrtava na području Policijske uprave zagrebačke.

Preporuka 50: Kontinuirano educirati radnike centara za socijalnu skrb o potrebni pružanja cjelovite pomoći žrtvama nasilja

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih osigurava trajno usavršavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb. Od listopada 2013. godine, a temeljem preustroja Ministarstva socijalne politike i mladih ustrojena je Služba za upravljanje kvalitetom i stručno usavršavanje kojoj je u djelokrugu edukacija stručnih radnika centara za socijalnu skrb.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih će i nadalje osiguravati trajno usavršavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb o navedenoj problematici.

Preporuka 51: Dosljedno provoditi mjere iz Nacionalne strategije suzbijanja nasilja u obitelji, osobito one koje se odnose na stambeno zbrinjavanje i zapošljavanje žrtava nasilja

Nadležna tijela: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: **Socijalna zaštita** žrtava nasilja u obitelji definirana je Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 33/12), kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi, načela socijalne skrbi, financiranje socijalne skrbi, prava i socijalne usluge u sustavu socijalne skrbi i postupci za njihovo ostvarivanje, korisnici, sadržaj i način obavljanja djelatnosti socijalne skrbi, stručni radnici u socijalnoj skrbi, zbirke podataka i nadzor te druga pitanja značajna za djelatnost socijalne skrbi. Žrtvama nasilja pruža se usluga savjetovanja i pomaganja te ostali oblici pomoći ovisno o uvjetima u kojima se žrtva nalazi: pomoć za uzdržavanje, pomoć za podmirenje troškova stanovanja, jednokratna novčana pomoć. U okviru pružanja pomoći, žrtvama se također nudi privremeni smještaj u sklonište za žrtve nasilja u obitelji.

Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje izvještava da je u čl. 12a. st. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 51A/13) propisano da pravo na stambeno zbrinjavanje ostvaruju korisnici s liste prvenstva bodovanih sukladno Uredbi. Također je propisano da u Uredbu treba uključiti kriterij za žrtve nasilja u obitelji.

Nadalje, **Hrvatski zavod za zapošljavanje** u okviru navedene Nacionalne strategije za 2011. i 2012. godinu provodio je mjere usmjerene na zapošljavanje žrtava nasilja:

Mjera 5. Planirati i programirati zapošljavanje žrtava nasilja u obitelji - Tijekom 2012. godine u svim područnim službama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje evidentirane su 242 nezaposlene osobe – žrtve obiteljskog nasilja, dok je tijekom 2011. godine u evidenciji nezaposlenih bilo prijavljeno 184 žrtava obiteljskog nasilja. U 2012. godini 18 žrtava obiteljskog nasilja bilo je uključeno u radionice aktivnog traženja posla i psihosocijalne potpore dok je u iste aktivnosti tijekom 2011. godine bilo uključeno 66 žrtava obiteljskog nasilja. 21 žrtva obiteljskog nasilja bila je uključena u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i procjene radne sposobnosti tijekom 2012. godine, dok je u iste aktivnosti 41 žrtva obiteljskog nasilja bila uključena u 2011. godini. U cilju unapređenja radno-socijalnih vještina i poboljšanja njihove zapošljivosti, 8 žrtava obiteljskog nasilja bilo je uključeno u obrazovne aktivnosti tijekom 2012. godine, a njih 27 u 2011. godini. Tijekom 2012. godine posredstvom Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje zaposleno je 95 žrtava obiteljskog nasilja, a njih 22 tijekom 2011. godine.

Usporedni podaci za 2012. i 2011. godinu upućuju na porast broja zaposlenih žrtava obiteljskog nasilja posredstvom Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje tijekom 2012. godine kada je zaposleno ukupno 95 žrtava obiteljskog nasilja.

Mjera 6. Poticati poslodavce na zapošljavanje žrtava nasilja u obitelji- Tijekom 2012. godine provedene su aktivnosti individualnog i grupnog informiranja poslodavaca, predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, predstavnike udruga, nezaposlenih osoba, javnosti i ostalih dionika na tržištu rada o Mjerama aktivne politike zapošljavanja u okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011.- 2012. godinu.

U 2012. godini u mjere aktivne politike uključeno je ukupno 59 nezaposlenih osoba žrtava obiteljskog nasilja. Korisnice navedenih mjera u 2012. godini bile su žene.

U 2012. godini kroz mjeru Javni radovi zaposleno je 49 žrtava obiteljskog nasilja. Kroz mjeru Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina zaposleno je 7 osoba iz evidencije nezaposlenih osoba.

U cilju pripreme za zapošljavanje i podizanja razine obrazovanja u 2012. godini 3 osobe su uključene u programe obrazovanja.

Predstavnici Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje su tijekom 2012. godine sudjelovali u radu 67 okruglih stolova, tribina i seminara za poslodavce održanih u cilju poticanja zapošljavanja žrtava nasilja u obitelji.

U cilju upoznavanja šire javnosti o mogućnostima korištenja poticaja za zapošljavanje i obrazovanje, mogućnostima korištenja usluga Zavoda koje su namijenjene različitim ciljnim skupinama organiziran je redoviti rad sa elektroničkim i tiskanim medijima, redovito su distribuirani letci koji se odnose na poticaje za zapošljavanje, programe za usavršavanje i obrazovanje, programe javnih radova, aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i profesionalne rehabilitacije kao i informacije o radionicama za nezaposlene osobe i tražitelje zaposlenja i sl. Također, informacije o poticajima, pravima, kretanjima na tržištu rada, kao i o svim aktivnostima i inicijativama koje se za navedene skupine provode u sklopu različitih projekata ili kroz redovne aktivnosti Zavoda, ažurirane su i na internetskim stranicama Zavoda www.hzz.hr.

Planirane aktivnosti: **Ministarstvo socijalne politike i mladih** izvještava kako će u narednom razdoblju financiranjem programa pružanja socijalnih usluga i aktivnosti,

razvojem usluga te razvojem mreže usluga privremenog smještaja/ skloništa za žrtve obiteljskog nasilja u županijama u kojima ta usluga nije dostupna pridonijeti socijalnom uključivanju žrtava obiteljskog nasilja.

Programi, odnosno usluge i aktivnosti kojima se osigurava kvalitetna integracija žena žrtava nasilja po izlasku iz skloništa uključivat će savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji, programe koji su usmjereni na stjecanje vještina, kvalifikaciju žrtava nasilja i zapošljavanje te usluge podrške u procesu traženja adekvatnog rješenja za stanovanje i posredovanje u procesu traženja rješenja za stanovanje ili stambeno zbrinjavanje.

Nadalje, **Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje** izvještava da će se donijeti Uredba o bodovanju u kojoj će biti dodatni bodovi za žrtve nasilja u obitelji.

Hrvatski zavod za zapošljavanje nastavit će provoditi aktivnosti prema nezaposlenim osobama žrtvama nasilja, a koje će biti usmjerene na pripremu za zapošljavanje za tržište rada kroz uključivanje u radionice aktivnog traženja posla, uključivanje u aktivnost profesionalnog usmjeravanja i procjenu radne sposobnosti, te uključivanje u obrazovne aktivnosti. Također, nastavit će se kontinuirano provoditi aktivnosti individualnog i grupnog informiranja poslodavaca, predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, predstavnika udruga, nezaposlenih osoba i ostalih dionika na tržištu rada o mjerama aktivne politike zapošljavanja, a u cilju zapošljavanja nezaposlenih osoba žrtava nasilja.

Preporuka 52: Izmijeniti Prekršajni zakon u dijelu koji se odnosi na mjere opreza, kako bi bile djelotvorne

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo pravosuđa izvještava da je Prekršajni zakon mijenjan i dopunjavao dva puta u 2013. godini Zakonom o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona („Narodne novine“ 39/13 i 157/13), međutim odredbe o mjerama opreza u člancima 130. – 132. nisu mijenjane niti dopunjavane.

Mjere može odrediti sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog tužitelja, a izvršava ih policija (osim mjere zabrane poduzimanja određene poslovne aktivnosti koju izvršava tijelo državne uprave nadležno za nadzor nad tom poslovnom aktivnošću).

Preporuka 53: Uspostaviti bolju umreženost unutar različitih službi, dostavu i razmjenu podataka radi ranog otkrivanja rizika u obitelji, rane intervencije i hitnog poduzimanja mjera u cilju prevencije i bolje zaštite žrtava nasilja

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Kako bi se osigurali uvjeti za djelotvoran i cjelovit rad svih nadležnih tijela (policije, centara za socijalnu skrb, zdravstvenih ustanova, odgojno-obrazovnih ustanova i pravosudnih tijela) radi unaprjeđenja zaštite i pomoći žrtvi nasilja u obitelji te pomoći počiniteljima u promjeni njihovog ponašanja odnosno promjeni vrijednosnog sustava u cilju nenasilnog rješavanja sukoba i uvažavanja ravnopravnosti spolova na snazi je Protokol o postupanju u slučaju nasilja u

obitelji. Poradi daljnjeg obrazovanja stručnjaka koji postupaju u slučajevima nasilja u obitelji, Društvo za psihološku pomoć (DPP) od 2009. godine provodi program „Unapređenje međusektorske suradnje u suzbijanju nasilja u obitelji na razini lokalne zajednice“ koji je do kraja 2010. godine obuhvatio 550 polaznika/ca iz 13 županija (djelatnici policije, socijalne skrbi, pravosudnih tijela, obiteljskih centara i organizacija civilnog društva).

U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, DPP je 2010. provelo izobrazbu 60 stručnih suradnika iz srednjih škola za uvođenje programa prevencije nasilja u mladenačkim vezama, čime se dugoročno pridonosi prevenciji i mogućem smanjivanju obiteljskog nasilja.

Ista organizacija je u 2009. i 2010. godini osposobila 90 stručnjaka iz čitave Hrvatske za provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji. Sukladno Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji kada su prisutna i maloljetna djeca, državna odvjetništva u svakom slučaju ostvaruju suradnju sa službom socijalne skrbi prateći tijek i rezultate primijenjenih obiteljsko-pravnih mjera s ciljem poduzimanja odgovarajućih kaznenopravnih intervencija. Također se uspostavlja suradnja s drugim relevantnim institucijama koje se bave problematikom nasilja u obitelji vezano uz omogućavanje provedbe psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji

U cilju ostvarenja što bolje i učinkovitije međuresorne suradnje, krajem studenoga 2010. godine, temeljem Sporazuma o suradnji između ministarstava nadležnih za unutarnje poslove, poslove pravosuđa, obitelji, zdravstva, socijalne skrbi, obrazovanja i uprave, uspostavljaju se međuresorni timovi na nacionalnoj i županijskim razinama koji koordinirano kroz sustav timskog djelovanja prate i nadziru rad svih nadležnih tijela koji postupaju u slučajevima nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, te unapređuju sustav rada svih državnih tijela u suradnji sa organizacijama civilnog društva kroz uspostavu i provedbu zajedničke edukacije. U 2011. godini Nacionalni tim za postupanje u slučajevima nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, u suradnji s nadležnim državnim tijelima, organizirao je tri seminara za članove županijskih timova koje čine djelatnici policije, centara za socijalnu skrb, obiteljskih centara, državnog odvjetništva, prekršajnih, obiteljskih i kaznenih sudova, zdravstvenih i odgojno-obrazovnih ustanova. Na seminarima su polaznicima predstavljene obveze i dosad poduzete aktivnosti svakog pojedinog sustava u području zaštite od nasilja u obitelji te su razrađeni primjeri dobre prakse u poduzimanju mjera usmjerenih zaštititi žrtava.

Tijekom 2012. nisu održane edukacije zbog novog imenovanja članova Nacionalnog tima uslijed preustroja ministarstava. U listopadu 2013. godine održan je još jedan seminar za predstavnike županijskih timova na području Slavonije.

Na seminarima su polaznicima predstavljene obveze i dosad poduzete aktivnosti svakog pojedinog sustava u području zaštite od nasilja u obitelji te su kroz interaktivne radionice na primjerima dobre prakse obrađeni pravilni i neučinkoviti načini postupanja nadležnih tijela.

Radi bolje umreženosti unutar različitih službi vezano za dostavu i razmjenu podataka donesen je Pravilnik o sadržaju obvezne evidencije i izvješća, načinu prikupljanja, obrade i pohrane statističkih podataka iz područja primjene Zakona o zaštiti nasilja u obitelji („Narodne novine, broj 105/11), temeljem kojeg su policija, državno odvjetništvo, sud i druga tijela ovlaštena za postupanje prema Zakonu o zaštiti nasilja u obitelji („Narodne novine, broj 137/09, 14/10 i 60/10) dužna su voditi evidenciju o poduzetim radnjama prema Zakonu. Ministarstvo socijalne politike i mladih kontinuirano prikuplja, obrađuje i pohranjuje podataka prikupljene temeljem Pravilnika.

Nadalje, u cilju unaprjeđenja međuresorne suradnje kad su u pitanju rana intervencija i hitno poduzimanje mjera u cilju prevencije i bolje zaštite žrtava nasilja, Ministarstvo socijalne politike i mladih se aktivno uključuje i podržava provedbu različitih aktivnosti. Jedna od takvih aktivnosti je Produženi stručni postupak (u daljnjem tekstu PSP) koji uključuje suradnju centara za socijalnu skrb, domova za odgoj djece i mladeži te škole. U organizaciji centara za socijalnu skrb, stručni radnici domova za odgoj djece i mladeži rade sa skupinama djece u riziku za razvoj poremećaja u ponašanju pri osnovnim školama. Djeca u riziku su ona djeca za koje se pretpostavlja da bi zbog okolnosti u kojima žive mogle postati zlostavljači, žrtve nasilja ili u najgorem slučaju i jedno i drugo. PSP je usmjeren djeci u riziku za razvoj poremećaja u ponašanju koji se provodi s ciljem pomoći kroz: trajno praćenje, izgrađivanje pozitivne slike o sebi, usvajanje tehnika i navika učenja, učenje socijalnih i komunikacijskih vještina, poučavanje kreativnim sadržajima provođenja slobodnog vremena i pomoć u socijalnoj integraciji. Rezultati uspješnosti provođenja PSP-a su bolje funkcioniranje djece na socijalnom i emocionalnom planu, bolji školski uspjeh, razvijanje radnih navika, redovitost i prihvaćanje škole te razvijanje vještina nenasilnog rješavanja sukoba. PSP provode domovi u Zagrebu,

Rijeci, Puli, Zadru i Splitu, Karlovcu i Osijeku. Programom je obuhvaćeno 450 djece u 40 škola s kojima rade 42 odgajatelja.

Na simpoziju pod nazivom „*Psihijatrijsko-pravni aspekti nasilničkog ponašanja*“, u organizaciji Klinike za psihijatriju Vrapče, Hrvatskog društva za forenzičku psihijatriju, Hrvatskog liječničkog zbora te Hrvatskog društva za psihijatriju i pravo, predstavnica Ministarstva socijalne politike i mladih sudjelovala je s izlaganjem na temu: *Uloga Ministarstva socijalne politike i mladih u suzbijanju nasilja u obitelji – socijalnu aspekt s ciljem informiranja javnosti.*

Partnersko nasilje

Preporuka 54: Zakonom o ravnopravnosti spolova odrediti da je Ministarstvo unutarnjih poslova ovlašteno tužitelj za sve prekršajne odredbe propisane Zakonom o ravnopravnosti spolova

Nadležno tijelo: Vlada Republike Hrvatske

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju razmotrit će se mogućnost izmjene i dopune Zakona o ravnopravnosti spolova u smislu predložene preporuke.

Besplatna pravna pomoć

Preporuka 55: Izmijeniti obrazac za traženje besplatne pravne pomoći tako da se izostave podaci o imovini ostalih članova obitelji kao imovini kojom žrtva nasilja ne može samostalno upravljati

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Planirane aktivnosti: Temeljem novog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014., Ministarstvo pravosuđa će prilikom donošenja novog pravilnika o sadržaju i obliku zahtjeva za odobravanje pravne pomoći uzeti u obzir i preporuke Pučkog pravobranitelja vezano za žrtve nasilja.

Preporuka 56: Ponovo uvesti mogućnost dobivanja besplatne pravne pomoći i za kaznene, prekršajne i zemljišno-knjižne postupke za žrtve nasilja u obitelji

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Novim Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13) propisana je mogućnost pružanja primarne pravne pomoći u svakoj pravnoj stvari. Primarna pravna pomoć obuhvaća: opću pravnu informaciju, pravni savjet, sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela, zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima i pravnu pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora. Sekundarna pravna pomoć se, s obzirom na vrstu postupka, može odobriti u upravnim i građanskim sudskim postupcima, dok se oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi može odobriti u svim sudskim postupcima.

Preporuka 57: Skraćenje roka za odlučivanje o pravu na besplatnu pravnu pomoć sa postojećih 30 na prethodnih 15 dana

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Novim Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13) ured je o zahtjevu za pravnu pomoć dužan odlučiti u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. I prema trenutno važećem Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/08, 44/11- Odluka USRH i 81/11) rok za odlučivanje o zahtjevu za pravnu pomoć je 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Žene silovane u ratu

Preporuka 58: Stvaranje zakonodavnog okvira kojim bi se žrtvama ratnog silovanja, kao civilnim žrtvama rata, osigurala određena materijalna naknada i priznao status

Nadležno tijelo: Ministarstvo branitelja

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo branitelja izvještava da je sukladno Obrascu prijedloga plana normativnih aktivnosti za 2013. godinu, od 12. rujna 2012. (KL: 011-02/12-0001/18, URBR: 522-01/1-3-12-3), predvidjelo izradu Nacrta prijedloga Zakona o pravima žrtava silovanja tijekom Domovinskog rata u IV tromjesečju 2013. Te izradilo Obrazac prethodne procjene i Teze za izradu navedenog Nacrta prijedloga Zakona, slijedom čega se, nastavno, pristupilo izradi Iskaza procjene učinaka propisa za isti.

Nadalje, Odlukom o imenovanju Radne skupine za pripremu i izradu Prijedloga Zakona o žrtvama seksualnog nasilja u ratu, od 26. lipnja 2013. te Odlukom o izmjeni Odluke o imenovanju Radne skupine za pripremu i izradu Prijedloga Zakona o žrtvama seksualnog nasilja u ratu od 25. rujna 2013. imenovani su predsjednik i članovi Radne skupine. Tijekom 2013. pristupilo se izradi teksta navedenog Nacrta prijedloga Zakona. U tijeku je internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću za Nacrt iskaza o procjeni učinaka propisa za Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinskom ratu te Nacrt prijedloga Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinskom ratu, u trajanju od 17. ožujka od 30. travnja 2014. godine.

Planirane aktivnosti: Budući da nije bilo moguće održati zadani rok, Ministarstvo je dopisom upućenim Uredu za zakonodavstvo, predložilo prolongiranje roka izrade navedenog Nacrta prijedloga Zakona za II tromjesečje 2014. godine.

Roditeljska skrb

Preporuka 59: Kontinuirana izobrazba stručnih radnika centara za socijalnu skrb o provedbi načela ravnopravnosti spolova, o provedbi aktivnosti za poticanje jednake raspodjele kućanskih i obiteljskih poslova

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da osigurava trajno usavršavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb.

Preporuka 60: Promicanje korištenja roditeljskog dopusta od strane očeva

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih kroz redovite aktivnosti ustanova iz djelokruga te tematske javne nastupe sustavno promiče aktivnije uključivanje očeva u najraniju skrb za djecu.

Spolne i rodne manjine

Preporuka 61: Donošenje novog zakonodavnog okvira kojim će se poboljšati položaj spolnih i rodni manjina, a hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti uskladiti sa zahtjevima koji proizlaze iz međunarodnih akata i prakse europskih sudova

Nadležna tijela: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: **Ministarstvo zdravlja** izvještava da je osnovana radna skupina za izradu stručne podloge za Pravilnik o prikupljanju medicinske dokumentacije te utvrđivanju uvjeta i pretpostavki za promjenu spola i života u drugom rodnom identitetu na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim maticama („Narodne novine“ broj: 76/2013).

Članovi Radne skupine su, osim stručnjaka koji imaju iskustvo u radu na navedenom području, predstavnicima Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljice za djecu i članovi/ce

civilnih udruga koje su pokazale interes za sudjelovanje u reguliranju predmetne tematike: Trans Aid Croatia, Zagreb-Pride, Iskorak, Lezbijska grupa Kontra i Ženska soba.

Nadalje, Ministarstvo uprave izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu, kojeg je Vlada Republike Hrvatske uputila u zakonodavnu proceduru. Navedenim Prijedlogom Zakona osiguran je niz prava vezanih uz status životnih partnera.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju planira se donošenje navedenog Pravilnika o prikupljanju medicinske dokumentacije te utvrđivanju uvjeta i pretpostavki za promjenu spola i života u drugom rodnom identitetu.

Preporuka 62: Nastaviti s daljnjim osvješćivanjem i osposobljavanjem policijskih djelatnika, državnih odvjetnika u području suzbijanja zločina iz mržnje prema osobama istospolne orijentacije

Nadležna tijela: Ministarstvo unutarnjih poslova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Poduzete aktivnosti: **Ministarstvo unutarnjih poslova** izvještava da je u 2012. ciljane edukacija policijskih službenika vezano za zločin iz mržnje održana dana 23. ožujka u Policijskoj akademiji. Proveden je jednodnevni trening za policijske službenike iz više policijskih uprava, Ravnateljstva policije, Uprave kriminalističke policije i Policijske akademije (ukupno 20) od strane predstavnika ODIHR-a u okviru TAHCLE programa na temu postupanja policijskih službenika u slučajevima zločina iz mržnje. Na tečajevima granične policije tijekom 2012. ukupno su odrađena 44 sata kolegija „Zločini iz mržnje“ za 300 policijskih službenika granične policije. Nadalje, na osnovnom tečaju prometne policije tijekom 2012. godine ukupno je odrađeno 16 sati kolegija „Zločini iz mržnje“ za 126 policijskih službenika prometne policije. Na Tečaju za kriminalističke tehničare tijekom 2012. ukupno su odrađena četiri sata kolegija „Zločini iz mržnje“ za 24 policijska službenika kriminalističke policije. Na Tečajevima za kontakt policiju ukupno je održano 12 sati kolegija „Zločini iz mržnje“ za 76 polaznika, policijskih službenika-kontakt policajaca.

Nadalje, suradnja Policijske akademije s predstavnicima LGBT udruga Iskorak i Kontra nastavila se i kroz projekt „Prevenција i suzbijanje zločina iz mržnje prema LGBT osobama“ kojeg je financirala nizozemska vlada kroz MATRA program, a financijski doprinos je dalo i nizozemsko veleposlanstvo u Republici Hrvatskoj. Ciljevi navedenog projekta bili su: jačanje kapaciteta policijskih službenika na temu zločina iz mržnje prema LGBT osobama; poticanje LGBT osoba na prijavljivanje zločina iz mržnje, kao i senzibiliziranje javnosti o ovoj tematici kroz ciljano pripremljenu javnu kampanju. Ministarstvo je aktivno participiralo u aktivnostima projekta koje su se odnosile na: (1) edukaciju polaznika Policijske akademije i policijskih službenika u pogledu suzbijanja i prevencije zločina iz mržnje prema LGBT osobama-određene teme vezano za zločine iz mržnje ugrađene su u stručni i specijalistički studij kriminalistike koji se provodi na Visokoj policijskoj školi: (a) „Upoznavanje osnovnih pojmova vezanih za LGBT populaciju, suočavanje s predrasudama i stereotipima spram LGBT osoba i zločini iz mržnje nad LGBT osobama“ u okviru predmeta osnove kaznenog materijalnog prava (1. godina stručnog studija kriminalistike) u trajanju od 3 sata; (b) „Psihološke značajke afirmativnog sadržaja rada s LGBT osobama-žrtvama zločina iz mržnje“ u okviru predmeta policijska psihologija (3. godina stručnog studija kriminalistike) u trajanju od 2 sata; (c) „Postupanje prema žrtvama zločina iz mržnje motiviranih spolnom orijentacijom ili rodnim identitetom“ u okviru predmeta psihologija agresivnosti (1. godina specijalističkog diplomskog studija kriminalistike) u trajanju od 2 sata. U navedenom su se koristile metode interaktivnih radionica i predavanja, a predavači su bili predstavnici LGBT udruga i njihovi stručni savjetnici: odvjetnici i psiholozi. Radionice su određene tijekom 2013. (siječanj, ožujak, travanj), a nastaviti će se i tijekom 2014; te (2) izradu letaka s ciljem senzibiliziranja javnosti o zločinima iz mržnje prema LGBT osobama (na letku se nalazi logo LGBT udruga, logo MUP-a te Kraljevine Nizozemske) i posebice poticanja i ohrabivanja LGBT osoba na prijavljivanje zločina iz mržnje. Letak je korišten u okviru javne kampanje koju su proveli Iskorak i Kontra u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Puli (tijekom travnja 2013.). Također je 16. travnja održana tiskovna konferencija na kojoj su sudjelovali ministar unutarnjih poslova, nizozemska veleposlanica u Republici Hrvatskoj i predstavnici LGBT udruga. S obzirom na sve navedeno, ukupno je kroz nabrojane oblike edukacije senzibilizirano preko 300 policijskih službenika, državnih odvjetnika, sudaca, socijalnih radnika, liječnika obiteljske i školske medicine,

odgojno-obrazovnih djelatnika obiteljskih centara, predstavnika lokalne uprave i udruga za postupanje u području navedene mjere.

Tijekom 2013. godine u sklopu provedbe projekta „Potpora borbi protiv zločina iz mržnje“ financiranog od strane Velike Britanije **Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** održao je edukacije na kojima su sudjelovali policijski službenici, državni odvjetnici, suci i predstavnici nevladinih organizacija. Edukacije su održane u Zagrebu (6. i 7. veljače) i Splitu (19. i 20. ožujka). Također, u sklopu navedenog Projekta Ured je organizirao dvije javne rasprave o zločinu iz mržnje, i to: u Rijeci (28. lipnja) pod nazivom „Prevenција i suzbijanje zločina iz mržnje u Republici Hrvatskoj“ na kojoj su sudjelovali predstavnici Primorsko-goranske županije, Ličko-senjske županije, organizacija civilnoga društva s područja Primorsko-goranske županije, Studentskog zbora Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vijeća nacionalnih manjina i medija; te u Zagrebu (08. srpnja) pod nazivom „Prevenција i suzbijanje govora mržnje na sportskim natjecanjima“ u kojoj su sudjelovali predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Hrvatskog nogometnog saveza, organizacija civilnoga društva i drugih institucija koje se bave ovom problematikom.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo unutarnjih poslova će i u narednom razdoblju nastaviti uspješnu suradnju s predstavnicima LGBT udruga na suzbijanju diskriminacije. I u 2014. nastavit će se s osvješćivanjem i osposobljavanjem policijskih službenika u području suzbijanja zločina iz mržnje, a osobito prema osobama istospolne orijentacije.

Preporuka 63: Unaprijediti statistiku praćenja sudskih postupaka-kaznenih/prekršajnih i građanskih, u području suzbijanja diskriminacije na temelju spolne orijentacije

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Izrađeni su novi obrasci (objavljeni u „Narodnim novinama“, broj 151/13) kojima se značajno unaprijedila statistika praćenja sudskih postupaka i to kako prekršajnih, kaznenih, tako i građanskih predmeta u području suzbijanja diskriminacije na temelju spolne orijentacije (što je naznačeno u navedenim obrascima).

Rizici višestruke diskriminacije

Preporuka 64: Donijeti nove strategije i politike koje bi dovele do poboljšanja položaja žena u ruralnim područjima, uz uključivanje lokalne zajednice koja će znati prepoznati njihove specifične potrebe te njihov potencijal

Nadležno tijelo: Ministarstvo poljoprivrede

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo poljoprivrede je 2008. godine pokrenulo projekt „Status i uloga žena u ruralnim područjima“ na kojem se sustavno i kontinuirano radi sve ove godine. Uz čitav niz provedbenih aktivnosti uključeni su predstavnici Ureda za ravnopravnost spolova, resornih ministarstava, državnih i znanstvenih institucija, jedinica lokalne i područne samouprave, razvojnih agencija, poduzetničkih centara, nositeljice obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, udruge žena te gospodarskih subjekata. Cilj Projekta je prikupljanje i objava podataka u svrhu utvrđivanja statusa i uloge žena u ruralnim područjima Republike Hrvatske, njezin status u obitelji i društvu, njezino obrazovanje, pravo na rad, pravna zaštita, zdravstvena zaštita, njezine kulturne aktivnosti, političku moć i donošenje odluka. Iznimno važna aktivnost bila je pokretanje provedbe empirijskih istraživanja o statusu uloge žena u ruralnim područjima Republike Hrvatske u obliku provedbe ankete „101 pitanje za seosku ženu“. Cilj istraživanja bio je prikupiti što više podataka vezano za naprijed spomenuta područja, a koji će ukazati na stavove, mišljenja, interese, preferencije žena kao i njezin dosadašnji status i ulogu u obitelji i društvu. Putem anketnog upitnika željelo se obuhvatiti što više područja iz života žena u ruralnim područjima. Istraživanje je provedeno tijekom tri godine (2009., 2010. i 2011.) na području 18 županija (Međimurske, Krapinsko-zagorske, Varaždinske, Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Virovitičko-podravske, Požeško-

slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Ličko-senjske, Zagrebačke, Šibensko-kninske, Zadarske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske). Godine 2012. tiskana je publikacija "101 pitanje za ženu iz ruralnih područja-rezultati istraživanja o statusu, svijesti i potrebama ruralnih žena u Republici Hrvatskoj".

Nadalje, u Ministarstvu poljoprivrede je u srpnju 2012. godine osnovana Radna skupina radi prikupljanja podataka o ženama u ruralnim područjima. Zadaća Radne skupine bila je prikupljanje podataka na području obrazovanja, zapošljavanja i samozapošljavanja, zdravstvene zaštite, očuvanja kulturne baštine i gospodarskog razvoja, temeljem kojih će biti izrađen Akcijski plan za promicanje i unapređenje uloge i statusa žena u ruralnim područjima. Također, izrađen je Upitnik za prikupljanje podataka i prijedloga o ženama u ruralnim područjima putem kojeg su prikupljeni podaci i prijedlozi za kreiranje mjera.

U 2013. godini nastavilo se na prikupljanju navedenih podataka o ženama u ruralnim područjima, a koji su temelj za izradu Akcijskog plana.

Nadalje, uz financijsku potporu TAIEX-a Ministarstvo poljoprivrede je povodom 15. listopada-Svjetskog dana seoskih žena organiziralo tri konferencije, i to: „Položaj žena ruralnim područjima Republike Hrvatske“ (2009), „Status i uloga žena u ruralnim područjima“ (2010) te „Mogućnost zapošljavanja žena u ruralnim područjima“ (2011).

Ministarstvo poljoprivrede ističe vrlo aktivnu suradnju s Uredom za ravnopravnost spolova, Odborom za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora, organizacijama civilnoga društva kao i nizom drugih institucija i organizacija na ovom području.

Planirane aktivnosti: U 2014. godini u planu je donošenje naprijed spomenutog Akcijskog plana za promicanje i unapređenje uloge i statusa žena u ruralnim područjima.

Također, Ministarstvo navodi da je zbog malo dostupnih podataka nemoguće pripremiti i donijeti bilo kakvu novu strategiju kojom bi se na kvalitetan način doprinijelo poboljšanju statusa žena u ruralnim područjima, uz uključivanje lokalne zajednice koja bi trebala znati prepoznati njihove specifične potrebe i potencijal.

Preporuka 65: Provoditi edukaciju i preventivne kampanje radi uklanjanja stigmatizacije i diskriminacije svih osoba zaraženih virusom HIV-a, prvenstveno HIV pozitivnih žena

Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Tijekom 2012. i 2013. godine Ministarstvo zdravlja izvještava da je nastavljeno sa savjetovanišnim radom u okviru programa Ministarstva.

Savjetovalište u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (dalje u tekstu: HZJZ) u Zagrebu je otvoreno u prosincu 2004. godine.

Savjetovališta su namijenjena svim osobama koje zatrebaju savjet i pomoć u vezi HIV/AIDS-a i koje se žele testirati na HIV infekciju s ciljem edukacije i informiranja korisnika o rizicima i načinima zaštite od HIV infekcije i drugih spolno i krvlju prenosivih bolesti u svrhu čuvanja njihovog zdravlja te smanjenja udjela rizičnih ponašanja u populaciji.

U Centrima se također provodi besplatno i anonimno testiranje na hepatitis B i C, te sifilis, prema epidemiološkoj indikaciji.

Svim osobama koje dođu u savjetovalište omogućeno je savjetovanje za zaštitu i smanjenje rizika od HIV-a i drugih spolno i krvlju prenosivih infekcija, testiranje na HIV, virusne hepatitise i sifilis ako to žele, te u slučaju potrebe pomoć pri upućivanju na liječenje i druge oblike skrbi i podrške.

U savjetovalištu za HIV/AIDS pri HZJZ-u je u razdoblju od 2003 - 2013. godine (preliminarni podaci) pruženo 8818 savjetovanja za 4683 korisnika, od kojih se 4567 osoba testiralo na HIV (u tom razdoblju utvrđeno je 44 pozitivnih nalaza). U 2013. godini (preliminarni podaci) u HZJZ-u je obavljeno 658 individualnih savjetovanja (332 savjetovanja prije testiranja i 326 savjetovanja poslije testiranja) za 332 korisnika. Testirano je ukupno 317 osoba, a kod njih osmero utvrđena je zaraza HIV-om.

Na markere hepatitisa B i C testirano je ukupno 108 osoba u riziku za zarazu virusnim hepatitisima, od čega 21 korisnik centra pri HZJZ-u i 87 korisnika centra u zatvorskom sustavu (Zatvorska bolnica u Zagrebu), pri čemu je utvrđeno četiri pozitivna nalaza na hepatitis B infekciju a niti jedan na hepatitis C.

U okviru On-line savjetovanja o HIV-u u 2013. godini na mail adresu hiv.savjet@hzjz.hr zaprimljeno je ukupno 123 pismena upita o rizicima za zarazu HIV-om, virusnim hepatitisima i drugim spolno prenosivim infekcijama, te preporučenim mjerama zaštite i smanjenja rizika na koja su svi korisnici dobili odgovor u roku od 7 dana.

Također, zaprimljen je velik broj ulaznih telefonskih poziva upita građana o radu centara za HIV savjetovanje i testiranje, rizicima za HIV infekciju i postupku testiranja na koja su odgovarali stručnjaci Službe za epidemiologiju HZJZ-a.

U okviru rada HIV savjetovališta 2013. održano je edukativno predavanje za učenike srednje škole iz Petrinje (2. razred) na temu prevencije spolno prenosivih infekcija uključujući HIV infekciju.

Također, tijekom 2013. godine HZJZ je proveo edukativno javnozdravstvenu kampanju „Znanje pobjeđuje“ (izrađeni plakati, letci, izrađeni i emitirani tv i radio spotovi), te online promocija putem interaktivnog sadržaja (kvizovi znanja (križaljka), interaktivni sadržaji). U okviru kampanje otvorena je tijekom 2012. nova Facebook stranica CroAids koja i dalje djeluje objavljivanjem edukativnih sadržaja te kvizova znanja koji su prema mogućnostima i nagradnog karaktera, primjerice u suradnji s UN tematska skupina za HIV/AIDS te Županijskim zavodom za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije i uz potporu Ministarstva zdravlja HZJZ je povodom Svjetskog dana borbe protiv AIDS organizirao edukativni nagradni natječaj „Prema 0% diskriminacije“. Na istoj stranici organiziran je i nagradni natječaj „Znanje pobjeđuje – 'ajde priključi se!' s ciljem edukacije i komunikacije među mladima o HIV/AIDS-u: prevenciji, edukaciji, odgovornom spolnom ponašanju, testiranju, ranom otkrivanju infekcije i liječenju, ljudskim pravima. Detalje o ovim aktivnostima i natječajima mogu se pročitati na stranicama www.zdravlje.hzjz.hr i na Facebook stranici CroAids.

Ažurirani su postojeći i dodani novi sadržaji na temu prevencije HIV/AIDS-a i spolno prenosivih bolesti na web stranicama www.hzjz.hr i www.zdravlje.hzjz.hr. U okviru programa Ministarstva zdravlja kontinuirano djeluju Centri za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV i hepatitis B i C u županijskim zavodima za javno zdravstvo Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Dubrovačko-neretvanske, Osječko-baranjske, Brodsko-posavske, Zadarske i Istarske županije kao i Centar za dobrovoljno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV Zatvorske bolnice u Zagrebu.

Ministarstvo zdravlja surađuje sa udrugama koje aktivno provode dio aktivnosti destigmatizacije i psihosocijalne potpore.

U okviru javnog natječaja za sudjelovanje zdravstvenih organizacija koje djeluju na području prevencije i liječenja ovisnosti te HIV-a u provođenju projekata čiji se sadržaj odnosi na provedbu nacionalnih strategija, planova i programa, u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna iz dijela prihoda od igara na sreću za 2013. godinu, Ministarstvo zdravlja je financiralo projekt Klinike za infektivne bolesti “Dr. Fran Mihaljević” pod nazivom „Psihosocijalna pomoć i podrška za osobe pogođene HIV-om“ u iznosu od 900.000,00 kn

Planirane aktivnosti: Ministarstvo zdravlja navodi kako će se u narednom razdoblju nastaviti provedba svih naprijed navedenih aktivnosti.

Preporuka 66: Senzibilizirati javnost o položaju žena s invaliditetom, a koja će pridonijeti i uklanjanju prisutnih stereotipa i diskriminacije te daljnje osnaživanje žena s invaliditetom, na svim područjima života

Nadležna tijela: Ured za ravnopravnost spolova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Poduzete aktivnosti: Zaštita prava osoba s invaliditetom, pa tako i žena s invaliditetom, uvrštena kao jedan o prioriteta u strateške dokumente Vlade, među kojima se ističe novi Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine, čiji je koordinator praćenja i provedbe Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; u koji su uvršteni ciljevi i mjere usmjereni ka jačanju zaštite prava ove iznimno ranjive društvene skupine; te Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. godine uključuje cilj i mjere vezane za unapređenje društvenog položaja žena s invaliditetom, s obzirom na čiju provedbu je proveden niz aktivnosti

Nadalje, **Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** kroz financiranje rada udruga te kvalitetnih projekata na području zaštite i osnaživanja žena s invaliditetom, promovira i pomaže u zaštiti ljudskih prava istih. Stoga u svoje godišnje natječaje uvrštava i financiranje projekata poboljšanja uključenosti žena i mladih s invaliditetom u javni i politički život od strane organizacija civilnog društva kao jedno od prioritetnih područja. U 2012. godini Ured je financirao sedam projekata na ovom području u ukupnom iznosu od 140.000,00 kuna, a u 2013. godini financirao je pet projekata u ukupnom iznosu od 167.000,00 kuna.

U suradnji sa Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH **Ured za ravnopravnost spolova** je u svojstvu suorganizatora sudjelovao u provedbi kampanje „Bijele vrpce“. Na završnom predstavljanju kampanje u prosincu 2012. godine, u prostorijama Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba, ravnateljica je održala jedno od uvodnih izlaganja te je predstavnicima/cama udruga slijepih i slabovidnih osoba službeno predala primjerke *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* na Brailleovom pismu, koju je Ured tiskao u nakladi od 50 primjeraka. Osim Ureda, u provedbu kampanje „Bijele vrpce“ bili su uključeni **Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** i Grad Zagreb. Moto Kampanje bio je „Muško NE nasilju nad ženama“. Povodom obilježavanja 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama i Međunarodnog dana ljudskih prava 10. prosinca 2013. godine u okviru Kampanje održan je okrugli stol „16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja“ na kojem je sudjelovala predstavnica Ureda.

Ravnateljica i predstavnice Ureda za ravnopravnost spolova redovito sudjeluju na tribinama, okruglim stolovima i drugim događanjima vezanim uz unaprjeđenje položaja žena s invaliditetom te surađuju sa SOIH-om.

Preporuka 67: Kazneno progoniti korisnike seksualnih usluga

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Kazneni zakon („Narodne novine“, br. 125/11) donesen je 21. listopada 2011. godine, a u prosincu 2012. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 144/12).

(Novi) Kazneni zakon („Narodne novine“, br. 125/11 i 144/12, u daljnjem tekstu: KZ/11) stupio je na snagu 01. siječnja 2013., a navedeni je Zakon u kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske unio određene novine u pogledu kaznene odgovornosti korisnika spolnih usluga, koje se u nastavku ukratko izlažu.

Člankom 157. KZ/11 propisano je kazneno djelo prostitucije, kojim se inkriminiraju aktivnosti vezane uz korištenje spolnih usluga uz naknadu.

Sukladno stavku 2. citiranog članka, tko drugu osobu radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Dakle, između ostaloga, inkriminira se i korištenje spolnih usluga osobe koja je na gore opisani način prisiljena ili navedena na pružanje tih usluga uz naplatu, ali pod uvjetom da korisnik zna ili je prema svojim sposobnostima i okolnostima slučaja morao i mogao znati pod kojim se okolnostima dotična osoba bavi prostitucijom.

Valja napomenuti da se korisnici spolnih usluga uz naplatu, u slučajevima kada ne postoje posebni kvalificirani oblici prostitucije iz članka 157. stavka 2. KZ/11, inkriminiraju prekršajno.

Članak 158. KZ/11 propisuje kazneno djelo spolne zloporabe djeteta mlađeg od petnaest godina.

Citiranim člankom inkriminira se spolni odnos i s njim izjednačene spolne radnje te bludne radnje s djetetom mlađim od petnaest godina, navođenje djeteta mlađeg od petnaest godina na spolni odnos i s njim izjednačene radnje, odnosno bludne radnje s drugom osobom te navođenje djeteta da nad samim sobom izvrši spolnu ili bludnu radnju.

Člankom 162. KZ/11 propisuje se kazneno djelo podvođenja djeteta.

Sukladno stavku 2. citiranog članka, tko koristi spolne usluge djeteta koje je navršilo petnaest godina uz davanje bilo kakve naknade ili protučinidbe, a znao je ili je morao i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Dakle, u slučaju kada se radi o djetetu koje je navršilo petnaest godina života, propisano je i kažnjavanje klijenata. Ratio ove odredbe je inkriminiranje ne samo ponude već i potražnje za pružanjem ovakvih usluga, kao jedini način efikasnog suzbijanja ovakvih pojava.

Valja istaknuti da ukoliko je spolnu uslugu pružilo dijete mlađe od petnaest godina, radit će se o kaznenom djelu spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. KZ/11.

Stavkom 3. citiranog članka inkriminira se kvalificirani oblik podvođenja djeteta, kao i korištenje spolnih usluga djeteta uz naplatu (uz postojanje svijesti o kvalifikatornim okolnostima. Tako se propisuje da tko osobu za koju je znao ili je morao i mogao znati da je dijete radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge tog djeteta uz naplatu, a znao je ili morao i mogao znati za navedene okolnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Područje obrazovanja

Preporuka 68: U Kurikulum zdravstvenog odgoja uvrstiti poduku o spolno i rodno uvjetovanom nasilju i definirati različite osnove diskriminacije prema Zakonu o suzbijanju diskriminacije

Nadležna tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje

Poduzete aktivnosti: U 2012. donesena je Odluka o eksperimentalnoj provedbi i praćenju provedbe Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini. U Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole u modulima *Prevenција nasilničkog ponašanja* i *Spolno/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje*, uvrštena je poduka o suzbijanju spolno i rodno uvjetovanog nasilja te su unesene informacije o različitim osnovama diskriminacije kako je to utvrđeno Zakonom o suzbijanju diskriminacije (www.azoo.hr).

Planirane aktivnosti: Kurikulum zdravstvenog odgoja provodi se od školske godine 2013/2014. u svim osnovnim i srednjim školama kao program.

Kroz četiri modela zdravstvenog odgoja nalaze se i teme u kojima se govori o spolno i rodno uvjetovanom nasilju i s time i o suzbijanju diskriminacije.

Preporuka 69: Uskladiti udžbenike etike i udžbenike vjeronauka sa zaključcima analize koju je provela Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova tijekom izvještajne godine

Nadležna tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo izvještava da su svi udžbenici usklađeni su s Planom i programom i Udžbeničkim standardom u 2013/2014. godini pa tako i udžbenici za etiku i vjeronauk.

Preporuka 70: Na temelju rezultata analize zastupljenosti žena i muškaraca u području obrazovanja prilikom zapošljavanja odgajatelja i učitelja muškog spola u predškolskim i osnovnoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama pored kriterija izvrsnosti i stručnosti temeljenim na individualnim kompetencijama, voditi računa i o kriteriju podzastupljenosti spolova

Nadležno tijelo: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo izvještava da sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi zapošljavanju pristupaju pod istim uvjetima pripadnici i muškog i ženskog spola.

Područje medija

Preporuka 71: Sustavno educirati medijske djelatnike o spolnim stereotipima i seksizmu u medijskim sadržajima, o nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim dokumentima čije se odredbe odnose na način javnog prikazivanja žena i muškaraca u medijima i obvezati djelatnike na sudjelovanje

Nadležno tijelo: Ministarstvo kulture

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo kulture izvještava da Vijeće za elektroničke medije provodi kontinuirani nadzor nad radom nakladnika te poduzima sve zakonski propisane mjere ukoliko utvrdi kršenje istoga.

Planirane aktivnosti: Vijeće za elektroničke medije će i nadalje provoditi navedeni nadzor i poduzimati zakonski propisane mjere.

Preporuka 72: Svi mediji su dužni izbjegavati senzacionalizam u izvještavanju o nasilju nad ženama kao rodno uvjetovanom nasilju, seksizam i spolne stereotipe

Nadležno tijelo: Ministarstvo kulture

Planirane aktivnosti: Ministarstvo kulture izvještava kako ima u planu predložiti osnivanje svojevrsnog pravobranitelja ili sličnog tijela koje bi ocjenjivalo i sustavno upozoravalo na rodne i spolne stereotipe u medijskim prikazima i oglašavanju, aktivno doprinoseći njihovom napuštanju.

Preporuka 73: Županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova trebaju se više povezati s organizacijama civilnog društva kako bi mogla zajednički aktivno sudjelovati u praćenju medija i reagiranju na pojave seksizma i spolnih stereotipa u lokalnim medijima kao i u organiziranju edukacijskih radionica za djelatnike/ce lokalnih medija

Nadležno tijelo: Ured za ravnopravnost spolova

Poduzete aktivnosti: Suzbijanje rodni stereotipa i uvođenje rodno osjetljive politike u medije jedan je od ciljeva *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine*, u okviru kojeg značajnu ulogu u provedbi mjera imaju županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova.

Budući da su županijske skupštine obvezne donijeti Akcijske planove za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova na razini županija, u najveći broj usvojenih integrirane su mjere za suzbijanje rodni stereotipa u medijima, edukacija o rodnoj ravnopravnosti medijskih djelatnika i djelatnica te analizu sadržaja medija radi detekcije učestalosti i vrste rodni stereotipa na lokalnoj razini, za čiju provedbu su zadužena županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova u suradnji s organizacijama civilnog društva.

U izvještajnom periodu županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova su sudjelovala u realizaciji niza televizijskih i radijskih emisija na lokalnim televizijskim i radijskim postajama na temu suzbijanja rodni stereotipa te je objavljen veliki broj članaka na internetskim portalima i u tiskanim medijima. U provedbi se surađivalo s organizacijama civilnog društva. Održane su radionice za medije na temu uporabe rodno osviještenog jezika u medijima čiji cilj je bio educirati novinare i novinarke o potrebi izbjegavanja rodni stereotipa i primjeni rodno osjetljivog jezika u medijima.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju provoditi će se obveze koje proizlaze iz *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015.* te Akcijskih planova za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova na razini županija.

Također u 2014. godini Ured za ravnopravnost spolova će, sukladno odredbama *Zakona o ravnopravnosti spolova* kao tijelo nadležno za nadziranje provedbe Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, izraditi *Izvješće o provedbi Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011.-2015., za razdoblje od 2011. do 2013. godine* te ga uputiti na usvajanje Vladi Republike Hrvatske. Potonje će sadržavati detaljnu analizu provedbe mjera usmjerenih ka suzbijanju rodni stereotipa i uvođenju rodno osjetljive politike u medije.

Tražitelji azila

Preporuka 74: Kontinuirana edukacija i senzibilizacija svih osoba koje dolaze u doticaj s azilantima prilikom prihvata, smještaja i integracije

Nadležna tijela: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Poduzete aktivnosti: **Ministarstvo unutarnjih poslova** izvještava da je na tečaju granične policije jedan od kolegija i problematika azila koje se, u trajanju od 7 školskih sati, provodi na svakom Tečaju granične policije. U 2012. i 2013. godini provedeno je ukupno 8 Tečaja granične policije (u 2012, 5 Tečajeva, u 2013, 3 Tečaja) za ukupno 551 policijska službenika (u 2012.,300 službenika, u 2013, 251 službenik).

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da je 26. veljače 2013. godine održan je okrugli stol u organizaciji Centra za mirovne studije i Kulturnog centra mladih Kutina na temu „Stanovnici Kutine: tražitelji azila i lokalni građani“. Na navedenom sastanku sudjelovali su djelatnici sustava socijalne skrbi. Dana 13. rujna 2013. održana je javna tribina pod nazivom „Predstavljanje Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca u hrvatsko društvo za razdoblje od 2013., do 2015. godine“ na kojoj su predstavnici MSPM-imali izlaganje. Također, napominjemo da Hrvatski pravni centar provodi uz financijsku podršku UNHCR-a, projekt „Pravna pomoć tražiteljima azila“ te su provedene sljedeće aktivnosti u svrhu osvješćivanja javnosti. Hrvatski pravni centar i Pravna klinika Pravnog fakulteta Sveučilišta su u Zagrebu dana 23. 4. 2013., u 2. mjesnom odbor Dugave, organizirali tribinu za građane na temu “Tražitelji azila u našem kvartu-kako živjeti zajedno“. Hrvatski pravni centar je u 2013. godini održao predavanje studentima novinarstva na Fakultetu političkih znanosti na temu Sustav azila u RH. Održana su tri predavanja na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, u sklopu predmeta Upravno pravo- vježbe na temu Prava azila. Predstavnici sustava socijalne skrbi sudjelovali su na navedenim skupovima.

Prema podacima **Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje**, a u skladu sa osiguranim sredstvima u Državnom proračunu, odobrena su i financijska sredstva za organizaciju primarne zdravstvene zaštite tražiteljima azila, azilantima i strancima pod privremenom zaštitom koji su smješteni u prihvatnim centrima na zagrebačkom i sisačkom području.

Hrvatski Crveni križ (dalje u tekstu: HCK) provodi program psihosocijalne skrbi u prihvatilištima za tražitelje azila u Kutini i Zagrebu (hotel Porin) i pruža podršku osobama kojima je odobren azil ili supsidijarna zaštita u Republici Hrvatskoj tijekom njihove integracije u hrvatsko društvo. Osim pružanja psihosocijalne pomoći tražiteljima azila, osobe koje su dobile zaštitu u Republici Hrvatskoj uključene su u *program podrške pri integraciji azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom* u hrvatsko društvo. Socijalna radnica i educirani volonteri pružaju korisnicima neophodnu materijalnu pomoć, psihosocijalnu podršku, informacije i savjete u ostvarivanju prava, te pomažu u snalaženju u svakodnevnom životu u novoj sredini. U prostorijama HCK na Dubravkinom trgu "Integracijska kuća" održavaju se aktivnosti namijenjene azilantima i osobama pod supsidijarnom zaštitom, koji tu mogu svakodnevno doći i dobiti informaciju i pomoć, te sudjelovati u različitim socijalnim i edukativnim aktivnostima koje vode volonteri, uključujući i same azilante. Posebna pažnja posvećuje se osnaživanju korisnika za traženje posla kao osnovnog uvjeta uspješne integracije, te pomoći pri proceduri priznavanja završenog školovanja.

U **Hrvatskom zavodu za zapošljavanje** od 2010. godine provodili su se projekti koji su bili usmjereni na stručno osposobljavanje trenera, mentora, ali i na usvajanje specifičnih znanja i vještina u radu s nezaposlenim osobama koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada. Jedan od ključnih rezultata projekta „Centar tržišta rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje“, koji je započeo s provedbom u listopadu 2010. godine, a završio u kolovozu 2012. godine bio je razvoj kompetencija trenera HZZ-a i ostalih institucija/organizacija na tržištu rada. Nakon temeljnog osposobljavanja u trenerskim vještinama, proveden je niz treninga o specifičnim temama koje su treneri samostalno trebali približiti polaznicima svojih seminara i radionica. Osim osposobljavanja trenera, projekt je osnažio i kapacitete mentora u HZZ-u za pružanje praktičnog znanja novim i neiskusnim zaposlenicima. Ukupno je 50 mentora educirano u tehnikama podučavanja i vještinama potrebnim za uspješnu superviziju novozaposlenih zaposlenika u HZZ-u. Treneri (51 osoba) i mentori (50 osoba) osposobljeni kroz ovu komponentu projekta predstavljaju ključan resurs za održivo funkcioniranje Centra tržišta rada i provedbu daljnjih aktivnosti jačanja kapaciteta HZZ-a i ostalih institucija/organizacija na tržištu rada.

U cilju stvaranja preduvjeta za integraciju nezaposlenih azilanta na tržište rada svi nezaposleni azilanti uključuju se u aktivnost individualnog savjetovanja kojim im se utvrđuje radni, stručni i osobni potencijal te im se pruža stručna pomoć u izradi profesionalnog plana traženja posla, također ih se informira i o njihovim pravima i obvezama te načinu aktivnog traženja posla. Krajem prosinca 2012.

godini u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bilo je evidentirano ukupno 14 nezaposlenih azilanata od kojih 9 muških i 4 ženske osobe, od toga 13 azilanata evidentirano je u Područnom uredu Zagreb dok je 1 azilant evidentirana u Područnom uredu Virovitica. Prosječna dob azilanata je između 25 i 29 godina. U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2012. godinu, kroz mjeru javni radovi zaposlena je jedna osoba azilant.

Predstavnici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sudjelovali su na konferenciji Integracijske politike i prakse – uključivanje azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo, 20. ožujka 2012. u Hrvatskom saboru. Na poziv Kuće ljudskih prava, Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjelovao je na predavanju o pravima i obvezama tražitelja zaposlenja azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom, kao i mogućnostima sudjelovanja u mjerama aktivne politike zapošljavanja.

Također, stručno usavršavanje i stručno savjetodavne posjete u cilju povećavanja senzibiliranosti odgojno-obrazovnih radnika za zaštitu djece od diskriminacije i nedovoljnu informiranost o pojavama diskriminacije, o zabrani diskriminacije i postojanju antidiskriminacijskog zakonodavstva kontinuirano provodi Agencija za odgoj i obrazovanje.

Planirane aktivnosti: Prema Akcijskom planu za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013.-2015., a koji će se početi primjenjivati od siječnja 2014. godine, **Hrvatski zavod za zapošljavanje** nositelj je provedbe sedam mjera za uspješnu integraciju stranaca u hrvatsko društvo, s posebnim naglaskom na ranjive kategorije poput azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, a kako bi im se omogućilo da postanu aktivni članovi novog društva. Mjere iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje su:

- informiranje stranaca o pravima i obavezama u sustavu zapošljavanja – cilj mjere je kroz sustav profesionalnog usmjeravanja osobe strance prijavljene u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sustavno informirati o pravima i obavezama koje proizlaze iz Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti i Pravilnika o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad;
- educiranje radnika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u sklopu redovne edukacije o potrebama i pravima stranaca - cilj mjere je kroz sustav interne redovne edukacije sustavno educirati radnike Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o potrebama i pravima stranaca, zakonodavnom okviru, te programima i mjerama koje se provode izvan Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a kako bi se postiglo što brža integracija osoba stranaca na tržište rada i u hrvatsko društvo;
- informiranje stranaca o mogućnostima za prekvalifikaciju i doškovanje u cilju povećanja šansi za zapošljavanje - cilj mjere je kroz sustav profesionalnog usmjeravanja i aktivne politike zapošljavanja osobe strance prijavljene u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sustavno informirati o mogućnostima za prekvalifikaciju i doškovanje u cilju povećanja šansi za zapošljavanje;
- aktiviranje, motiviranje i uključivanje azilanata u program učenja hrvatskog jezika - cilj mjere je osiguravanje mogućnosti azilantima, osobama pod supsidijarnom zaštitom i osobama strancima na stalnom boravku u RH od strane države da kroz jezičnu integraciju u hrvatsko društvo ostvare jednako prav na rad kako bi mogli konstruktivno i lojalno sudjelovati u gospodarskom, socijalnom i kulturnom razvoju svoje nove okoline;
- potpore za zapošljavanje posebnih skupina - potporama za zapošljavanje cilj je integrirati na tržište rada osobe azilante, osobe pod supsidijarnom zaštitom i osobe strance na stalnom boravku u RH budući se radi o skupinama kojima prijeti trajna nezaposlenost i socijalna isključenost zbog nepoznavanja hrvatskog jezika, nedostatne/nepriznate razine obrazovanja, nedostatka radnog iskustva, stručnih znanja i vještina, socio-ekonomskih uvjeta življenja i drugih osobina ličnosti.
- financiranje obrazovanja nezaposlenih migranata - obrazovanje nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada mjera je koja se provodi s ciljem povećanja zapošljivosti nezaposlenih osoba, posebice kada je riječ o dugotrajno nezaposlenim osobama niže razine obrazovanja i ostalim ranjivim skupinama u koje spadaju osobe azilanti i osobe pod supsidijarnom zaštitom, te osobe stranci na stalnom boravku u RH;
- financiranje zapošljavanja migranata u javnim radovima - cilj zapošljavanja nezaposlenih osoba u javnim radovima je društveno korisnim radom potaknuti i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti kroz suradnju jedinica lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu,

nevladinih udruga te povećati motiviranost za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih ranjivih skupina nezaposlenih, s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost. Kroz poglavlje Učenje jezika i obrazovanje, mjeru 2. Koordinirati uključivanje tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, povratnika i stranaca u odgojno – obrazovne ustanove zbog učenja hrvatskog jezika, Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjeluje kao sunositelj, uz nositelje mjere urede državne uprave u županijama, pučka otvorena učilišta, osnovne škole i druge ustanove koje imaju odobrenje za izvođenje programa osnovnog obrazovanja odraslih. Tijekom 2014. godine, program koji HCK provodi u prihvatilištima za tražitelje azila će se unapređivati i prilagođavati situaciji na terenu koja je obilježena značajnim povećanjem broja tražitelja azila u prihvatilištima u odnosu na prethodne godine.

Invaliditet (Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom)

Preporuka 75: Deklarirani inkluzivni/uključujući osnovnoškolski odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju stvarno i provesti, a time i poštivati, pored drugih međunarodnih i domaćih propisa, Zakon o suzbijanju diskriminacije u dijelu njegovih odredbi koje uređuju institut razumne prilagodbe

Nadležna tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje

Poduzete aktivnosti: **Agencija za odgoj i obrazovanje** u okviru redovitog i obveznog stručnog usavršavanja za učitelje uključuje i usavršavanje učitelja za rad s djecom s teškoćama uključenim u redoviti odgojno-obrazovni sustav. Posebno je razvila logistiku pružanja podrške učiteljima kroz mobilne timove stručnjaka za osobe s teškoćama, koji pružaju neposrednu stručnu podršku učiteljima. U eksperimentalnu provedbu u 2012. godini uveden je Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja koji u okviru građanske kompetencije razvija znanja, vještine i stavove koji vode prepoznavanju i suzbijanju raznih oblika diskriminacije uključujući i djecu s teškoćama; razumijevanju i poštovanju ljudskog dostojanstva, jednako vrijednosti svake ljudske osobe, volontiranja i pružanja podrške djeci s teškoćama od strane učenika u razredu i školi.

Nadalje, **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta** izvještava da je formirana radna skupina za izradu Pravilnika o odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju u cilju donošenja provedbenog propisa kojim bi se uredilo obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju u osnovnim i srednjim školama.

Preporuka 76: Kako bi osobe s invaliditetom mogle uživati jedno od temeljnih prava, a to je pravo na pristupačnost, nužno je omogućiti svim osobama s invaliditetom neovisno o kojem se oštećenju radi i o kojim preostalim sposobnostima i mogućnostima, pristupačnost kroz razumnu prilagodbu i univerzalni dizajn te primjerenu razinu kvalitete življenja na ravnopravnoj osnovi s drugima. Potrebno je osigurati sudjelovanje samih osoba s invaliditetom u planiranju uklanjanja postojećih prepreka i omogućiti utjecanje na osiguranje elemenata pristupačnosti prilikom odobravanja projekata za izgradnju javnih građevina i površina te utjecati na učinkovit inspeksijski nadzor i sankcioniranje u slučaju nepoštivanja propisa. Osiguranje pristupačnosti treba biti koordinirano u planiranju i zajedničkom djelovanju osoba s invaliditetom, udruga koje djeluju u njihovu korist te predstavnika regionalne i lokalne samouprave kao i državnih tijela

Nadležno tijelo: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja izvještava kako pri donošenju Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti (NN 78/13) nije ostvaren jednako intenzivan kontakt i razmjena mišljenja te utjecaj na sadržaj predstavnika osoba s invaliditetom kao što je bilo ostvareno pri donošenju prethodnog Pravilnika jednakog naziva iz 2005. godine.

Planirane aktivnosti: Donošenjem novog Zakona o gradnji (NN 153/13), koji je stupio na snagu 01. siječnja 2014. godine ostvarene su pretpostavke za donošenje novog tehničkog propisa u obliku

pravilnika kojim se propisuju uvjeti za osiguranje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću te će se navedena preporuka pučkog pravobranitelja uključivanju samih osoba s invaliditetom u planiranje uklanjanja postojećih prepreka i uvažiti. Također, u narednom razdoblju planira se i pojačan nadzor nadležne građevinske inspekcije u obvezi osiguravanja pristupačnosti javnih građevina i površina.

Preporuka 77: Nesporno je kako predrasude i stereotipi postoje u većem dijelu društvenih aktivnosti. Nedopustivo je njihovo manifestiranje diskriminacijom. Kako se to ne bi dešavalo potrebno je da oni koji odlučuju u konkretnim slučajevima, unatoč uvriježenim procedurama, a osobito stavovima, uvijek iznova, striktno, primjenjuju propise, a pored toga, da obavljaju i dodatne potrebne provjere te isključivo na taj način donose odluke

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da kontinuirano vodi brigu, usmjerava i nadzire poštivanje zakona i ostalih propisa iz svoje nadležnosti, a tako i u području suzbijanja diskriminacije.

Djeca kao posebna skupina (Pravobraniteljica za djecu)

Preporuka 78: Kontinuirano provoditi mjere radi uključjenja sve djece pripadnika romske manjine u programe predškole i u programe učenja hrvatskog jezika kao njihovu pripremu za polazak u školu, osiguravanja odgovarajućih prostornih i kadrovskih kapaciteta u odgojno-obrazovnim ustanovama i osiguravanja prijevoza djeci do odgojno-obrazovnih ustanova koje su udaljenije od romskih naselja

Nadležno tijelo: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Poduzete aktivnosti: Ministar znanosti obrazovanja i sporta donio je 2012. godine Odluku o eksperimentalnoj provedbi i praćenju provedbe Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini. Odluka i Kurikulum objavljeni su na webu Agencije i MZOS-a: www.azoo.hr, www.mzos.hr

U Kurikulumu je stavljen snažan naglasak na poštovanje ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije na način da je utvrđena ljudsko-pravna dimenzija građanske kompetencije koja se sustavno razvija od 1. razreda osnovne škole do kraja srednje škole i obuhvaća; „dostojanstvo osobe, ljudska prava, slobode i odgovornosti u kontekstu ustavnih i zakonskih odredbi Republike Hrvatske; ravnopravnost u odnosu na dob, spol, te etničku, vjersku, klasnu i drugu pripadnost, rasu i druge razlike; poštivanje vladavine prava; suzbijanje neljudskog, ponižavajućeg i nepoštenog (koruptivnog) ponašanja; te suzbijanje društvene isključenosti i drugih oblika diskriminacije pojedinca“.

Planirane aktivnosti: Nakon provedenog praćenja i istraživanja eksperimentalne provedbe Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja potrebno je učiniti prilagodbe i poboljšanja Kurikuluma, a redovito i obvezno uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja planira se od 2014/15 školske godine.

Preporuka 79: U svrhu sprečavanja nasilničkog ponašanja prema djeci pripadnicima manjinskih zajednica, posebno romske, MZOS, AZOO, ASOO i odgojno-obrazovne ustanove trebaju kontinuirano provoditi preventivne programe usmjerene učenju djece toleranciji, nediskriminaciji i prihvaćanju različitosti

Nadležna tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Poduzete aktivnosti: Prema članku 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi jedan o ciljeva odgoja i obrazovanja u školskim ustanovama je „odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i toleranciji te za aktivno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva“.

Nadalje, osim Kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja pripremljenog za sustavni odgoj i obrazovanje temeljen na ljudskim pravima, prepoznavanju i suzbijanju diskriminacije, u Agenciji za odgoj i obrazovanje je preveden i tiskan dokument Vijeća Europe „Bijela knjiga o interkulturalnom dijalogu – živimo zajedno jednaki u dostojanstvu“ koji se koristi u svrhu stručnog usavršavanja učitelja. Nalazi se u web izdanju na stranicama Agencije i dostupan je svim učiteljima i drugim zainteresiranim korisnicima.

U Kurikulumu Građanskog odgoja i obrazovanja posebno je razvijeno područje razvoja kulturološke dimenzije građanske kompetencije koje se sustavno treba razvijati kod svih učenika od prvog razreda osnovne škole do kraja srednje škole. Ovo područje obuhvaća; razvoj osobnog, zavičajnog, većinskog i manjinskih nacionalnih identiteta kao dijela hrvatskog domovinskog identiteta te europskog i globalnog identiteta; interkulturalna osjetljivost, komunikacija i interkulturalni dijalog; te osvještavanje i uklanjanje stereotipa i predrasuda.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je, kroz rad međužupanijskih stručnih vijeća u školskoj godini 2013/2014, planirala stručno usavršavanje nastavnika strukovnih predmeta koji rade s učenicima iz različitih multikulturalnih sredina, s naglaskom na djecu pripadnike romske nacionalne manjine u strukovnim programima. Tijekom školske godine 2012/2013 nastavnici-članovi županijskih/međužupanijskih vijeća su sudjelovali u aktivnostima projekta „Romski jezik kao pisani trag europske i hrvatske kulturne baštine“ organizirali u školama dane romske kulture te pružali pomoć u prihvaćanju različitosti poslodavcima kod kojih učenici, pripadnici romske manjine pohađaju praktičnu nastavu.

Planirane aktivnosti: Planira se sustavno uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja od 2014/15 školske godine; te kontinuirano stručno usavršavanje strukovnih nastavnika.

Preporuka 80: MZOS, AZOO, ASOO i odgojno-obrazovne ustanove trebaju provoditi kontinuirane edukacije i informiranje roditelja i odgojno-obrazovnih radnika i drugih osoba koje sudjeluju ili pomažu u odgojno-obrazovnom procesu u području prava djece i zaštite djece od diskriminacije te kontinuirano stručno usavršavati i pružati dodatnu stručnu podršku odgojno-obrazovnim radnicima u radu na razvijanju tolerantnog međusobnog odnosa djece, pripadnika romske manjine i djece većinske nacionalnosti

Nadležna tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Poduzete aktivnosti: **Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih** izvještava da su županijska/međužupanijska stručna vijeća strukovnih nastavnika prema obrazovnim sektorima planirali u 2013/2014 školskoj godini, provoditi stručno usavršavanje nastavnika strukovnih predmeta za rad s učenicima iz različitih multikulturalnih sredina, s naglaskom na djecu pripadnike romske manjine u strukovnim programima prema specifičnosti njihovih županija.

Agencija za odgoj i obrazovanje kontinuirano provodi stručno usavršavanje i stručno savjetovanje za roditelje i odgojno-obrazovne radnike i drugih osoba koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju će se i nadalje kontinuirano provoditi naprijed spomenuta stručna usavršavanja.

Uznemiravanje i zlostavljanje na radnom mjestu

Preporuka 81: Povećanja stope participacije ranjivih skupina građana (mladih, starijih, žena, osoba sa invaliditetom) na tržištu rada treba i dalje biti jedan od prioriteta djelovanja Ministarstva rada i mirovinskog sustava pri čemu je nužno posebno poticati njihovo zapošljavanje unutar subjekata koji se bave socijalnim poduzetništvom

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Mjere iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usmjerene su na poticanje motivacije za zapošljavanje, sufinanciranje i financiranje obrazovanja i sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih skupina nezaposlenih kojima prijeti socijalna isključenost kao i skupinama kojima prijeti dugotrajna nezaposlenost zbog gubitka zaposlenja.

Intervencije u smislu motiviranja, obrazovanja i sufinanciranog zapošljavanja usmjerene su prema: ženama primarne dobi (žene od 25 do 49 godina) nižeg ili neadekvatnog obrazovanja, nezaposlenim osobama (50+) i zaposlenim osobama kojima prijete gubitak zaposlenja, mladim osobama koje su ispale iz sustava srednjoškolskog obrazovanja, mladim osobama bez radnog staža, dugotrajno nezaposlenim, uz posebno isticanje osoba s invaliditetom, žrtvama obiteljskog nasilja, samohranim roditeljima, liječenim ovisnicima, azilantima, žrtvama trgovanja ljudima, hrvatskim braniteljima kao i osobama romske nacionalne manjine.

Aktivnošću sufinanciranja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih utječe se na zapošljavanje kvalificiranih osoba kako bi obnovile i prezentirale stručna znanja i vještine za koje poslodavci pretpostavljaju da su ih dugotrajnom nezaposlenošću izgubile te ih zbog rizika neproduktivnosti nerado zapošljavaju. Potporom za zapošljavanje poslodavca se potiče na zapošljavanje osoba koje su zbog dugotrajne nezaposlenosti u nepovoljnom položaju na tržištu rada i nisu u mogućnosti iskazati prednosti svog prethodno stečenog radnog iskustva.

U 2012. u mjeru je uključeno 1.637 dugotrajno nezaposlenih osoba (od toga 836 žena).

Aktivnošću Sufinanciranja zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba cilja se na osiguranje integracije na tržište rada svih skupina nezaposlenih osoba kojima prijete trajna nezaposlenost i socijalna isključenost zbog razine obrazovanja, socio-ekonomskih uvjeta života, zdravstvenih ili drugih okolnosti. Ciljna skupina mjere su nezaposleni hrvatski branitelji, djeca i supružnici poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, roditelji s 4 i više ml. djece, roditelji djece s posebnim potrebama, roditelji djece oboljelih od malignih bolesti, samohrani roditelji, mlade osobe koje su izašle iz sustava skrbi domova za djecu, povratnici s odsluženja zatvorske kazne, osobe na uvjetnoj kazni, liječeni ovisnici, žrtve trgovanja ljudima, žrtve obiteljskog nasilja i azilanti.

Tijekom 2012. u mjeru je bilo uključeno 126 nezaposlenih osoba (od toga 19 žena) i to 99 hrvatskih branitelja (od toga 4 žene), 6 djece i supružnika poginulih i nestalih hrvatskih branitelja (od toga 3 žena), 3 samohrana roditelja (od toga 2 žene), 2 roditelja s četvero i više ml. djece (od toga 2 žene), 6 žrtava obiteljskog nasilja (od toga 6 žena), 5 liječenih ovisnika (od toga 1 žena), 3 povratnika s odsluženja zatvorske kazne i 1 mlada osoba koja je izašla iz sustava skrbi domova za djecu, te 1 osoba s invaliditetom.

Za osobe s invaliditetom osigurana su sredstva za sufinancirano zapošljavanje s ciljem omogućavanja njihova zapošljavanja na otvorenom tržištu rada odnosno integracije na tržište rada.

U 2012. u mjeru je bilo uključeno 81 osoba s invaliditetom (od toga 32 žene).

Aktivnošću sufinanciranja zapošljavanja osoba iznad 50 godina utječe se na povećanje stope zaposlenosti osoba starijih od 50 godina i osiguranje ostanka u zaposlenosti. Financijskom potporom privatnom sektoru osigurava se potrebna radna snaga, a osobama iznad 50 godina ostanak u zaposlenosti.

U 2012. godini u mjeru su bile uključene 392 osobe iznad 50 godina života (od toga 173 žene).

Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva- cilj mjere je financijski djelovati na poslodavce da omoguće mladim osobama do 25, odnosno 29 godina prvo zapošljavanje za stjecanje potrebnog radnog iskustva kao uvjeta za ulazak u dugotrajnu zaposlenost. Potporom se osigurava prvo zaposlenje mladim tražiteljima zaposlenja s ciljem integracije na tržištu rada i pune zaposlenosti, odnosno potiče zapošljavanje osoba koje duže čekaju na prvo zaposlenje i ne spadaju u kategorije osoba koje imaju zanimanja tražena na tržištu rada i brzo su zapošljive.

U 2012. godini u mjeru je uključeno 1.507 mladih osoba bez radnog staža (od toga 541 žena).

Cilj zapošljavanja u javnom radu je društveno korisnim radom potaknuti socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti kroz suradnju jedinica lokalne samouprave i institucija u njihovom vlasništvu, nevladinih udruga te povećati motiviranost za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih ranjivih skupina nezaposlenih osoba s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost.

Tijekom 2012. godine u programe zapošljavanja u javnom radu ukupno je bilo uključeno 15.320 nezaposlenih osoba (od toga 8.287 žena), od toga financirano je zapošljavanje za 12.675 nezaposlenih osoba (od toga 7.230 žena), a sufinancirano je zapošljavanje za 2.645 nezaposlenih osoba (od toga 1.057 žena).

S aktivnošću obrazovanja nezaposlenih osoba cilja se povećati zapošljivost osoba koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada te osigurati potrebnu kvalificiranu radnu snagu te smanjiti nerazmjernu ponudu i potražnju na svim razinama tržišta rada.

Tijekom 2012. financirano je obrazovanje za 2.334 nezaposlenih osoba (od toga 842 žene).

U okviru EU projekata tijekom 2012. u aktivnosti obrazovanja bilo je uključeno 52 nezaposlenih osoba (od toga 34 žene).

Planirane aktivnosti: Hrvatski zavod za zapošljavanje nastavit će kontinuirano uključivanje nezaposlenih osoba, posebno ranjivih skupina, u mjere za poticanje zapošljavanja i osposobljavanja i to kroz uključivanje u potpore za zapošljavanje, javne radove te programe osposobljavanja i obrazovanja. Kroz mjeru sufinanciranog zapošljavanja u socijalnom poduzetništvu, poticat će jače uključivanje i zapošljavanje nezaposlenih mladih osobe do 29 godina i nezaposlenih žena kroz socijalno poduzetništvo. Uključivanjem u programe za zajednicu, financirane radom trgovačkih društava nastalih unutar socijalnog poduzetništva (osnivači trgovačkih društava udruge ili ustanove) ne utječe se samo na njihovo uključivanje na tržište rada već se jačaju i kapaciteti civilnog sektora.

Potpore za zapošljavanje dodjeljuju se u obliku subvencija za plaće i iznose 50% godišnjeg troška bruto plaće za malog i srednjeg poslodavaca, a 30% za velikog poslodavaca za sve skupine osoba koje se zapošljavaju uz potporu. Za osobe s invaliditetom potpora za zapošljavanje iznosi 75% godišnjeg troška bruto plaće bez obzira na status poslodavca. Trajanje sufinanciranja je 12 mjeseci.

Preporuka 82: U cilju izjednačavanja uvjeta u pristupu tržištu rada treba pronaći rješenje kojim bi se omogućilo korištenja mjere stručnog osposobljavanja za rad ili neke druge mjere zapošljavanja mladih visokoobrazovanih ljudi koji nemaju radnog iskustva za posao za koji su se školovali, ali koji zbog osiguranja svoje egzistencije rade na niže pozicioniranim radnim mjestima, odnosno radnim mjestima koji nemaju veze s njihovim primarnim obrazovanjem

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Nedostatak radnog iskustva predstavlja važan čimbenik koji utječe na dugotrajnu nezaposlenost mladih osoba. Ovo je najizraženije u dobnoj skupini 15-19, gdje 82% nezaposlenih mladih u 2012. nije imalo radnog iskustva, te u dobnoj skupini 20-24, gdje 40% nezaposlenih nije imalo prethodnog radnog iskustva. Među mladima u dobi 25-29 ova je pojava značajno rjeđa, ali i u ovoj skupini 22% nezaposlenih u 2012. godini nije imalo radnog iskustva. Manjak radnog iskustva mlade čini ranjivima na tržištu rada te oni imaju natprosječnu vjerojatnost da budu dugotrajno nezaposleni.

Sukladno tome Hrvatski zavod za zapošljavanje od 2010. godine provodi mjeru stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa kako bi se ublažile negativne posljedice navedenog problema, te je donošenjem Zakona o poticanju zapošljavanja, od 31. svibnja 2012. ova mjera značajno proširena što je omogućilo i veći obuhvat osoba koje će kroz ovaj instrument stjecati radno iskustvo. Cilj ove mjere je nezaposlenim osobama bez radnog iskustva u zanimanjima za koja su završila školovanje osigurati ulazak na tržište rada neovisno o tome je li stručni ispit ili radno iskustvo, zakonom ili drugim propisom utvrđeno kao uvjet za obavljanje radnog mjesta određenog zanimanja. Do trenutka stupanja na snagu navedenog zakona ciljna skupina mjere Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa bile su isključivo osobe koje su bile obvezne zakonom ili nekim drugim propisom polagati stručni ispit.

Poslodavac koji želi uzeti osobu na stručno osposobljavanje dužan je osigurati uvjete za neometano provođenje programa stručnog osposobljavanja za rad uz mentorstvo. U skladu s programom stručnog osposobljavanja koji je prilagođen zanimanju za koje se polaznik osposobljava polazniku se osigurava kvalitetno radno mjesto na kojem jača znanja i vještine potrebne za polaganje stručnih/državnih/majstorskih/komorskih ispita te uspješno i održivo uključivanje na tržište rada.

Broj mladih od 15 do 29 godina uključenih u mjeru u 2012. godine iznosio je 15.320 (od toga 8.287 žena).

Kroz mjeru sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva, nastoji se financijski djelovati na poslodavce da omoguće mladim osobama do 25, odnosno 29 godina prvo zapošljavanje za stjecanje potrebnog radnog iskustva kao uvjeta za ulazak u dugotrajnu zaposlenost.

Potporom se osigurava prvo zaposlenje mladim tražiteljima zaposlenja s ciljem integracije na tržištu rada i pune zaposlenosti, odnosno potiče zapošljavanje osoba koje duže čekaju na prvo zaposlenje i ne spadaju u kategorije osoba koje imaju zanimanja tražena na tržištu rada i brzo su zapošljive. U 2012. godini u navedenu mjeru je uključeno 1507 osoba (od toga 541 žena).

Planirane aktivnosti: Hrvatski zavod za zapošljavanje provodit će niz mjera, namijenjenih mladim nezaposlenim osobama koje su u fokusu inicijative Europske unije „Garancija za mlade“ s ciljem što brže i lakše integracije mladih osoba na tržište i rada te smanjenja rastućeg broja mladih nezaposlenih osoba. Mjere su usmjerene na podizanje kompetencija i pripremu mladih za zapošljavanje, a posebice jačanje i uključivanje mladih u poduzetništvo i razvoj organizacija civilnog društva kao sve značajnijeg dionika na tržištu rada.

Mjere za mlade „Mladi i kreativni“:

Potpore za zapošljavanje

„**Uz pola – pola do prvog posla**“ – namijenjena mladim osobama koje nemaju radnog staža i koja omogućuje prvo zaposlenje s ciljem uključivanja na tržište rada.

„**Pola-pola**“ – namijenjena je za osobe koje su zbog dugotrajne nezaposlenosti u nepovoljnom položaju na tržištu rada i nisu u mogućnosti iskazati prednosti svojeg prethodno stečenog radnog iskustva.

„**Zajedno smo jači**“ - potpora za zapošljavanje upravitelja zadruga namijenjena je za sve nezaposlene osobe bez obzira na radni staž, zanimanje i kvalifikaciju koje su prijavljene u evidenciji nezaposlenih osoba.

„**Rad i nakon ljeta**“ - poslodavci iz djelatnosti turizma mogu koristiti potporu za zapošljavanje za sve osobe za koje se dodjeljuju potpore. Prihvatanjem sezonskog zapošljavanja nezaposlena osoba ne gubi uvjete za uključivanje u bilo koju drugu mjeru po povratku u evidenciju nezaposlenih osoba.

„**Rad i nakon stručnog osposobljavanja**“ – cilj mjere je zadržati u zaposlenosti mlade osobe nakon stručnog osposobljavanja za rad na poslovima radnih mjesta na kojima su se stručno osposobljavale te omogućiti da se znanja stečena radom potvrde kroz zaposlenost u konkretnom zanimanju. Ovom mjerom utječe se na ostanak mladih u zaposlenosti, utvrđivanje stečenih vještina i kompetencija te dodatno jačanje konkurentnosti i zapošljivosti.

„**Mladi u socijalnom poduzetništvu**“ – uključivanjem u programe za zajednicu, koji su financirani radom trgovačkih društava nastalih unutar socijalnog poduzetništva (osnivači trgovačkih društava udruge ili ustanove) utječe se da se nezaposlene mlade osobe uključe na tržište rada.

„**Tvoja inicijativa – tvoje radno mjesto**“ - potpora za samozapošljavanje namijenjena je mladim nezaposlenim osobama s poduzetničkom idejom bez obzira na radni staž, zanimanje i kvalifikaciju, koje su prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba te imaju izrađen Poslovni plan.

Potpore za usavršavanje

„**Učim uz posao**“ - potpora za usavršavanje novozaposlenih osoba koja je namijenjena za mladu nezaposlenu osobu bez obzira na radni staž, zanimanje i kvalifikaciju, te koja je prijavljena u evidenciju nezaposlenih. Kroz ovu potporu sufinancira se obrazovanje novozaposlene osobe.

Osposobljavanje i obrazovanje

„**Znanje se isplati**“ – u mjeru mogu biti uključene sve nezaposlene osobe prijavljene u evidenciji nezaposlenih. Uključivanjem u obrazovanje osoba stječe dodatna znanja, vještine, kompetencije, a kako bi postala konkurentnija na tržištu rada.

„**EU i zanimanja budućnosti**“ – financiranje osposobljavanja nezaposlenih mladih za rad na EU projektima. Uz edukacije vezane uz EU fondove, financirat će se usavršavanje i osposobljavanje za zanimanja budućnosti (u području eko industrije, gospodarenja otpadom i energijom, novih IT usluga, novih usluga u području socijalne politike).

„**I mladi uče za posao**“ – cilj mjere je zapošljavanje mladih osoba s nedostatnim znanjima i vještinama kako bi ih stekli u konkretnom poslovnom okruženju.

„**Učenjem do poduzetnika**“ – cilj mjere je radom u konkretnom poduzetničkom okruženju (poduzetničkom inkubatoru i drugim pravnim osobama koje mogu pružiti usluge poduzetničkog inkubatora) osposobiti i osnažiti potencijalne mlade poduzetnike na samozapošljavanje i poduzetništvo, odnosno afirmirati vrijednosti poduzetničkog potencijala mladih osoba.

„**Programi opismenjavanja mladih**“ - cilj mjere je mlade koji su napustili redovno osnovnoškolsko obrazovanje uključiti u proces završetka osnovnog obrazovanja kao preduvjeta daljnjeg rada ili učenja.

Stručno osposobljavanje

„**Rad i staž i prijevoz**“ - cilj mjere je nezaposlenim osobama bez radnog iskustva u zanimanju za koje je završila školovanje i osigurati ulazak na tržište rada kroz stručno osposobljavanje za rad neovisno o tome je li stručni ispit ili radno iskustvo, zakonom ili drugim propisom utvrđeno kao uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta određenog zanimanja.

Javni radovi za mlade

„Radom za zajednicu i sebe“ – su/financiranje zapošljavanja u javnim radovima. Cilj zapošljavanja nezaposlenih osoba u javnim radovima je društveno korisnim radom potaknuti i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti kroz suradnju jedinica lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu, nevladinih udruga te povećati motiviranost za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih ranjivih skupina nezaposlenih, s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost.

„Pomoć sebi i drugima“ – zapošljavanje kroz pojedinačne projekte javnih radova.

Cilj mjere je uključiti nezaposlene osobe sa stečenim stručnim zvanjima u rad udruga i ustanova koje skrbe i imaju programe za osobe s invaliditetom, liječene ovisnike, žene žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima i druge posebne skupine građana, kao i same osobe koje pripadaju posebnim skupinama. Nezaposlene osobe koje se zapošljavaju na pojedinačnim projektima javnog rada bi svojim stečenim zvanjima pomogle u resocijalizaciji i radnoj motivaciji osoba radi uključivanja korisnika na tržište rada.

Komunalni radovi – sufinancirano zapošljavanje u komunalnim javnim radovima. Mjera je usmjerena na osobe niže razine obrazovanja koji se zapošljavaju na jednostavnijim poslovima osnovne djelatnosti subjekta i provediva je u uvjetima da poslodavcu nedostaje radne snage za obavljanje jednostavnijih poslova osnovne djelatnosti. Cilj je kroz privremeno zapošljavanje osigurati potrebnu radnu snagu za obavljanje poslova koje redoviti radnici ne stignu obaviti, a potrebno ih je odraditi, a po obilježju ne spadaju u definiciju javnog rada tj. nije društveno koristan i neprofitan rad, a niti su poslodavcima prioritetni poslovi.

„Mladi za mlade“ - pomagači u nastavi- ovom mjerom pruža se podrška uključivanju djece s poteškoćama u učenju i djece romske nacionalne manjine u redovan obrazovni sustav. Također se pruža podrška uključivanju teško zapošljivih mladih osoba sa završenim gimnazijskim obrazovanjem kao i mladim osobama prvostupnicima na tržište rada te stjecanju prvog zanimanja za osobe bez radnog staža gimnazijskog obrazovanja.

„Mladi za EU“ - suradnici na EU projektima u nevladinom sektoru i organizacijama socijalnih partnera - javni radovi za mlade – cilj mjere je ojačati civilni sektor i organizacije socijalnih partnera za povlačenje sredstava iz EU fondova uz zapošljavanje mladih ljudi koji će stjecati nova znanja i vještine vezane uz pripremu i provedbu projekata financiranih iz EU fondova. Uz socijalno uključivanje mladi će ostvariti i prihode te povećati razinu zapošljivosti.

„Mladi za zajednicu“ - cilj mjere je uključiti mlade osobe u poslove važne za društvenu zajednicu koji su vezani uz očuvanje okoliša, područje eko-industrije i poljoprivredne proizvodnje, gospodarenje otpadom i energijom, rad na obnovljivim izvorima energije, energetske učinkovitosti, novih usluga u području socijalne politike primjerice pomoć starijim i nemoćnim, roditeljima djece s posebnim potrebama, podrške ženama na tržištu rada, osobama s invaliditetom i sl.

Preporuka 83: U svrhu ostvarivanja učinkovite zaštite od mobinga, potrebno je žurno pristupiti izradi propisa koji će regulirati ovo područje. Pri normiranju treba jasno napraviti razliku između uznemiravanja kao oblika diskriminacije kako ga definira ZSD i europsko antidiskriminacijsko pravo i koje mora biti povezano s nekom diskriminacijskom osnovom i mobinga kod kojeg zlostavljачko ponašanje, nije povezano niti uzrokovano nekom diskriminacijskom osnovom

Nadležno tijelo: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Planirane aktivnosti: Ministarstvo izvještava da je pitanje mobinga na radnom mjestu pitanje zaštite zdravlja i sigurnosti radnika te će se po stupanju na snagu novog Zakona o zaštiti na radu razmotriti mogući način uređenja i tog područja.

Diskriminacija u području zdravstvene zaštite

Preporuka 84: Ukinuti kvotu za pojedine preglede u sustavu zdravstvene zaštite te racionalizaciju utroška sredstava provesti kroz pravičniji sustav koji će osigurati primjenu načela propisana zakonom

Nadležno tijelo: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Poduzete aktivnosti: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje izvještava da se u skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13), obveznim zdravstvenim osiguranjem osiguravaju svim osiguranim osobama Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti, solidarnosti i jednakosti. Nadalje, kako izraz kvota implicira ograničenje broja pregleda po osiguranoj osobi, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ističe da se niti jednim propisom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje osiguranim osobama ne ograničava broj pregleda, dijagnostičkih ili terapijskih postupaka, već liječnik koji liječi pacijenta utvrđuje potreban broj postupaka, u skladu s medicinskom indikacijom.

Preporuka 85: Naputkom osigurati i drugoj bliskoj osobi, a ne samo ocu djeteta, da po želji roditelje prisustvuje porodu

Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo zdravlja izvještava da rodilišta omogućavaju prisustvo jedne osobe u pratnji roditelje uz uvjet da je ta osoba uspješno prošla edukaciju trudničkog tečaja, te ukoliko liječnik opstetričar zbog medicinskih razloga ne preporuči drugačije.

Obzirom na limitirajući faktor prostornih kapaciteta rodilišta, ali i stručnu procjenu opstetričara, prihvatljivo je prisustvo samo jedne osobe pri porodu, a slobodan je izbor svake roditelje tko će ta osoba biti.

Preporuka 86: Propisati zakonsku obvezu svih liječnika primarne zdravstvene zaštite na obavljanje usluge kućnih posjeta, barem za teško bolesne te teško pokretne odnosno nepokretne pacijente

Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Planom i programom mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja NN 126/06 i 156/08) propisana je obveza izabranog tima obiteljske medicine u suradnji s patronažnom djelatnošću i djelatnošću zdravstvene njege kontrola i liječenje u kući kroničnog nepokretnog ili terminalnog bolesnika i drugih osiguranih osoba, te za akutna stanja koja ne zahtijevaju bolničko liječenje. Isto se odnosi i na akutne bolesti, u slučajevima pogoršanja osnovne kronične bolesti i akutnim bolestima kroničnog bolesnika.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo zdravlja navodi kako nije potrebno isto dodatno regulirati budući da je obavljanje kućnih posjeta regulirano Planom i programom mjera iz obveznog zdravstvenog osiguranja i ugovorenim obvezama ugovornih subjekata Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Preporuka 87: Kroz pojačanu kontrolu racionalnog trošenja sredstava zdravstvenog osiguranja svim pacijentima potrebno je osigurati, za njihovo zdravstveno stanje, maksimalno učinkovito i kvalitetno zdravstveno zbrinjavanje, vodeći računa o svim objektivnim i subjektivnim okolnostima svakog pojedinog pacijenta

Nadležna tijela: Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Poduzete aktivnosti: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je, u cilju podizanja učinkovitosti i kvalitete zdravstvene zaštite uveo novi način ugovaranja, odnosno plaćanja zdravstvenih usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, te dao smjernice za upućivanje na sekundarnu i tercijarnu razinu zdravstvene zaštite. Stavljanjem težišta na primarnu razinu, oslobađaju se kapaciteti na sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite, za one pacijente koji ne mogu na primarnoj razini ostvariti skrb primjerenu njihovom zdravstvenom stanju, a zbog preopterećenosti nisu je mogli ostvariti niti na sekundarnoj i/ili tercijarnoj razini u medicinski primjerenom roku.

Planirane aktivnosti: Kroz navedene nove modele ugovaranja i upućivanja ostvareni uvjeti za daljnje unapređenje učinkovitosti i kvalitete zdravstvene zaštite.

Preporuka 88: U svrhu osiguravanja održivosti rada i angažmana nevladinih organizacija na suzbijanju diskriminacije i promicanju jednakosti te zaštiti i promicanju ljudskih prava, potrebno je kontinuirano poticati stvaranje uvjeta i mogućnosti za financiranje i provedbu projekta nevladinih udruga u ovim područjima

Nadležno tijelo: Ured za udruge

Poduzete aktivnosti: Ured za udruge sufinancira projekte organizacija civilnog društva ugovorene u okviru programa Europske unije te priprema natječaje za financiranje projekata organizacija civilnoga društva iz fondova Europske unije. U vezi s time tijekom godine donesene su odluke o dodjeli sufinanciranja za projekte organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije za 2013. godinu, koje uključuju i 23 projekata koji se odnose na suzbijanje diskriminacije te zaštitu i promicanje ljudskih prava.

Uz to, Ured za udruge radi na provedbi Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine čije dvije mjere pridonose financiranju i uvjetima rada organizacija koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro:

- Mjera 4. Osigurati transparentan i učinkovit sustav sufinanciranja iz javnih izvora projekata i programa od interesa za opće dobro koje provode organizacije civilnoga društva

Mjera 5. Uspostaviti transparentan postupak dodjele prostora u državnom vlasništvu i vlasništvu JLPS-a na korištenje organizacijama civilnoga društva radi provedbe programa i projekata od interesa za opće dobro.

U vezi s mjerom 4., na sjednici održanoj 12. srpnja 2012. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o osnivanju Međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike financiranja projekata i programa udruga iz državnog proračuna Republike Hrvatske, kojim predsjedava potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske za društvene djelatnosti i ljudska prava te ministrica socijalne politike i mladih. Međuresorno povjerenstvo osnovano je s ciljem uspostave i provedbe djelotvorne koordinacije tijela državne uprave, Vladinih ureda i drugih javnih institucija u postupcima dodjele bespovratnih sredstava iz državnog proračuna projektima i programima od osobitog interesa za opće/javno dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj. Imajući u vidu očekivano znatno veće financiranje projekata i programa udruga iz fondova Europske unije, pa tako i potrebu osiguravanja većeg nacionalnog sufinanciranja, osnivanje Međuresornog povjerenstva ujedno odgovara i na potrebu cjelokupnog usklađivanja financiranja projekata i programa udruga iz nacionalnih izvora i fondova Europske unije, posebice zbog učinkovitog korištenja raspoloživih resursa u društvu i racionalnog i transparentnog korištenja sredstava iz svih javnih izvora. Stručnu i tehničku potporu radu Međuresornog povjerenstva pruža Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Jedan od glavnih rezultata rada Povjerenstva očituje se u objavi Godišnjeg plana natječaja, javnih poziva i drugih programa financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva u 2013. iz državnog proračuna. Godišnji plan izrađen je temeljem sektorskih analiza u kojima su davatelji bespovratnih sredstava identificirali potrebe u svojim resorima, ali i temeljem javnih rasprava te internetskog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, a objavljen je sredinom prosinca 2012. Godišnji plan natječaja prikazuje popis ukupno 118 programa za dodjelu bespovratnih sredstava projektima i programima organizacija civilnoga društva koje će u 2013., u sklopu svojih nadležnosti, raspisati 19 državnih tijela. Ukupno planirani iznos od oko 600 milijuna kuna raspodijelit će se putem 82 planirana natječaja, 21 programa potpore temeljem javnih potreba, operativnog djelovanja kroz partnerstvo s udrugama te sufinanciranja EU projekata te 15 programa potpore temeljem preuzetih obveza iz prijašnjih godina, odnosno, putem višegodišnjeg ugovaranja projekata. Osim usuglašavanja Godišnjeg plana natječaja, Međuresorno povjerenstvo na sjednicama tijekom 2012. dogovorilo je i zajedničke minimalne standarde za raspisivanje i provedbu natječaja, istovjetne minimalne formalne uvjete za sve natječaje i javne pozive za financiranje udruga iz državnog proračuna te dogovorilo zajedničko korištenje sustava pravodobne informacijske koordinacije svih davatelja bespovratnih sredstava iz državnog proračuna, što će omogućiti učinkovitije raspolaganje sredstvima te pokrivanje potreba u zajednici, a u konačnici i kvalitetnije izvještavanje javnosti o rezultatima provedenih projekata i programa organizacija civilnoga društva.

Tijekom 2012. godine Ured za udruge je pripremio trening materijale za provedbu edukacije državnih službenika o standardima dodjele bespovratnih sredstava organizacijama civilnoga društva iz javnih izvora i praćenja provedbe projekata i programa udruga namijenjenih općem dobru. Za službenike jedinica lokalne i područne samouprave, Ured za udruge razvio je **program dvodnevne izobrazbe o financiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora**. Spomenuti program uvršten je u programe Državne škole za javnu upravu te je prva radionica održana u Puli, 20./21. lipnja 2013., za 18 sudionika iz tijela jedinica lokalne i područne samouprave s područja Istarske županije, druga u Varaždinu, 12./13. rujna za 21 polaznika iz Varaždinske i Međimurske županije te treću u Zadru, 17./18. rujna za 24 polaznika iz Zadarske i Šibensko-kninske županije.

U vezi s mjerom 5. Povjerenstvo za raspolaganje nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske donijelo je 3. listopada 2013. Odluku o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele prostora u vlasništvu Republike Hrvatske na korištenje organizacijama civilnoga društva radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro (KL: 943-01/13-01/201, URB: 536-01/01-2013-4). Na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 17. listopada 2013., usvojena je Uredba o mjerilima i kriterijima dodjele na korištenje nekretnina za potrebe tijela državne uprave ili drugih tijela korisnika državnog proračuna te drugih osoba u kojoj se u čl. 10. ističe da će gore navedena Odluka regulirati buduće postupke dodjele nekretnina u vlasništvu RH organizacijama civilnog društva, odnosno „drugim osobama na njihov obrazložen zahtjev i to ako je to njihovo pravo propisano posebnim zakonima“ (članak 59. st. 2. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske).

Ured za udruge prepoznaje važnost jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva koje djeluju u području antidiskriminacije te je do sada u okviru IPA 2008 programa proveo program dodjele bespovratnih sredstava „Osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje provedbe pravne stečevine EU na području antidiskriminacijske strategije“. Također, u okviru programa IPA 2009 u tijeku je provedba programa dodjele bespovratnih sredstava „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje i zagovaranje u područjima demokratizacije, ljudskih prava, integracije manjina te održivog povratka izbjeglica u područjima od posebne državne skrbi“, a u okviru programa IPA 2010 provodi program dodjele bespovratnih sredstava „Potpora organizacijama civilnoga društva u promicanju i praćenju provedbe politika jednakih mogućnosti i ostalih politika vezanih uz antidiskriminaciju“.

Planirane aktivnosti: Ured za udruge izvještava da je u pripremi natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava IPA 2012 „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za osiguravanje djelotvorne provedbe standarda EU u ostvarenju ljudskih prava“ („Building Capacities of CSOs for Ensuring Effective Implementation of the EU Standards in the Enforcement of Human Rights“) čija objava je planirana za travanj 2014.

Prioriteti natječaja su: poboljšanje pristupa ranjivih skupina ljudskim pravima; poboljšanje pristupa romske nacionalne manjine ljudskim pravima; te poboljšanje sudjelovanja građana u javnim stvarima i zaštiti ljudskih prava. Ukupna raspoloživa sredstva su 3 mil. eura.

U procesu programiranja financiranja iz strukturnih fondova u programskom razdoblju 2014. – 2020. koje je u tijeku, u okviru Tematskog cilja 11 “Podizanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava“ prepoznata je uloga organizacija civilnog društva kao važnih dionika koji mogu učinkovito doprinijeti razvoju i provedbi javnih politika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, te će se iz strukturnih fondova financirati projekti kojima će se ojačati kapacitete organizacija civilnog društva za provedbu aktivnosti s ciljem boljeg i transparentnijeg upravljanja i provedbe javnih politika, što će također biti otvoreno i za organizacije civilnog društva koje se bave područjem antidiskriminacije i zaštite ljudskih prava.

10. Nacionalni preventivni mehanizam

Preporuka 89: Postupati po traženjima pučkog pravobranitelja i preporukama iz izvješća o obilasku
--

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Središnji ured Uprave za zatvorski sustav prihvatio je preporuke Nacionalnog preventivnog mehanizma i po pojedinačnim slučajevima postupio sukladno traženjima i preporukama pučkog pravobranitelja.

Planirane aktivnosti: U tijeku je izrada i uspostava zakonodavnog okvira (postupak izmjene Pravilnika o standardima smještaja i prehrane zatvorenika) te osiguravanje materijalnih uvjeta za primjenu preporučenog.

Preporuka 90: Smanjiti prenapučenost zatvorskog sustava

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Temeljem Zakona o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe odobrena su sredstva za Projekt dogradnje i obnove Zatvora u Zagrebu; istodobno je obnovljen još jedan objekt za potrebe prijama posjeta zatvorenika u Kaznionici u Glini;

U Zatvoru u Bjelovaru u tijeku su aktivnosti za potrebe rekonstrukcije dijela objekta za smještaj petnaest zatvorenika kao i rekonstrukcijom dijela kuhinje.

Povećan je broj raznovrsnih tretmanskih sadržaja i broja zatvorenika koje su obuhvaćeni tim aktivnostima, zatvorenici se premještaju u blaže uvjete, intezivnije se održavaju svi prostori u kojima borave i rade zatvorenici.

Planirane aktivnosti: U Zatvoru u Bjelovaru u tijeku su aktivnosti za potrebe rekonstrukcije dijela objekta za smještaj petnaest zatvorenika kao i rekonstrukcije djela kuhinje.

Uprava za zatvorski sustav uvrštena je u IPA TAIB 2012/2013. projekt pod nazivom Podrška zatvorskog sustavu RH s ciljem povećanja profesionalnih i upravljačkih vještina zaposlenika zatvorskog sustava, kroz unapređenje infrastrukturnih uvjeta, unapređenja životnog okruženja i cjelokupnom informatizacijom.

Uvijek kada je to moguće, dozvoljavat će se što dulji boravak zatvorenika izvan soba za smještaj odnosno ćelija, korištenje većih prostora hodnika i dnevnih boravaka, uz omogućavanje primjerenih sadržaja te organizirano korištenje slobodnog vremena, sukladno procjeni rizičnosti.

Preporuka 91: Unaprijediti pružanje zdravstvene zaštite osoba lišenih slobode u zatvorskog sustavu

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Na temelju dopune Plana prijama u državnu službu odobren je prijam 29 službenika s visokom stručnom spremom.

Zaposlena su dva liječnika opće medicine i jedna medicinska sestra u Zatvoru u Zagrebu te jedan liječnik u Kaznionici u Lepoglavi.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju planira se zaposliti još 5 liječnika opće medicine, 4 liječnika specijalista i 4 medicinskih tehničara/sestara, a natječaji će se ponavljati do popune nepopunjenih radnih mjesta.

Temeljem članka 7. stavka 28. Zakona o obveznom osiguranju pravo na zdravstvenu zaštitu od 1. srpnja 2013. godine imaju i osobe kojima je odlukom nadležnog suda oduzeta sloboda i nalaze se u kaznenim tijelima Ministarstva pravosuđa čime će se značajno unaprijediti i olakšati dostupnost zdravstvene skrbi za zatvorenike u cijelom zatvorskog sustavu.

Preporuka 92: Ukloniti normativne manjkavosti

(U najkraćem roku potrebno je s Kaznenim zakonom u cijelosti uskladiti propise koji sadrže kaznene i druge odredbe relevantne za primjenu Kaznenog zakona te dovršiti usklađivanje Zakona o kaznenom postupku s Odlukom Ustavnog suda kojom je utvrđena neustavnost i nesuglasnost s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Također, nužno je razmotriti način jasnijeg i određenijeg normiranja primjene posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti)

Nadležno tijelo: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Tijekom prosinca 2012. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", br. 143/12), čijim je stupanjem na snagu (01. siječnja 2013.) Zakon o kaznenom postupku ("Narodne novine", br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11 i 91/12, u daljnjem tekstu ZKP/08) usklađen s Kaznenim zakonom ("Narodne novine", br. 125/11 i 144/12, u daljnjem tekstu KZ/11), a djelomično, u odnosu na 17 od ukupno 43 članka ZKP/08 koja je ukinuo Ustavni sud Republike Hrvatske, i s Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-448/2009 i dr. od 19. srpnja 2012. godine. Predmetno usklađenje je bilo moguće učiniti tijekom 2012. godine jer se tim izmjenama nije dublje zadiralo u strukturu zakonskog teksta. U preostalom dijelu, Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske bit će izvršena stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", br. 145/13), koji je stupio na snagu 15. prosinca 2013. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ("Narodne novine", br. 136/12) izvršeno je usklađenje Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ("Narodne novine", br. 76/09, 116/10, 145/10 i 57/11, u daljnjem tekstu ZUSKOK) s odredbama KZ/11. Navedenim izmjenama i dopunama ZUSKOK je terminološki usklađen s odredbama KZ/11, a radi omogućavanja primjene odredaba ZUSKOK-a u kaznenim predmetima zbog kaznenih djela propisanih KZ/11, u ZUSKOK su (uz postojeće) uneseni i katalozi kaznenih djela iz KZ/11. Ovdje valja napomenuti kako 15. prosinca 2013. godine stupa na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta kojim se citirani zakon sadržajno usklađuje sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, a kojim je izvršena Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-448/2009 i dr. od 19. srpnja 2012. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež ("Narodne novine", br. 143/12) izvršeno je usklađenje Zakona o sudovima za mladež ("Narodne novine", br. 84/11, u daljnjem tekstu ZSM) s odredbama KZ/11. Tako je ZSM usklađen s KZ/11 u pogledu primjene sigurnosnih mjera prema maloljetnicima te dopune kataloga kaznenih djela počinjenih na štetu djece iz članka 113. ZSM. Valja istaknuti kako 15. prosinca 2013. godine stupa na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež kojim se ZSM sadržajno usklađuje sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, a kojim je izvršena Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-448/2009 i dr. od 19. srpnja 2012. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", br. 56/13) Zakon o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", br. 128/99, 55/2000, 59/2000, 129/2000, 59/2001, 67/2001, 11/2002, 190/2003, 76/2007, 27/2008, 83/2009, 18/2011, 48/2011 i 125/2011, u daljnjem tekstu ZIKZ) usklađen je s odredbama KZ/11, i to u pogledu instituta uvjetnog otpusta.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela ("Narodne novine", br. 143/12) izvršeno je terminološko, sadržajno i strukturalno usklađenje Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela ("Narodne novine", br. 151/03, 110/97 i 45/11) s odredbama KZ/11. Tako je citirani zakon usklađen s odredbama KZ/11 kojima se na nov način regulira sustav kaznenih sankcija, novim uređenjem instituta oduzimanja predmeta te instituta uvjetne osude.

Također, 01. siječnja 2013. godine stupio je na snagu Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji ("Narodne novine", br. 143/12) kojim se regulira materija kaznenih evidencija, rehabilitacije i pravnih posljedica osude. Naime, KZ/11 niti ZKP/08 ne sadrže odredbe kojima bi se uređivala navedena materija, koja je do stupnja na snagu KZ/11 bila regulirana odredbama KZ/97, pa je tu materiju bilo potrebno urediti posebnim zakonom.

Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje ("Narodne novine", br. 133/12), koji je stupio na snagu 01. siječnja 2013., također je usklađen sa odredbama KZ/11.

Na kraju valja napomenuti kako je 01. siječnja 2013. godine na snagu stupio i Zakon o probaciji ("Narodne novine", br. 143/12), kojim je uspostavljena probacijska služba u Republici Hrvatskoj, a koji je također usklađen sa odredbama KZ/11.

Preporuka 93: Osigurati odgovarajuće uvjete smještaja u prostorijama za zadržavanje**Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova**

Poduzete aktivnosti: Tijekom nadzora u policijskom upravama i policijskim postajama, izvršen je pregled prostorija u kojima borave uhićenici i pritvorenici, tj. utvrđeno je stvarno stanje navedenih prostorija, nakon čega je s rukovoditeljima policijske uprave i policijske postaje razmotrena strategija uređenja prostorija, uzevši u obzir pravila i smjernice Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT).

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju nastavit će se praćenje stanja prostorija za smještaj osoba lišenih slobode, ukazivati i tražiti osiguranje minimalnih uvjeta koje udovoljavaju pravilima i smjernicama (CPT). Izmijenjenim Pravilnikom o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o Evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici člankom 53. će biti određeni tehnički i sanitarni standardi opremanja pritvorske policijske jedinice. Kod adaptacije i izgradnje prostorija za smještaj uhićenih osoba zahtijevat će se da iste udovoljavaju pravilima u smjernicama CPT-a.

Preporuka 94: Sustavno provoditi edukacije policijskih službenika o ljudskim pravima osoba lišenih slobode**Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova**

Poduzete aktivnosti: Tijekom 2012 i 2013. godine realizirano je ukupno šest Tečajeva za pritvorske nadzornike, za policijske službenike pritvorskih jedinica; te su ukupno osposobljena 155 policijska službenika (u 2012-83, u 2013-72).

Planirane aktivnosti: Planirano i u 2014. godini.

Preporuka 95: Sustavno provoditi nadzor nad kvalitetom zdravstvene zaštite u cijelom zatvorskom sustavu**Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja**

Poduzete aktivnosti: Zdravstvena inspekcija Ministarstva zdravlja je u suradnji sa Ministarstvom pravosuđa, Upravom za zatvorski sustav, u razdoblju od 26. travnja do 11. rujna 2013. godine obavila zdravstveno-inspekcijske nadzore pružanja zdravstvene zaštite u kaznionicama: Lepoglava, Turopolje, Glina i Valtura, zatvoru Pula i Odgojnom zavodu u Turopolju.

Tijekom provođenja zdravstveno-inspekcijskih nadzora zdravstveni inspektori pregledali su prostore, medicinsko-tehničku opremu, medicinsku dokumentaciju te odobrenja za rad zdravstvenih radnika koji pružaju zdravstvenu zaštitu zatvorenicima u zatvorskom sustavu.

Planirane aktivnosti: Neuvedeni inspekcijski nadzori će se, u skladu s mogućnostima, obavljati i tijekom 2014. godine.

Preporuka 96: Propisati način provođenja sigurnosnih mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti**Nadležno tijelo: Ministarstvo zdravlja**

Poduzete aktivnosti: Na temelju članka 16. stavka 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 137/09, 14/10 i 60/10) tadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je donijelo Pravilnik o načinu provedbe zaštitne mjere obveznog liječenja od ovisnosti (NN 05/11).

Na temelju članka 63. stavka 3. Zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje (NN 133/12), donesen je Pravilnik o načinu izvršavanja sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti izrečene maloljetnicima (NN 150/13).

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju provodit će se navedeni propisi u zdravstvenim ustanovama (djelatnost zaštite mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti, izvanbolničkog liječenja ovisnosti, bolnice, poliklinike).

Preporuka 97: Ubrzati proces transformacije domova socijalne skrbi, odnosno deinstitucionalizacije korisnika smještaja, budući da dosadašnja reforma na ovom području, posebice u odnosu na osobe s mentalnim oštećenjem, teče sporije u odnosu na planirano za 2012. godinu

Nadležno tijelo: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Na ovu preporuku je većim dijelom izvješteno vezano za preporuku „Ubrzati deinstitucionalizaciju, posebice osoba s mentalnim oštećenjem, uz prethodno osiguranje kvalitetne mreže usluga i podrške u lokalnoj zajednici kako bi im osigurale ravnopravan život u zajednici“.

Kako bi osigurali trajni stambeni prostor za korisnike organiziranog stanovanja i ubrzali proces transformacije i deinstitucionalizacije domova, Ministarstvo socijalne politike i mladih je od Agencije za upravljanje državnom imovinom dobilo na korištenje 27 stanova.

Planirane aktivnosti: Osim sredstava koja se osiguravaju u Državnom proračunu, radi ubrzanja procesa transformacije i deinstitucionalizacije domova socijalne skrbi Ministarstvo će i nadalje surađivati s Agencijom za upravljanje državnom imovinom kako bismo osiguranjem stambenog prostora na ovaj način smanjili troškove tranzicije. Uz navedeno ovo će Ministarstvo aplicirati na Sredstva iz EU fondova IPA, ERDF i ESF i sredstva JLPRS i druga sredstva.